

Tečaj XXXVI.

Kolovoz i rujan 1912.

Broj 8. i 9.

Šumarski list.

Organ

hrv.-slav. šumarskoga društva

Izdaje

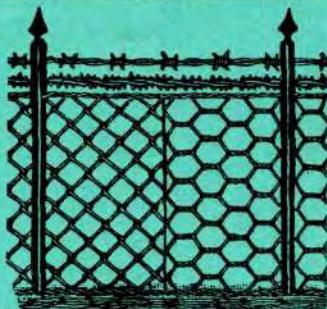
Hrvatsko-slavonsko
šumarsko društvo.

Uređuje
BOGORODIČ KOSOVIĆ

Izlazi svakog mjeseca.

ZAGREB 1912

Naklada hrv.-slav. šumarskoga društva.



Ilustrovani cjenik
br. 225. badava i
franco!

Ograde iz žice

za vrtove, kuće, zvjerinjake, fasanerije itd.

Dvije tvornice, najizdašniji uspjeh.

Alpenländische



Drahtindustrie

Ferd. Jergitsch Söhne,

Klagenfurt (poštanski pretinac
286) i Graz Göstingermaut i
Wien IV./1. Pressgasse 29.

SADRŽAJ.

	Strana
Na znanje p. n. gg. čitaocima Šumarskoga lista	293
Pravoužitništvo crkvenih občina u imovnim občinama bivše hrv.-slav. vojne Krajine. Piše Ivan Z. Galić	294—313
Zaštita naslova »šumar«. Piše šumar K.	313—316
Velika naučna ekskurzija slušača kr. šumarske akademije za grebačke. Piše P.	316—320
Shodan način obračunavanja predujmova po kotarskim šumarijama. Piše M. K.	320—328
Njekoje važnije vrsti eksotičnog drvlja u trgovini. (Po L. Hufnagl Kaufmännische Holzverwertung).	328—335
Temelji uzgoja šum. sastojine i odатle izvedena obća i naposebna pravila proredjivanja. Po predavanju c. kr. šumar. nadsavjetnika Adalberta Schiffela priredio N. Pleša-Kosinjković, šumar	335—346
Osobne vijesti: Imenovanja	346—347
Društvene vijesti: Zapisnik sjednice upr. odbora od 15. travnja 1912. — Zapisnik sjednice upr. odbora od 2. srpnja 1912. — Zapisnik XXXVI. redovite glavne skupštine, držane 5. kolovoza 1912. — Izvještaj o redovitoj XXXVI. glavnoj skupštini, držanoj 5. kolovoza 1912.	347—366
Različite vijesti: Pošumljivanje goljeti. — Pripomoćnoj zakladi V. Köröskenyi-a. — Literarnoj zakladi osnovanoj u spomen A. Borošića. — Trgovačke usance. — V. J. Havliček	366—367
Zadnje cijene bećkoga tržišta za trgovinu šum. proizvoda na veliko	368
Oglasni	368—372

BROJ 8. i 9. U ZAGREBU, 1. RUJNA 1912. GOD. XXXVI.

ŠUMARSKI LIST

Pretplata za nečlanove K 12 na godinu. — Članovi šumar društva dobivaju list bezplatno. — Članarina iznosi za utemeljitelja K 200. — Za članove podupirajuće K 20. — Za redovite članove 1. razreda K 10 i 2 K pristupnine. — Za lugarsko osoblje K 2 i 1 K pristupnine i za »Šum. list« K 4 u ime pretplate. — »Lugarski vjestnik« dobivaju članovi lugari badava. Pojedini broj »Šum lista« stoji 1 K. Članarinu i pretplatu na list prima predsjedništvo društva.

Uvrstbina za oglase: za 1 stranicu 16 K; za pol stranice 9 K; za trećinu stranice 7 K; četvrt stranice 6 K. — Kod višekratnog uvrštenja primjereni popust.

Na znanje p. n. gg. čitaocima Šumarskoga lista.

Obavjest, koju je društveni član gosp. zem. šumarski nadzornik Vilim Dojković dne 19. srpnja 1912. čitaocima Šumarskog lista u posebnom omotu razaslao, sadržaje izstup proti predsjedništvu hrv. slav. šumarskog društva, koji se izstup, jer neodgovara pravom stanju stvari, izpraviti mora.

Gosp. Vilim Dojković obratio se je dne 20. lipnja 1912. na predsjedništvo s molbom da naredi, da uredništvo u slijedećem broju Šumarskog lista uvrsti, odnosno odtisne priposлану obavijest.

Ovoj molbi predsjedništvo nije moglo udovoljiti s razloga, jer predsjedništvo po društvenim pravilima u obče, a napose po kućnom redu od 27. ožujka 1901. (izdanog po § 12. društvenih pravila po upravljujućem odboru) ne imade pravo, da takovu odredbu u vlastitom djelokrugu uredništvu odnosno uredniku Šumarskoga lista izda, već naprotiv, prema § 13. spomenutog kućnog reda, dužan je urednik samo članke, dostavljene od uprav. odbora u Šumarski list uvrstiti.

Prema tomu je predsjedništvo posve korektno postupalo, kada je upitnu molbu i obavjest iznijelo u narednoj sjednici od 2. srpnja 1912. pred upravljujući odbor, pa stoga sa zahvalnošću odklanja podijeljenu uputu, glede provajanja propisanih mu dužnosti.

U Zagrebu 7. kolovoza 1912.

Predsjedništvo hrv. slav. šumarskoga društva.

Pravoužitništvo crkvenih obćina u imovnim obćinama bivše hrv. slav. vojne Krajine.

Pravoužitništvo crkvenih općina u krajiskim imovnim općinama uredjeno je zakonom o ustanovama za otkup (izlučenje) prava na drvlje, pašu i uživanje šumskih proizvoda, što krajiski stanovnici imadu u državnim šumama, ležećim u vojnoj Krajini*, koji je zakon previšnjom odredbom od 8. lipnja 1871. izdan za područje vojne Krajine, dočim je zakonskim člankom XXX. ex 1873. zajedničkoga hrvatsko-ugarskoga sabora (zbornik 1873. br. 50) u cijelosti uzakonjen.

U provedbi ovoga zakona izdan je previšnjem rješenjem od 6. srpnja 1881. (list zemaljske uprave za hrvatsko-slavonsku vojnu Krajinu od 16. srpnja 1881. komad XI.) »naputak A) za provedbu §-a 4 zakona od 8. lipnja 1871. o otkupu šumskih služnosti određenoga uredjenja načina i mjere zajedničkoga uživanja šuma i šumskoga tla za pravoužitnike po pukovnijskim kotarima«, u kome je pravo crkvenih općina te opseg toga prava detaljno uredjen.

Medjutim kako se god čini, da su ustanove ovoga naputka jasne, može ih — naročito glede ogrjevnih drva — ispravno shvatiti i primijeniti jedino onaj, koji poznaće prava crkvenih općina na državne šume prije zakona od 8. lipnja 1871., jer se opseg prava crkvenih općina po tom zakonu temelji na pravnom stanju, kakovo je postojalo prije toga zakona.

Svojim izvodima htio bi da na osnovu pravnoga stanja prije zakona od 8. lipnja 1871. ustanovim pravi smisao ovoga zakona i naputka A), te da tada ispravno shvaćeno pravno stanje usporedim s postojećim faktičnim stanjem. Nadalje bi htio, da se osvrnem na pitanje o pravoužitništvu onih crkvenih općina, koje su nastale nakon zakona od 8. lipnja 1871., budući da je to pitanje češće povodom sporovima između imovnih i crkvenih općina, — a konačno mi je namjera, da uzput upozorim još i na neke momente, koji su za pravoužitništvo crkvenih općina od praktične važnosti.

Ističem, da je u 6. broju XXIII. godišta ovoga lista g. dr. Milan Novak napisao raspravu o »ogrjevnoj drvariji rkt. dušobrižničkoga svećenstva u području bivše hrv. slav. vojne Krajine«, u kojoj je naročito prikazao propise, što no su u bivšoj vojnoj Krajini postojali glede ogrjevne drvarije rkt. svećenstva, te pravnu narav te drvarije. Upućujući izrično na ovu raspravu ističem, da sam mnoge činjenice, koje je on iznio u svojoj raspravi glede ogrjevne drvarije, morao ovdje opetovati, jer su za razumjevanje današnjega pravnoga stanja glede ogrjevne drvarije neophodno nužne, a kako svim čitateljima neće biti pri ruci rasprava g. dra. Novaka, potrebno je bilo, da te činjenice navedem, budući da bi inače moji izvodi ostali nepotpuni i nerazumljivi.

I.

Zakonom od 8. lipnja 1871. otkupila je država prava na dobivanje dravlja, na žirenje, pašu i sve druge užitke bilo kojega mu drago imena iz državnih šuma vojne Krajine, zajamčena zakonom od 3. veljače 1860. općinama i krajiskim obiteljima (§ 1.) i to na taj način, da je krajiskim općinama izlučena i u potpuno vlastništvo predana polovica onih opsega državne šume, u kojima su dosele imale pravo šumarenja, dočim je druga polovica ostala potpuna vlasnost države (§ 2.).

U ovome zakonu govori se općenito o općinama, dočim se „crkvene općine“ nigdje izrično ne spominju.

Želimo li dakle znati, da li su zakonom od 8. lipnja 1871. otkupljena kakova prava crkvenih općina, moramo poznati opseg prava, što no su ih te općine imale naprama državi po zakonu od 3. veljače 1860.

Prema § 9. šumskoga zakona za c. kr. vojnu Krajinu od 3. veljače 1860. ustanovljene su služnosti, kojima su opterećene erarske šume u vojnoj Krajini, u §§ 18. i 16. temeljnoga krajiskoga zakona od 7. svibnja 1850. Za naše je pitanje od važnosti § 18. toga zakona, koji određuje, da su krajiske šume državne dobro te da se iz njih imade nakon pokrića erarske potrebe za Krajinu besplatno doznačiti krajšnicima gra-

djevno i ogrjevno drvo za njihove kućne potrebe polag njihovih starih prava.

Temeljni zakon ne spominje nijednom riječi ni crkvenih općina, ni crkvenih potreba.

Medjutim istodobno s gornjim šumskim zakonom* odobren je previšnjim rješenjem od 3. veljače 1860. pravilnik za šumsku službu u c. kr. vojnoj Krajini, koji u § 68 podrobno nabraja sve služnosti, što no terete državne šume. Medju ove služnosti spada po § 68 točka b) i ovlaštenje krajiških crkvenih općina na sveukupno gradjevno i tvorivo drvo, potrebno za crkvene gradnje svake vrsti

O ogrjevnom drvu za crkvene općine ne govori § 68 pravilnika izrijekom ništa, već kao služnost, koja tereti državne šume u pogledu ogrjevnoga drva u opće spominje jedino dužnost krajiških oblasti na pokriće sveukupne potrebe erara i općina na ogrjevnom drvu (Aerarial- und Gemeinde-Brennholz-Bedarf § 68 sl. d) i pravo krajiških obitelji na ogrjevno drvo za kućne potrebe (§ 68 d).

U § 69. ovoga pravilnika, koji određuje opseg gornjih služnosti, veli se ipak, da su za ustanovljenje godišnje potrebe na gradjevnom tvorivom i ogrjevnom drvu za erar, mjesne, crkvene i školske općine odlučne postojeće pristojbe na ogrjevnom drvu, te na najnužniju mjeru ograničena potreba gradjevnoga i tvorivoga drva za gradnje, što no se imadu izvesti.

Iz svega sada navedenoga slijedi to, da su crkvene općine dobivale i da imadu bezdvojbeno pravo tražiti iz erarskih šuma sveukupno gradjevno i tvorivo drvo, potrebno za crkvene gradnje, dočim pravo crkvenih općina na ogrjevno drvo nije nigdje izrično priznato. Budući se medjutim u § 69. pravilnika govori i o ogrjevnom drvu, što ga imadu iz erarskih šuma dobiti crkvene općine prema postojećim pristojbama, to je očito, da je pravo crkvenih općina na ogrjevno drvo sadržano u potrebi erara ili općina na ogrjevnom drvu, koju spominje § 68 sl. c) pravilnika.

Da su tako ovo pitanje shvaćale i nadležne oblasti, vidjeti će se malo kasnije.

Već na ovom mjestu moram istaknuti, da se je ovlaštenje crkvenih općina na krajiške državne šume i po šumskom zakonu od 3. veljače 1860. i po zakonu od 8. lipnja 1871. moglo protezati jedino na vjeroispovjesti, koje su tada bile priznate, dakle na katoličku, grčko-istočnu te evangeličko-augsburšku i reformatornu, dočim su od toga ovlaštenja bile isključene izraelitičke crkvene općine, budući da izraelitičkoj vjeroispovjesti u Krajini nije bilo nikada priznato ni slobodno izvršivanje vjere, ni uživanje političkih i gradjanskih prava.

Medju crkvene općine, koje su po zakonu od 8. lipnja 1871. uopće mogle steći kakova ovlaštenja na šume imovnih općina, ne spadaju dakle nikako izraelitičke crkvene općine, te su one od ovih prava isključene.

Pomanjkanje preciznih ustanova u zakonu glede ogrjevnih drva bilo je kratko vrijeme nakon što je zakon od 8. lipnja 1871. stupio na snagu, povodom sporovima jer su imovne općine stale kratiti svako podavanje ogrjernoga drva katoličkomu i grčko-istočnomu dušobrižnom svećenstvu.

Tim se je povodom biskupske ordinarijat u Djakovu obratio na c. kr. vojno glavno zapovjedništvo u Zagrebu s upitom, kakove su odredbe izdane u pogledu budućega podmirivanja drvarske pristojbe krajiškim župnicima, na što je ono u svom dopisu od 27. svibnja 1873. broj 319 (bog. i nastava) odgovorilo, „dass unter den Waldservituten der Grenzbevölkerung deren Ablösung im Grunde des Gesetzes vom 8. Juni 1871 zu erfolgen hat, laut § 1 des bezogenen Gesetzes auch das Gratis-Bau- und Brennholzes für ihre Gemeinde-Bedürfnissen ausdrücklich bezeichnet erscheint. Da nun zu den Gemeinde-Bau- und Brennholz-Bedürfnissen seit jeher die Brennholz-Erfordernisse für die fungierende Geistlichkeit gerechnet wurde, und tatsächlich auch immer nur für Rechnung der betreffenden Pfarr-Gemeinden erzeugt und beigestellt wird, so unterliegt es keinem Anstande oder Zweifel, dass das zur Erzeugung der sistemirten Gebühren der fungierenden Geistlichkeit erforderliche Brennholz aus den bei der Segregation den Gemeinden für Rechnung der bisherigen

gen Waldservituten zufallenden Waldteilen auch für die Folge gratis wird erfolgt werden müssen, ohne das diesbezüglich eine besondere Verhandlung abzuführen nötig bleibt.“

Da uzmogne korektno riješiti sporove, nastale povodom uskrata križevačke i gjurgjevačke imovne općine, tražila je kr. zem. vlada razjašnjenje od c. kr. glavnoga zapovjedništva u Zagrebu kao krajiške zemaljske upravne oblasti, a ono je dopisom od 3. lipnja 1875. odgovorilo, da su slično stanovište poput križevačke i gjurgjevačke zauzele i neke druge imovne općine, a njihovi da su zahtjevi riješeni na osnovu načela, da je država zakonom od 8. lipnja 1871. otkupila sva prava općina i krajišnika, koja su im pripadala po zakonu od 3. veljače 1860., iz česa slijedi, da su u svim slučajevima, gdje je svećenstvo polag postojećih propisa imalo dosele pravo dobivati iz erarskih šuma besplatno (bez takse) stanovitu mjeru gradjevnoga ili ogrjevnoga drva, dužne imovne općine podavati tu mjeru bezplatno iz šuma, koje su im pripale. Gdje su pak crkvene općine same bile obvezane na podavanje gradjevnoga ili ogrjevnoga drva, to ostaje njihova obveza i nadalje na snazi, a zavisiće o zaključku imovne općine, da li će tim crkvenim općinama dozvoliti drvo besplatno ili uz uplatu pristojbe.

Dopisom od 17. kolovoza 1875. broj 12.156 obratila se je kr. zemaljska vlada na središnje povjerenstvo za otkup šumskih služnosti u gjurgjevačkom i križevačkom krajiškom pukovnijskom kotaru uzet obzir na pravo katoličkoga svećenstva na besplatno dobivanje ogrjevnoga drva, na što je ono dopisom od 23. siječnja 1876. broj 188 ex 1875. odgovorilo, da se o tome pravu nije raspravljalo ni u injesnom, ni u središnjem povjerenstvu, jer su zakonom od 8. lipnja 1871. odkupljena sva prava, ma kako se zvala, radi česa nije povjerenstvo trebalo da ispituje tko je sve bio dionikom tih otkupljenih prava.

U dopisu pak od 23. siječnja 1876. broj 8 izjavilo se je isto povjerenstvo, da je van svake sumnje, da su imovne općine dužne davati ogrjevno drvo za župnika, jer su zakonom od 8. lipnja 1871. odkupljena sva prava, kakogod se zvala.

U svome dopisu od 29. ožujka 1876. broj 1785 na c. kr. vojno glavno zapovjedništvo u Zagrebu izjavila je kr. zemaljska vlada, da po njezinom mišljenju nije mogla ogrjevna drvarija katoličkih župnika biti otkupljena zakonom od 8. lipnja 1871., jer ona nije spomenuta u služnostima, koje § 68. šumarskoga naputka od 4. veljače 1860. taksativno nabrala; — ako pak § 69. spominje postojeće pristojbe na ogrjevnim drvima, to su one zaista opstojale, ali nisu bili servituti, kako ih normira § 68. Svoje mišljenje opravdava vlada nadalje time, što o drvariji katoličkih župnika nisu raspravljalala diobna povjerenstva, niti su je uzela u račun, nadalje što je podavanje besplatnih drva župnicima spojeno s opće postojećim patronatskim pravima i dužnostima, koje u Krajini izvršuje Njegovo Veličanstvo.

Pošto se je mišljenje vladino razilazilo od nazora c. kr. vojnoga glavnoga zapovjedništva, odredjena je ob ovome pitanju rasprava pred mješovitim povjerenstvom izaslanika obih oblasti, koja se je obdržavala dne 11. siječnja 1878.

Ja ču ovdje iznijeti podrobnije tečaj te rasprave, jer je ona temelj za pravilno shvaćanje propisa, sadržanih u naputku A) za ogrjevnu drvariju, koji normiraju današnje pravno stanje.

Izaslanici c. kr. glavnoga vojnoga zapovjedništva i kr. zemaljskoga financijalnoga ravnateljstva isticahu, da pravilnik za šumsku upravu u Krajini od 3. veljače 1860. u § 68 medju šumskim služnostima nigdje ne spominje ogrjevne drvarije svećenstva, pak se za to sa stanovišta šumskoga zakona može samo u toliko tvrditi, da je država titulo servitutis podmirivala pristojbe svećenstva na ogrjevnom drvu, koje su sistemizirane kosebnim propisima, u koliko se može dokazati, da one spadaju medju potrebu općina oa ogrjevnom drvu, što no ju je država dužna pokrivati po § 68 sl. c) pravilnika.

Neposredno ovlaštenje služnosti na podavanje ogrjevnoga drva protiv same države pripada jedino grčko-istočnomu svećenstvu, budući da grčko-istočni svećenici, koji živu u svezi svoje zadruge, imadu pravo na ogrjevno drvo po § 68. sl. d) kao svaki ini ovlašteni krajišnik. Odredbom

bo dvorskoga ratnoga vijeća od 8./8. 1816. B 3097. određeno je, da grčko-istočni svećenici imadu potrebno ogrjevno drvo dobivati besplatno poput svakoga krajšnika, a ujedno je i u toj, a i u kasnijoj naredbi od 17. veljače 1817. B 769 određena stalna pristojba od 12 hvati za župnika, a 8 hvati za kapelana za one grčko-istočne svećenike, koji ne živu u svezi zadruge. Naredba ratnoga ministarstva od 8. siječnja 1861. odio 10 br. 78 očitovala je pak, da gornje odredbe nisu ukinute šumskim zakonom od 3. veljače 1860. te da i nadalje ostaju na snazi.

Što se tiče katoličkoga svećenstva, to ono u karlovačkoj Krajini ne ima nikakova prava na ogrjevno drvo protiv države, već jedino protiv svojik župljana (i to 1 voz od svake kuće). Isto tako ne ima katoličko svećenstvo nikakova prava protiv države ni u banskoj Krajini, gdje su i župljeni bili jedino dužni putem općinske rabote besplatno ili uz plaću izraditi i privesti ono drvo, koje je župnik dobivao iz erarskih šuma uz platež potpune šumske pristojbe.

U varazdinskoj Krajini dozvoljena je katoličkom svećenstvu pripadnost ogrjevnog drva od 20 hvati za župnika i 10 hvati za kapelana (u naredbama se ne veli od koga), uz platež pristojbe za izradbu i dovoz župljanima. Ta je pristojba god. 1853. ukinuta, ali je zato pripadnost drvi snižena i to za župnika na 10, a za kapelane na 4 hvati. Izaslanici glavnoga vojnoga zapovjedništva priznaše, da se je to drvo podavalо ab aerario, nu samo zato, jer je to drvo imala podati crkvena općina (u čiju naravsku obvezu spada uzdržavanje župnika), a država je bila obvezana pokriti čitavu potrebu općine na ogrjevnom drvu.

Za slavonsku Krajinu, gdje je katoličkomu svećenstvu godine 1819. određena pristojba na ogrjevnom drvu sa 30 hvati za župnika na starim župama (koje su postojale prije regulacije od 1771.), a 20 hvati za župnike na novim župama, te 12 hvati za kapelane na starim župama, tvrdili su izaslanici glavnoga vojnoga zapovjedništva, da je tu pripadnost na ogrjevnom drvu katoličkomu svećenstvu doduše davala država, ali s razloga, jer

se je ona uvršćivala u popis besplatnoga drva za općine, učitelje, škole i stražarnice, radi česa da se ona imade smatrati sastavnim dijelom općinske, a ne državne potrebe.

Na osnovu svojega razlaganja izvedoše izaslanici c. kr. glavnoga vojnoga zapovjedništva i kr. zemaljskoga financijalnoga ravnateljstva zaključak :

1. pošto je grčko-istočno svećenstvo imalo pravo na ogrjevno drvo neposredno protiv države, a to je pravo otkupljeno, prešla je na imovne općine dužnost podavanja toga drva;

2. u karlovačkoj i banskoj Krajini nisu župnici (katolički) u pogledu ogrjevnoga drva imali nikakovih prava protiv države, već jedino protiv župljana, pa ne imadu ni sada ;

3. u varaždinskoj i slavonskoj Krajini bio je doduše erar obvezan davati drvo, nu njegova se obveza imade svesti na služno ovlaštenje općina, da pokriju iz erarskih šuma čitavu svoju potrebu na ogrjevnom drvu, dakle i potrebu svojih crkvenih općina. I u tim je Krajinama stoga ta dužnost nakon provedene segregacije prešla na imovne općine ali tako, da se za podavanje ogrjevnoga drva u propisanoj mjeri ne imadu skrbiti neposredno imovne općine, već odnosne crkvene općine, te one imadu zahtjevati njegovo pokriće od imovne općine poput svih ostalih ovlaštenika, radi česa ali prosto stoji imovnoj općini odlučiti o načinu podmirenja svojih ovlaštenika, te propisanu pristojbu ogrjevnoga drva za svećenika dozvoliti uz iste uvjete, kao i svim svojim ostalim ovlaštenicima, t. j. besplatno ili uz platež stanovite pristojbe. Visina same pristojbe ne smije se svećenstvu knjiti.

Povrh toga istakoše ovi izaslanici, da se po § 72 pravilnika imadu za potrebe krajišnika na drvu upotrebiti prema izdanim uputama u prvom redu općinske šume, dočim se je tek manjak imao pokriti iz državnih šuma.

Izaslanici kr. zemaljske vlade zastupahu stanovište, izraženo u gore spomenutom vladinom dopisu od 29. ožujka 1876. broj 1785., da su pristojbe svećenstva na ogrjevnom drvu s obzirom na § 69. pravilnika postojale, ali nisu bile servituti, jer nisu

nabrojene u § 68. Glede ogrjevnih drva u varaždinskoj Krajini tvrdili su, da su ona dozvoljena svećenstvu od države, da su jedan dio župničke dotacije, dakle javno pravna naredba, pa da ih je za to svećenstvo imalo dobiti neposredno od državne uprave, dočim su župljani bili dužni jedino drvo sjeći i dovesti. Kako pak ta dužnost tereti državne šume u cijelosti, a s obzirom na § 68. pravilnika nije otkupljena, tereti ona još i danas te šume, dakle u $\frac{1}{2}$ državu, a u $\frac{1}{2}$ imovne općine, koje su danas u tome dijelu vlasnice tih šuma.

Toliko o tečaju same rasprave.

Priopćujući c. kr. glavno vojno zapovjedništvo rezultat rasprava kr. zemaljskoj vlasti izjavilo je, da joj se čine pretežnijim razlozi, koje su za svoje mišljenje naveli njezini zastupnici na raspravi, nu svakako da će se morati predmet podnijeti Njegovomu Veličanstvu na previšnju odluku, budući da pozitivni zakon ne sadržaje bezdvojbenih ustanova, koje bi dozvoljavale rješenje ovoga pitanja naredbenim putem.

Ta je previšnja odluka zaista i ishodjena.

Previšnjim rješenjem od 6. srpnja 1881. (list zemaljske uprave za hrv. slavonsku vojnu krajinu od 16. srpnja 1881. komad XI) potvrdilo je Njegovo Veličanstvo medju inim i naputak za uredjenje zajedničkoga uživanja šuma i šumskih zemalja, izlučenih za pravoužitnike krajiškoga područja (t. zv. naputak A).

Po § 1. ovoga naputka imadu se pravoužitnicima šuma i šumskoga tla, izlučenoga zakonom od 8. lipnja 1871. smatrati: a) mjesne, b) crkvene, c) školske općine te d) i e) krajiške obitelji, koje odgovaraju propisima toga naputka. O svim pravoužitnicima imade se sastaviti katastar (§ 2.), u koji se imadu uvrstiti i eventualne pravoužitne crkvene općine (§ 4.).

Prema § 6. slovo b) pripada crkvenim općinama pravo na drvo za gradju te drvo za paljenje opeka i vapna, za novogradnje i izdržavanje crkvi i kapela, župnoga stana i gospodarskih zgrada bezuvjetno prema faktičnoj potrebi, nadalje župniku pripadajuća količina drva za ogrjev, nu samo u slučaju, ako je on i prije pro-

vedbe otkupa šumskih služnosti dobiva o svoju drvnu kompetenciju od države kao tom služnosti opterećene i to ili besplatno ili uz plaćanje cijele šumske pristojbe, te se ima u prvom slučaju doznačiti župnikov pripadak drva besplatno, a u potonjem samo uz plaćanje postojeće šumske pristojbe. Ako li je župnik prije otkupa dobivao pripadajuće mu drvo za ogrjev od župljana kao lukno bez posredovanja države, to mu ne pripada pravo na dobivanje deputatnoga drva za ogrjev iz šuma imovne općine, već su mu dužni drva i nadalje podavati župljani od njima pripaloga drva za ogrjev.

Kako se iz ovih ustanova naputka A) vidi, uvažena je prigodom uredjenja pitanja o pravu crkvenih općina na gradjevno drvo potpuno ustanova § 68 slovo b) i § 69 pravilnika od 3. veljače 1860., po kojoj imadu crkvene općine bezuvjetno pravo na sveukupno gradjevno drvo za crkvene gradnje i to prema faktičnoj potrebi.

Što se tiče ogrjevne drvarije, nije se prihvatio nazor vladinih zastupnika prigodom rasprave od 11. siječnja 1878., već je u naputku A) došlo do izražaja u glavnome načelo izaslanika c. kr. glavnoga vojnoga zapovjedništva, po kome imadu svećenici i nadalje dobivati drvo od župljana kao lukno tamo, gdje su ga dosele kao lukno dobivali bez posredovanja države, dočim je na imovne općine uslijed otkupa prešla dužnost podavanja jedino u onim dijelovima, gdje je svećenstvo i dosele dobivalo svoju drvnu pristojbu od države.

Imovne općine imadu svećenstvu davati svakako njima pripadajući pripadak, t. j. onaj kvantum drva, koji im pripada po postojećim propisima (u opreci s ostalim pravoužitnicima, za koje je odlučna faktična potreba), nu ne mogu same odlučivati o tome, da li će ga dati besplatno ili uz platež pristojbe. (kako su to mislili izaslanici c. kr. vojnoga glavnoga zapovjedništva na raspravi od 11. siječnja 1878.), već je i za to odlučan dotadašnji običaj.

Prema izvodima zastupnika c. kr. vojnoga glavnoga zapo-

vjedništva nije nigdje bila država obvezana davati katoličkomu svećenstvu ogrjevno drvo n vlastito ime, već jedino kao potrebu općine, dočim je po mnijenju zastupnika kr. zemaljske vlade podavanje ogrjevnih drvi, kao javno pravna naredba, teretilo neposredno erar odnosno državne šume.

Naputak A) ne dira u pravnu narav toga podavanja, već konstataje jedino to, da na imovne općine prelazi u svakom slučaju dužnost podavanja ogrjevnoga drva svećenstvu, ako ga je i dosele podavala država, dakle bez obzira na to, da li ga je država dosele podavala ab aerario ili kao potrebu općine. Time je i ova ustanova naputka A) potpuno dovedena u sklad sa šumskim pravilnikom od 3. veljače 1860.

Prije nego završim ovo razmatranje, istaknuti ću, da se je kod rasprave od 11. siječnja 1878. govorilo jedino o ogrjevnom drvu katoličkoga i grčko-istočnoga svećenstva. O evangeličkomu svećenstvu obih pravaca nije bilo govora, jer je evangelička vjeroispovijest uopće priznata tek carskim patentom od 1. rujna 1859. (d. z. l. broj 160), a ni po tome, ni po kojem inom propisu nije ovomu svećenstvu priznato pravo na ogrjevno drvo ni od erara, ni od općina, radi česa nije ni bilo od potrebe, da se o njemu raspravlja.

Povučemo li sada iz svega rečenoga konzekvencije glede ogrjevnoga drva, dolazimo do zaključka, da su sve imovne općine bez razlike dužne podavati grčko-istočnomu svećenstvu pripadajuću mu pristojbu na ogrjevnom drvu. Katoličkomu svećenstvu dužne su podavati propisanu pristojbu jedino imovne općine na teritoriju bivše varazdinske i slavonske Krajine. Dušobrižništvo evangeličke augzburške, reformirane i izraelitske vjeroispovjesti ne ima uopće nikakovih prava na ogrjevno drvo od imovnih općina.

Ini kakovi pravni odnošaj ne da se zamisliti, jer su za faktično podavanje ogrjevnih drva iz državnih šuwa bili i mogli biti odlučni jedino postojeći propisi, a ti su gore razloženi. Pošto se pak pravo crkvenih općina na ogrjevnom drvu po-

kriva s pravom svećenstva odnosnih crkvenih općina na ogrjevno drvo, to je time podjedno ustanovljen i opseg prava samih crkvenih općina na ogrjevno drvo.

* * *

Da vidimo sada, kako se ovo pravno stanje slaže s postojećim faktičnim stanjem. Na zahtjev kr. zemaljske vlade podnijele su sve imovne općine godine 1908. iskaze crkvenih općina, koje su upisane u njihovom katastru pravoužitnika uz naznaku količine ogrjeva, koji im se doznačuju, te da li im se ogrjev doznačuje besplatno ili uz pristojbu.

Sadržaj je ovih iskaza slijedeći:

O t o č k a imovna općina ne daje ni jednoj crkvenoj općini ogrjevnoga drva, jer ga svećenici dobivaju od župljana kao lukno.

U o g u l i n s k o j imovnoj općini ne dobiva nijedna katolička crkvena općina ogrjevnoga drva, jer ga župnici dobivaju od župljana kao lukno, dočim grčko-istočne crkvene općine dobivaju ogrjevno drvo besplatno od imovne općine i to svaka po 32 prostorna metra.

U s l u n j s k o j imovnoj općini ne dobivaju katoličke crkvene općine ogrjevnoga drva, jer župnici dobivaju drvo kao lukno od župljana, a grčko-istočne crkvene općine dobivaju drva od imovne općine i to uz platež potpune pristojbe. Kvantum drva nije određen, već ovisi o potrebi paroha.

U p r v o j b a n s k o j imovnoj općini dobivaju i rk. i g.-i. crkvene općine ogrjevno drvo od imovne općine i to svaka po 41 prost. metar. Rkt. župnici plaćaju potpunu pristojbu, a grčko istočni parosi sniženu pristojbu poput ostalih krajišnika pravoužitnika.

D r u g a b a n s k a imovna općina daje katoličkim crkvenim općinama u Gvozdanskom i Hrastovici svakoj po 41 prost. metar drva besplatno ili uz sniženu pristojbu, dočim ostale katoličke crkvene općine ne dobivaju drva od imovne općine. Grčko-istočne crkvene općine dobivaju ogrjevno drvo besplatno ili uz sniženu pristojbu i to svaka po 41 prost. metar izuzev petrinjsku crkvenu općinu, koja dobiva samo 20 prost metara.

U križevačkoj imovnoj općini dobivaju sve rimo-katoličke i grčko-istočne crkvene općine drvo besplatno od imovne općine i to za župnika (paroha) po 40·82 pr. m., a za sistemiziranoga kapelana po 13·61 pr. m. Jedino kat. župa u Tvrđi Ivaniću dobiva samo 27·22 pr. m za župnika i 9·07 za kapelana, a rimo-katoličke župe Gradec, Dubrava, Nevinec i Bjelovar ne dobivaju nikakvo drvo za župnika, već samo za kapelana.

Imovna općina gjurgjevačka daje svim rimo-katoličkim i grčko-istočnim crkvenim općinama ogrjevno drvo besplatno i svakoj po 40 pr. m. za župnika, a po 16 za jednoga sistemiziranoga kapelana.

Gradiška imovna općina daje besplatno drvo svim rimo-katoličkim i grčko-istočnim crkvenim općinama i to grčko-istočnoj svakoj po 42 pr. m., a katoličkim jednoj po 189, 5 po 147, 9 po 105 i 11 po 70 prostornih metara.

Petrovaradinska imovna općina daje katoličkim, grčko-istočnim te 5 evang. augzburških crkvenih općina drvo besplatno i to grčko-istočnim i evangeličkim svakoj po 40 pr. m., rimo-katoličkim 2 po 103 pr. m. za župnika i 40 za kapelana, 1 po 120, 1 po 84, 2 po 68 i 1 po 65 pr. m., konačno grčko-katoličkoj općini u Mitrovici 40 pr. m.

Brodska imovna općina daje katoličkim i grčko-istočnim te 1 evangeličkoj i 1 židovskoj crkvenoj općini ogrjevno drvo besplatno kao lukno i to malo ne u svakoj župi različito. Jedan znatni broj župa uopće ne imade svoje sjedište u krajiškom području, već u provincijalnom, ali dobiva ogrjevno drvo za svoje filijalne općine, koje se nalaze u bivšem krajiškom području.

Prema ovim iskazima ne bi se faktično stanje slagalo s pravnim stanjem, kakovo bi imalo biti polag gornjeg razlaganja, već postoje znatne razlike koli glede samoga prava na dobivanje ogrjevnog drva, toli glede kvantuma drva, koji se doznačuje.

Kako mi nije poznato, na kojem su osnovu uslijedili gore navedeni upisi u katastar, ne mogu se očitovati o opravdanosti tih razlika, nu bezdvojbeno je, da su neki upisi upravo u protimbi s postojećim propisima. Upozorujem na pr. samo na to,

da je kao pravoužitnica upisana jedna židovska općina, da se daje ogrjevno drvo evangeličkim općinama i sl.

II.

Drugo je pitanje, o kome sam htio govoriti, može li se priznati pravoužitništvo onim crkvenim općinama, koje se ustrajaju nakon zakona od 8. lipnja 1871.

Naše imovne općine zastupaju u pravilu nazor, da ovakvim općinama ne pripada pravoužitništvo s razloga, jer je zakon od 8. lipnja 1871. otkupio samo služnosti onih, koji su jur bili ovlašteni u času, kad je ovaj zakon stvoren, te da je s obzirom na te jur postojeće ovlaštenike odmjerio naknadu za postojeće servitnte, radi česa se ne može imovnim općinama naknadno naprtiti teret, koji u vrijeme otkupa nije postojao i za koji one nisu dobile naknadu.

Medjutim ovo stanovište imovnih općina nije ispravno.

Zakonom od 8. lipnja 1871. otkupljena su naiine sva prava budi kojega imena, što no su općinama zajamčena zakonom od 3. veljače 1860. i to tako, da je krajiškim općinama kao odšteta izlučena i u potpuno vlastništvo predana polovica onih opsega državne šume, u kojima su do tada imali pravo šumarenja. Zakon od 8. lipnja 1871. nije ustanovio, koje sve služnosti specijalno terete šume pojedinih imovnih općina, niti je ustanovio njihovu novčanu vrijednost, pak onda prema toj visini odmjerio ekvivalent u vrijednosti državnih šuma, već je imovnim općinama jednostavno bez obzira na visinu tadašnjih faktičnih obveza prepustio $\frac{1}{2}$ šuma u vlastnost uz dužnost, da na se preuzme sve obveze, koje su teretile crkvene šume s obzirom na prava, zajamčena općinama i krajišnicima zakonom od 3. veljače 1860. Po tom je pak zakonu svaka crkvena općina na teritoriju bivše hrv. slav. Krajine imala pravo na gradjevno i tvorivo drvo i to bez obzira na vrijeme njihova postanka.

S toga je razloga uslijed zakona od 8. lipnja 1871. prešla na imovne općine dužnost, udovoljavati sada označenim pravima ne samo konkretnih, do tada postojećih crkvenih općina in

abstracto, koje se bilo kada ustroje na gornjim teritorijima, te ce ta obveza trajati sve dotle, dok se zakonskim putem ne stave van snage propisi, koji u tom pravcu postoje glede obvezе erara odnosno danas imovnih općina.

Naravski da se ta obveza imovnih općina ne smije ni raširiti preko granica, zajamčenih crkvenim općinama zakonom od 3. veljače 1860., odnosno ustanovama §§ 4. i 6. naputka A), jer bi to u sebi sadržavalo veće opterećenje pravoužitničkih obitelji koje § 19. naputka A) izričito isključuje.

S obzirom na sve rečeno dužne su sve imovne općine bez razlike svim novo nastalim crkvenim općinama izuzev izraelitičke, podavati potrebno gradjevno drvo, — a ogrjevno jedino u krajevima, gdje bi prema postojećim propisima dušobrižnici imali pravo na ogrjevno drvo iz erarskih šuma.

Bilo je doduše slučajeva, u kojima je kr. zemaljska vlast uslijed utoka crkvenih općina odredila, da se imadu bez ograničenja upisati u katastar pravoužitnika na pr. i evangeličke općine, nastale nakon zakona od 8. lipnja 1871. uz motivaciju, da je namjera starih krajiških propisa, a dosljedno tomu i naputka A), koji se oslanja na te stare propise, da se iz krajiških šuma daje potrebno gradjevno i ogrjevno drvo svakoj crkvi i svakomu službeniku crkve na krajiškom području, kao što se takovo drvo daje svakoj školi i svakom učitelju i to ne samo svakoj otprije postojećoj školi, već i takovoj, koja je nastala posle sastava pravoužitničkoga katastra, te prama tome i takovoj, koja danas nastaje.

Ovakovo je rješenje i njegovo obrazloženje zaista i potpuno korektno, ali samo glede gradjevnog drva, dočim je glede ogrjevnog drva ovako neograničeno ispravno samo na onom teritoriju bivše hrv. slav. vojne Krajine, gdje su svećenici po postojećim propisima imali pravo na stanovitu kompetenciju ogrjevnog drva iz državnih šuma.

Ne smije se naime zaboraviti ni na to, da po § 6. sl. b) naputka A) pripada crkvenim općinama u ime ogrjevnog drva »župniku pripadajuća količina drva za ogrjev«.

Ovlaštena crkvena općina imade dakle dobiti baš i opet samo onu količinu, koju župniku pripada s obzirom na postojeće propise. Gdje takovih propisa uopće ni neima, ne može biti ni govora o ovlaštenju crkvenih općina na ogrjevno drvo.

Vrhovna praksa stajala je od uvijek na ispravnom stanovištu, da su za prosudjenje opsega ovlašteništva crkvenih općina odlučni propisi, koji postoje glede visine župničkih pristojba.

Rješenjem unutarnjega odjela kr. zemaljske vlade od 5. svibnja 1908. broj 34.973/1906. odbit je n. pr. zaključak zastupstva brodske imovne općine od 29. studena 1904., da se rimo-katoličkim župnicima njezina područja ne otkazuje ogrjevno drvo u dosadašnjoj količini, već da se dade prema faktičnoj potrebi župniku bez kapelana 32 pr. m., s jednim kapelanom 40 pr. m., a s 2 kapelana 48 pr. m. i to iz razloga, jer se taj zaključak protivi postojećim propisima o dotaciji rkt. dušobrižnoga svećenstva.

Po tim bo propisima ima se ogrjevno drvo, što ga danas dobiva svećenstvo od imovnih općina, smatrati dijelom njegove plaće, kongrue, što ga u naravi prima. Pravo pak svećenstva na ogrjevna drva i njegova izmjera ustanovljena je t. zv. Čolnićevom konvencijom, odnosno otpisima dvorskoga ratnoga vijeća od 6. svibnja 1809. broj 1042 R i od 7. srpnja 1819., br. 2983. kojima je župnicima t. zv. starih župa odmjerena kompetencija s 30, a novih župa s 20 hvati, a kapelanim na starim župama s 12 hvati. Pravno stanje, normirano potonjim otpisom, opстоji još i danas. S razloga dakle, što se drvarina krajiških župnika osniva na osobitim propisima, ne može se niti samo pravo na ogrjevno drvo, niti njegova izmjera mijenjati osim po onim faktorima, koji su nadležni za uredjenje kongrue kuratnoga klera, a medju takove ne može spadati osoba, koja je po postojećem pravnom stanju sama obvezana na davanje.

Samo u slučaju, gdje bi faktična izmjera godišnje količine drva prelazila gore navedenim propisima ustanovljene izmjere,

bila bi umjesna rasprava o tom, da se faktična količina svede na zakonitu mjeru, ali i u takovom slučaju valjalo bi najprije ispitati, ne osniva li se možda dotična prekomjerna količina na kakovom posebnom pravnom naslovu.

Riješenjem unutarnjega vladinoga odjela od 5. svibnja 1908. broj 16.172 ex 1907. odobren je opet zaključak imovne općine p., da se župnomu uredu u V. ne dopita besplatno ogrjevno drvo za kapelana, dočim nije odobren jednak zaključak glede kapelana u župi C., već je gospodarski ured pozvan, da župnomu uredu u C. u to ime doznači 12 hvati ogrjevnog drva i to s razloga, jer je župa u V. nova, a u C. stara župa, a po prije citiranim propisima pripada kapelanima starih župa kompetencija ogrjevnog drva od 12 hvati.

Današnja vladina praksa stoji i glede ogrjevne drvarije novo ustrojenih župa na posve ispravnom gore obrazloženom stanovištu, kako se to vidi iz rješidbe unutarnjega vladinoga odjela od 11. svibnja 1912. broj 16.860., kojom je povodom utoka gospodarstvenoga ureda p. imovne općine preinačena drugostepena odluka u dijelu, kojim se evangeličko-reformiranog crkvenoj općini u N. dopituje uz gradjevno i ogrjevno drvo tako, da se crkvena općina otpućuje sa zahtjevom za dopitanje gorivoga drva.

U razlozima se nakon tumačenja §. 6. b) naputka A) sa obzirom na propise šumskoga zakona i pravilnika za šumsku službu od 3. veljače 1860. navodi ovo: »Ove se ustanove moraju primjenjivati i na župe, koje se ustrajaju nakon zakona od 8. lipnja 1871., pak je imovna općina dužna dati ogrjevno drvo ne svakoj novoustrojenoj crkvenoj općini, već samo takovoj, u kojoj je po propisima, što no su postojali prije zakona ob otkupu, bila država dužna davati župniku stanoviti točno opredijeljeni kvantum ogrjevnog drva.

Za općine evangeličke obih vjeroispovjedanja, koja su u Krajini priznata kao i u provincijalu tek ces. patentom od 1. rujna 1859. (d. z. l. br. 160.), nisu izdani nikakovi propisi, po kojima bi država bila dužna davati drva dušobrižnicima, već

i po gornjem patentu, a i po zakonu o ustavnom ustrojstvu rg. evangeličke kršćanske crkve reformirane (helvetske) vjeroispovjesti (zbornik 1899. br. 37.) imade crkvena općina sama podmirivati beriva svoga dušobrižnika.

S obzirom na to imala se je potvrditi napadnuta odluka u onom dijelu, kojim se dozvoljuje upis ref. crkvene općine u N. u katastar pravoužitnika, dočim je valjalo odbiti njezinu molbu za doznaku ogrjevnog drva, jer ona s obzirom na §. 1. zakona od 8. lipnja 1871. u savezu sa šumskim zakonom i nješovim pravilnikom od 3. veljače 1860. ter §. 6. b) naputka A) ne ima nikakova prava na ogrjevno drvo.

III.

Okružnica kr. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove od 11. prosinca 1885. broj 48.444 određuje, da župnici, koji dobivaju drvo od svojih župljana kao lukno, mogu njime po volji raspolagati, ter ga prodati i zamijeniti, jer oni to drvo dobivaju kao luknarsku pristojbu, t. j. plaću, s kojom mogu po volji raspolagati. Za one pak župnike, koji dobivaju drva neposredno iz šuma imovne općine besplatno ili uz plaću, određuje, da vrijede i nadalje ustanove §. 22. naputka A), te oni ta drva ne smiju ni prodati, ni zamijeniti ni darovati.

Kakogod je prvi dio ove naredbe ispravan, tako potonji po mom mišljenju nema oslona u zakonu.

Paragraf 22. naputka A) ne dozvoljuje slobodnu dispoziciju s drvom onim pravoužitnicima, koji su to drvo dobili »za kućnu porabu«. Svećenici ne dobivaju međutim svoje ogrjevno drvo za kućnu porabu. Za kućnu porabu dobivaju ogrjevno drvo samo oni pravoužitnici, koji ga dobivaju prema faktičnoj potrebi (§. 71. šum. pravilnika od 3. veljače 1860.), dočim svećenici ne dobivaju ogrjevno drvo po faktičnoj potrebi, već u onolikoj izmjeri, koja im pripada po postojećim propisima bez obzira na to, da li im ta izmjera dostaje ili je prekomjerna.

Ovo ogrjevno drvo, koje dobivaju svećenici, imade baš tako narav njihovih beriva, kao što i luknarsko ogrjevno drvo, kako to medju inim jasno ustanovljuje i naredba c. kr. ministarstva rata od 11. lipnja 1871. broj 1912. Pr. (zbirka naredaba bog. struke I. str. 254.) o uredjenju kongrue katoličkoga klera u Krajini, koja određuje, da se plaća kat. klera povisuje uz pripadajući im stan i pristojbu na drvu do najmanje visine od čistih 500 for. Pristojba na drvu jest dakle baš tako sastavni dio kongrue, kao plaća i stan.

Iz toga slijedi po mom mišljenju, da se i kraj korektne jezične i polag ispravne logične interpretacije naputka A) ne bi smjeli svećenici sprečavati u potpuno slobodnoj raspoložbi s tim drvom.

Za dokaz ispravnosti ovoga shvaćanja pozivljem se i na rješidbu kr. zemaljske vlade odjela za unutarnje poslove od 1. veljače 1899. broj 75091/1898., koja prema stalnoj judikaturi dozvoljuje u jednom konkretnom slučaju njekomu pučkomu učitelju neograničenu raspoložbu s drvom, što ga on dobiva od imovne općine s razloga, jer ta drva učitelji dobivaju ne kao pravoužitnici, već im ona pripadaju kao berivo u naravi polag ustanova §. 119. dotično 128. školskoga zakona.

Motivacija, da učitelji ne dobivaju ta drva kao pravoužitnici, ne stoji doduše, jer oni ta drva dobivaju u ime pravoužitne školske općine, kojoj se temeljem §. 6. c) naputka A) ogrjevno drvo ne doznačuje po faktičnoj potrebi, već po postojećim propisima, nu baš s obzirom na to i jest ispravan zaključak gornjega rješenja, da učitelji dobivaju ta drva kao svoja beriva, a ne za kućnu potrebu.

Sasvim je isti slučaj kod crkvenih općina, radi česa su ogrjevna drva takodjer jedan dio župničkih beriva, pa kako ih oni ne dobivaju za kućnu potrebu, ne spadaju pod udar §. 22. naputka A.

IV.

Prema §. 6. b) naputka A) imadu imovne općine podavati pravoužitnim crkvenim općinama gradjevno drvo, potrebno za

novogradnju i uzdržavanje crkvi, kapela, župnih stanova i gospodarskih zgrada i to naravski drvo u šumi na panju, a ne izradjeno.

Plaćaju li pravoužitnici za drvo kakovu pristojbu, imadu je plaćati i crkvene općine (§. 19. naputka A).

Da se prema rečenomu uzmogne ustanoviti visina i vrijednost doprinosa imovnih općina, nadalje, da se ustanovi vrijeme, kada imovna općina s obzirom na §. 20. naputka A) može doznačiti nužno gradjevno drvo, potrebno je, da se k doprinosbenoj raspravi za izvedbu crkvenih gradnja odnosno popravaka uvijek pozove i imovna općina tamo, gdje je ona dužna dati gradjevno drvo.

Upozorujem na ovo za to, jer se na tu okolnost redovno zaboravlja, uslijed česa se znade ili otegnuti sama crkvena gradnja ili se pak preveliki tereti svaljuju na župljane.

Ivan Z. Galic.

Zaštita naslova „šumar“.

U »Narodnim Novinama« od 22. travnja t. g. broj 93. bila je uvrštena slijedeća notica:

»Zaštita naslova »ingenieur« i »arhitekt«. Kako doznajemo, pozvao je tehnički izvjestitelj kr. žup. oblasti u Zagrebu na temelju i pozivom na bansku naredbu od 31. ožujka 1911. broj III. C. 1070. kojom se uređuje djelokrug civilnih tehnika i postupak glede njihovog ovlaštenja, sve osobe na području zagrebačke županije, koje se služe naslovom »ingenieur« ili »arhitekt«, da dokažu originalnim izpravama (svjedočbom o položenom drugom državnom izpitu u kojoj tuzemnoj tehničkoj visokoj školi) pravo, da smiju upotrebiti ovaj naslov. Osobama, koje ne budu mogle dokazati prava na ovaj naslov, zabraniti će se uz visoku globu dalnja upotreba, odnosno samovoljno prisvajanje ovakovog naslova na napisnim pločama, listovnom papiru i omotima, u gradskom adresaru, u novinskim oglasima, imeniku telefonskih predplatnika i t. d. Ova je stroga mjera kod nas u Zagrebu kao i u cijeloj zemlji vrlo potrebita, jer je kod nas

po svuda u zemlji već ušlo u običaj, da sebi prisvajaju nesmetano ovakove naslove ljudi, koji često ni iz daleka nemaju potrebite znanstvene kvalifikacije, pa se uslijed toga opetovano zavarava neupućeno občinstvo na vlastitu i občenitu štetu».

Pročitao sam tu noticu nekoliko puta i konačno sam se raztužio misleći koliko li se u tom pogledu istom kod nas u šumarstvu griješi. Ako se kod mjerničke struke kojekakovi ljudi nazivaju inžinirima, to kod šumarske struke ima još puno više takovih kojekakovičah, koji se nazivaju šumarima, čemu bi se morao jedanput za uvijek učiniti kraj, jer nama, koji smo zbilja »šumari« to nikako ne može i ne smije biti pravo, da li nas javnost drži ili ne drži kojekakovim nazovim »försterima, forstmeisterima i t. d.

Mislimo, da će biti dovoljno, ako spomenemo, da bi se šumarom smio nazivati samo onaj, koji je zato i sposobljen t. j. koji je položio viši šumarski državni izpit za samostalno vodenje šumskog gospodarstva i nitko drugi.

U državnoj, zemaljskoj i imovinskoj službi dvojim, da još imade ljudi, koji nebi imali sva prava na naslov »šumar«, nu zato su u privatnoj službi opet rijedki oni, kojima zbilja pravom taj naslov pripada. Usljed okolnosti, koje bi se mogle i dale sanirati, kada se nebi pregledavalо (ne kažem hotimice) ignoriranje šumske zakona, imade malo, odnosno bolje ne imade hrvatskih šumara u službi privatnih šumovlastnikah. Tu su u ogromnoj većini stranci iz raznih pokrajina naše prostrane monarkije a bogme ima ih i takovih, kojima je koljevka izvan granica monarkije. U koliko su ti ljudi kvalificirani naravski ne može im naslova »šumar« nitko oporeći i pripada im podpunim pravom, (u susjednoj Ugarskoj ni to nebi bilo dosta, nu o tom ovaj put ne ćemo govoriti) ali tih imade malo — vrlo malo, svi ostali su ili empiričari bez ikakvih šumarskih naukah ili su absolventi lugarnicah ili konačno i absolventi šumarskih srednjih školah ili čak akademicičari nu — bez izpita i diplome!

Pisac ovih redaka kupi o navedenom precizne podatke sa velikim trudom i troškom, koje će i objelodaniti, pak će se

viditi naša žalostna bilanca crno na bijelom, koja mnogo doprinaša k tomu, da sbog nekvalifikacije talmi »šumara« trpi ugled i ostalih kvalificiranih šumara.

Je li pravo, da si ti ljudi prisvajaju naslov »šumar«, a potom da bivaju i namještavani u šum. službe, na koje nikakova prava ne imadu?

Ne i stoputa ne, jer današnji dan stoje nauci i izpiti velikog truda i troška, pak nam ne može biti svejedno, da budemo u časti izjednačeni sa onima drugima bez naukah i bez izpitah. Mi smo se trudili i trošili na nauke i izpite, pak hoćemo da imamo zato i prednost. Tu prestaje svaka kolegijalnost i svaka strpljivost, mi »diplomirani« s tim zadovoljni ne moremo biti i tražimo reguliranje tog pitanja. To je životna borba!

U drugih strukah i čak u obrtu je to pitanje riješeno, samo smo mi još žalivože zaostali, valjda radi raznih obzira, koji se po našem sudu nebi smjeli uvažavati. Uplivni vlastelin ili ini šumovlastnik dužan je takodjer poštivati zakone i propise, pak bi morao svaki od njih obračunati sa svojima »försterima i forstmeisterima«, a ne bi smjeo svoj upliv upotrebljavati na to, da kod nadležnih faktora izposluje podržavanje ljudih u svojoj službi, koji svojom kvalifikacijom ruše ugled i ostalom kvalificiranom šum. osoblju.

Koliko nam je poznato, zabranile su prije kojih 10—15 godine kr. žup. oblast u Varaždinu i u Požegi, nekvalificiranim šumarima nošenje naslova »šumar« i upozorile su koli područne kr. kot. oblasti toli i kr. kot. sudove, da ti nekvalificirani šumari nisu vlastni obračunavati šumsko-kvarne prijavnice niti mogu fungirati kao šumarski vještaci, što je svakako od tih kr. žup. oblastih bilo u redu, te bi ih trebale u tom i ostale kr. žup. oblasti naslijedovati. No i ta mјera neće moći sprječiti namještavanje nekvalificiranih šumara kod privatnih šumovlastnika u budućnosti sve dotle, dok se takovo namještavanje direktno ne zabrani.

Zemlja se je pobrinula, da mladićem omogući izučavanje šum. nauka, pak bi joj svakako bila dužnost, da tima mladi-

ćima nakon svršetka nauka osjegura shodnima propisima ne samo namještanje, nego takodjer i društveni položaj. Nadamo se s toga, da će zemlja pobrinuti se, da našim mladićima, koji su postali pravi kvalificirani šumari bude osjegurano namještenje u privatnu i u državnu šumsku službu, a nadamo se i to, da će se iz svih šum. služba odstraniti nekvalificirani nazovi »šumari«.

Liječnici imaju pravo služiti se naslovom »doktor«, a i kod inžinira, profesora i t. d. uobičajilo se je, da si meću pred ime svoje naslove: professor, ingenieur i t. d., pak nebi bilo sgorrega, da i svi diplomirani šumari, makar u kojem rangu bili, pred svoje ime uvijek meću naslov »šumar«, čim bi se razlikovali od onih drugih i tako nehotice agitirali za riješenje ovog pitanja.

Tko je služio u kraju, gdje ima puno takovih nazovi šumara, pojmiti će lahko važnost ovih redaka, a sada je na Šumarskom društvu i Klubu šum. akademičara, da riješenje ovoga pitanja pospješe.

Šumar K.

Velika naučna ekskurzija slušača kr. šumarske akademije zagrebačke.

Ovogodišnja velika naučna ekskurzija slušača kr. šumarske akademije zagrebačke obavljena je po Bosni, a imala je svrhu, da se počmemo sustavno upoznavati sa šumama i šumarskim prilikama te posestrime nam zemlje.

Ovakove ekskurzije po Bosni postale su pogotovo nužne nakon toga, što je absolventima naše šum. akademije nedavno omogućen pristup u bosansku zemaljsku službu, te im je stog od prijeke potrebe da se već za vrijeme svojih studija upoznaju sa tipičnim bosanskim šumama i odnošajima baš tako, kao što se upoznavaju i sa našim hrvatskim šumama i odnošajima u šumarskom pogledu, jer će samo tako doći što pripravniji u bosansku službu, gdje će imati dovoljno prilike, da na promicanju šumarske grane narodnog gospodarstvo uzrade. I nastavnici kr. šum. akademije zagrebačke sjegurno će, obzirom na gore

iztaknuto nastojati, da u buduće u svojim predavanjima naročito upozore na posebne bosanske šumske prilike.

Nuzgredno budi spomenuto, da i uzajamno poznavanje radnika na istom polju mnogo doprinaša unapredjenju samog stališa i struke, jer se kod svakog ovakog sastanka izmijenjuju misli i povedu razpravice o onom, što je za sam predmet korisno.

Zato bi bilo nužno, da se i stariji praktični šumari s onu i s ovu strane Une i Save što češće sastanu na zajedničkim većim ili manjim poučnim ekskurzijama što u Bosni, a što u Hrvatskoj, da se lično upoznaju, da vide i ocjene rad skupnosti kao i pojedinaca, te da iz vidjenog a dobrog ponesu, za sebe nove pobude za njihov dalji rad, a da se u praksi klone onog, što su vidjeli, da već prije drugima nije uspjelo.

Smjer ekskurzije slušatelja zagreb. šum. akademije bio je preko bosanske Dubice, Kozarca, Banjaluke, Jajca, Han Kumpa-nije do Sarajeva, a odavle do Teslića i Pribinića te preko Broda nazad.

U bos. Dubici pregledana je pilana tvrdke F. I. A. G. „Una“ u kojoj se osim obične četinjave gradje na veliko režu bukove dašćice za otpremanje južnog voća, nadalje bukovi frizi, bukovi rezani štapovi za Thonetovo savijeno pokućstvo, kao i drugi polufabrikati od bukve, briješta i lipe. To drvo kupuje* pomenuta tvrdka iz šuma sa Kozare planine, sa kojima je pilana vezana industrijalnom šumskom željeznicom, kojom su se i izletnici odvezli do samih sjećina. Ove šume, kao i mnoge druge velike šumske površine po gorovitim šumskim predjelima Bosne, ležale su do pred dva-tri decenija posve zatvorene i nepristupačne, daleko od ljudskih nastanba, a bez ikakovih komunikacija. Šume odavno dozrele za sjeću nisu imale nikakove cijene, pa je trebalo uložiti velikih kapitala, da se drvo tih šuma stavi u promet.

Trebalo je graditi šumske puteve i željeznice do jednu stotinu kilometra duge, trebalo je upotrijebiti sva moguća sredstva

*Uz cijenu po m³ za bukvu K 1·60, za jelu K 2·00, za lipu K 6·00, za brijest K 12·00.

za odpremanje drva, trebalo je podizati pilane i tvornice za preradbu drva, a uz ove osnivati gotovo cijele naselbine, — nova sela, — za stanovanje ljudi zaposlenih kod tih radnja. Za ovakova poduzeća nije bilo domaćeg novca, a strani kapital tražio je za dosta mali riziko jeftino drvo — veliku dobit. Kada to sve uočimo, onda si možemo donjekle protumačiti svogedobno skopljene, za tvrdke onako povoljne ugovore, koji se sada gdje je to samo moguće, na korist šumoposjednika menjaju.

Danas se za cijele površine šuma, koje se exploitirati hoće, sastavi točan procjenbeni elaborat. Pošto nema u Bosni katastralnih mapa, uriše se dotična šuma na vojničku kartu u mjerilu 1 : 25000, te se na temelju takove mape izračuna cijela površina šume, u kojoj se na temelju pokusnih ploha ustanovi približna drvna masa cijelih površina. Poznavanje ukupne drvene gromade neke šume je nužno i u onom slučaju, gdje šumska uprava u vlastitoj režiji drvo ruši i po m^3 tvrdki prodaje, a to je nužno znati radi ustanovljenja rentabiliteta cijelog poduzeća, gdje se mora uzeti u obzir kapital nuždan za gradnju pilane i svih šumskih željeznica i puteva i drugih prometila. Za požaliti je, da se sada kod sastavka ovakovih procjenbenih elaborata mjesto raznih žicara, spuzaljka a i nekih privremenih željeznica što više ne određuje izgradnja dobrih šumskih puteva, koji bi ostali stalno prometilo i nakon svršene sječe, te bi podavalici šumi samoj a i njenoj okolini veću, trajnu korist. Izgradnja takovih puteva bit će ma i poslije same sječe, već u skoroj budućnosti u tim predjelima nužna i neizbjegiva.

Kako se gotovo u cijeloj Bosni danas radi jedino na exploitaciji ogromnih starih šuma, gotovih prašuma, ne mogu se u njima provadjane sječe nazvati niti čistom, niti oplodnom, a niti prebornom sjećom. Radi investicija mora se iz ovakovih šuma izvaditi što više drvnog materijala, no mora se kod toga takodjer uzeti dovoljan obzir na pomladjenje sjećina. U svim bukovim i jelovim šumama, koje su prašumama slične, imade osim najstarijeg dobnog razreda zastupanih mladijih a i

najmladijih dobnih razreda, jer sklop u takovim šumama nije radi raznih sušaca, izvala i vjetroloma uvijek potpun. Ovaj mladik (Vorwuchs) upotrijebi se ma kakav on bio, skupa sa pomladkom od zadnjih godina, kao buduća sastojina.

Gdje takovog mladika i pomladka dovoljno imade, posijeku se sva stabla iznad stanovitog cm. prsne debljine (30 cm.) na jedan put, dok se na mjestima, gdje nikakovog mladika ni pomladka nema, moraju ostaviti sjemenjaci, koji su radi njihove starosti odmah odsudjeni, da tu i propadnu, jer će sječa na isto mjesto doći gotovo nakon cijele jedne obhodnje. Da bude gubitak radi ostavljanja sjemenjaka što manji, počele su u novije doba šumske uprave osnivati šumske vrtove, u kojima uzgajaju biljke za umjetno pošumljivanje prirodom ne naplodjenih mjeseta. Kod tog uzgoja posvećuje se osobito pažnja balkanskim vrstima crnogorice: Pančićevoj omorici (*Picea Omorica Panč.*) i balkanskom boru (*Pinus leukodermis*).

U koliko su se izletnici mogli osvjedočiti, jesu starije sjećine dovoljno pomladjene. Naravno je, da je kvaliteta mlađih sastojina slabija, jer je mladik (Vorwuchs) postao granat, mnogo ga imade ozledjenog rušenjem i otpremom starih stabala, a pomladku niklom iz sjemena pravi veliku štetu i domaća stoka, koja se po branjevinama bez pastira skiće. Obrana je od paše radi prevelikih šumskih srezova danas gotovo nemoguća, a to će ostati tako dugo, dok se broj šumarskog i lugarskog osoblja ne poveća i dok se pitanje pašnjaka ne uredi.

Spuštajući se sa Kozare prema željezničkoj stanici Kozarac, pregledali su izletnici u mjestu Deri tvornicu (pilanu) lipovih dašćica za pakovanje cikorije (tvornica plaća 8 K po m^3 lipovine na panju). Na dalnjem putu prema Sarajevu sustavili su se izletnici u Banjaluci i Jajcu, te pregledali ta mjesta i njihove znamenitosti, odakle su dospjeli u Han Kumpaniju, gdje su pregledali pilanu tvrdke G. Schucany i erarno centralno ugljište sa osobito lijepo uredjenom spuštaljkom drva sa vodom, te moderno uredjenu tvornicu za impregniranje podvlaka i brzjavnih stupova. Iztaknuti nam je, da se u svim poduzećima upo-

trebljuju samo domaći radnici, koji su zazbilja vrlo marljivi i radini. Dapače u pilani tvrdke G. Schucany, jesu i radnici prednjaci domaći ljudi, koje je sam vlasnik pilane za takove pripravio i izvježbao.

Na dalnjem putovanju vidjeli su izletnici žicaru tvrdke G. Feltrinelli & Comp. u mjestu Hrasnici kraj Sarajeva, pregledali su zemaljsko ribogojilište na vrelu Bosne, te tvornicu za suhu destilaciju drva tvrdke H. V. A. G. u Tesliću, koja je najveća te vrsti u Europi. Konačno su u Pribiniću vidjeli novo sagradjenu i lijepo uredjenu erarnu grijacheniku za dobivanje sjemenka iz češarka četinjača, u kojoj je već ove godine očišćeno sjemena u vrijednosti od više hiljada kruna uz znatno nižu cijenu, nego je sjeme do sada iz vana dobavljanou.

Cijela ekskurzija trajala je od 5—13. srpnja. Diljem cijelog putovanja bili su izletnici posvuda srdačno dočekivani i vodjeni po tamošnjoj gospodi šumarima, a gotovo od svih tvrdka na njihovom posjedu kao i od zemaljske vlade na vrelu Bosne pogošćeni, na čemu im svima i ovdje izrazujemo našu najsrdačniju hvalu. Naročita hvala presvetlom gospodinu dru. Otonu Frangešu na trudu oko pokazivanja znamenitosti grada Sarajeva, a gospodi nadšumarima Sacheru i Drniću na njihovim vanredno poučnim predavanjima iz uredjenja šuma odnosno ribogojstva.

P.

Shodan način obračunavanja predujmova po kotarskim šumarijama.

Za izvedbu svekolikih radnja prema ogojnoj i drvosječnoj osnovi, kao i ostalih u djelokrug kotarskih šumarija spadajućih poslova, izplaćuje blagajna gospodarstvenog ureda potrebite predujmove područnim šumarijama, a ove su prema postojećim propisima dužne svaki predujam jednim uporabnim izkazom obračunati.

Kako u ogojnoj i drvosječnoj osnovi dolaze raznovrstne vrsti izvesti se imajućih radnja, a ove opet dijele se na više

srezova, tako se je uobičajilo, da su šumarije za svaki pojedini srez i za svaku vrst izvesti se imajućih radnja potraživale posebne predujmove.

Ovim načinom sakupi se u blagajni šumarije znatna količina novca, koja redovito premašuje jednomjesečnu potrebu, što niti je dopustivo, niti je probitačno, ako se uvaži, da su šumarijske blagajne dosta slabe, te da proti prvali ne pružaju nikakove sigurnosti.

Koliko pako zadaje posla obračunavanje takovih predujmove, kada se za svaki srez i za svaku vrst radnja posebni uporabni izkazi sastavljati moraju, to najbolje znadu upravitelji šumarija, jer im sastavljanje istih iziskuje puno skupocijenog vremena i zadaje silnog piskaranja.

Za to je svrha ovih redaka, da iznesem svoje mišljenje i da potaknem odlučujuće faktore na razmišljanje, ne bi li niže navedeni način bio jednostavniji i svrsi shodniji. Gospodarstveni ured bi naime isplaćivao šumarijama za jednomjesečnu potrebu stanovitu količinu novca pod nazivom „blagajničke naklade“, i zaračunao u izdatak kao vjererijsko poslovanje (Vidi obrazac I. čl. 2520. i 2618.).

Šumarije bi u svojim blag. dnevnicima zaprimale novac pod istim nazivom. (Vidi obrazac III. čl. 238. i 254.).

Iz te blag. naklade imali bi se podmirivati svi troškovi i izdatci, koji u obće kod šumarija naprijed dolaze.

Svaki izdatak morao bi se zaračunavati u blag. dnevniku kronološkim redom (vidi obr. III. čl. 241 do 253 itd.) i to odmah iza obavljene izplate. (Pohranjivanje izplatnica u blagajnu u mjesto gotovog novca do sastavka obračuna nije dozvoljeno i protivi se postojećim propisima).

Nastane li slučaj, da se bl. naklada tečajem mjeseca ili prije dovršenja radnja izcrpi, tada se zatraži od g. ureda nova naklada. Ako li se radnje dovrše prije svršetka mjeseca, tada se sastavlja uporabni izkaz odmah i predlaže gosp. uredu sa povratkom eventualnog ostatka blag. naklade (vidi obr. V). U pravilu bi se pako takav uporabni izkaz morao sastavljati koncem svakoga

mjeseca i podnašati g. uredu skupa sa blagajničkim dnevnikom, a najkasnije do 10. sliedećeg mjeseca, i to prema privitom obrazcu V.

Uporabni izkaz sastavljao bi se iz blagajničkog dnevnika šumarije, s toga bi valjalo u blag. dnevniku uz novčani stupac s desne strane otvoriti novi stupac sa oznakom »Poslovna grana«. U ovom novom stupcu naznačivala bi se vrst radnje, skraćenim riječima, primjerice: Gojitba = goj; izradba i izvoz gradje = gradja; kanalizacija = kanal; i t. d. a dok stare tiskanice traju, može se to sa desne strane i bez stupca bilježiti (Vidi obrazac III. čl. 240—253.).

Tim načinom bilo bi olakšano sastavljanje uporabnog izkaza, jer bi bilo laglje i preglednije povaditi pojedine izdatke, te svrstati i unijeti iste po skupinama i uporabni izkaz. Odpala bi pako potreba sastavljanja više uporabnih izkaza i podizanje raznovrstnih predujmova, a na mjesto istih stupila bi blagajnička naklada, koja bi se mjesечно jednim uporabnim izkazom obračunavala.

Za vodjenje očevidnosti kod gosp. ureda o danim i kod šumarija o primljenim blagajničkim nakladama, valjalo bi voditi posebnu knjigu o danoj, odnosno primljenoj blag. nakladi prema obrazcu II. i IV.

Uporabnom izkazu nije potrebno prilagati na eventualni ostatak, koji se vraća u blagajnu gospodarstvenog ureda još posebnu protunamiru (položnicu) a niti uredovnu namiru na ostatak koji šumarija pridržaje u svojoj blagajni za pokriće troškova u slijedećem mjesecu, već se to po zaključku uporabnog izkaza navede, što je sa preostatkom učinjeno, naime, da li se isti vraća blagajni g. uredu ili se pridržaje u blagajni šumarije.

Kada uporabni izkaz od šumarije prispije g. uredu, tada se cjelokupni zaračunani izdatak u blagajničkom dnevniku ob. imovine provede u primitak pod naslovom vjeresijsko poslovanje i za tu svotu odtereti blag. naklada dotične šumarije, ali se istodobno i pod istim člankom zaračuna u izdatak; no ovaj ne u ukupnom iznosu, već razlučeno po proračunskim stavkama (vidi primjer u bl. dn. obrazac I. čl. 2644. i 2645.).

OBRAZAC I.

Blag. dnevnik obć. imovine za gosp. ured.

Članak broj priloga	Dan i predmet Listopad 1911.	Primitak u				Izdataku				Kontiranu u glavnoj knjigi	
		gotovom		vrijednosnim papirima		gotovom		vrijednosnim papirima		na stranu	pod stavkom
		K	f	K	f	K	f	K	f		
2500	Blag. prenos viška mj. rujna	130	000	—	1,500.00	—	—	—	—		
2520 1	1. Šumariji u Rajevom selu u ime blag. naklade br. 8245	—	—	—	—	15.000	—	—	—	Vj. 84	posl. 15
2618 1	25. Šumariji u Rajevom selu u ime bl. naklade br. 9000	—	—	—	—	2.000	—	—	—	Vj. 84	posl. 18
2644 14	30. Šumarija u Rajevom selu polaze obračun vrhu blagaj. naklade za mj. listopad pozivno na hl. čl. 2520 i 2618. t. mj. iznosom od . . . od koje je izdala za: gojitur šuma . . . izradbu i izvoz pravouž. gradje procjeju stabala za prodaju Ostatata nakl. od čl. 2618. iznosi K 1105.80 f. u š. blag. br. 9215. . .	15	894	20	—	—	—	—	—	Vj. 38	posl. 12
2645 26	Nakladu je upotrijebila za: gojitbene radnje sa uredjenje šumskega medja osušenje šumskega nizina preuzimanje pravoužit goriva drva . . . izradbu i privoz deputatnog ogrevnog drva za činovnike i pisarnu šumarije popravak inventar. predmeta biljegovinu u parbenom postupku	4.727	16	—	—	200	—	—	—	V. 38	P. 13
		—	—	—	—	58	16	—	—	V. ₇₀	1 ₁
		—	—	—	—	3.800	—	—	—	II. ₁₂	7 ₄
		—	—	—	—	350	—	—	—	II. ₁₈	4 ₇
		—	—	—	—	50	—	—	—	IV. ₁₈	7 ₅
		—	—	—	—	10	—	—	—	III. ₉	3 ₄
		—	—	—	—	59	—	—	—	III. ₁₂	11 ₁₇

Opazka: Na predmet nespadajući članci su ovdje izpušteni.

OBRAZAC II.

Očeviđnost blag. naklade

Tekući broj obištij. knjige	Blag. naklada izplaćena:			
	k o m u	pod brojem	pod blag. člankom	d n e
84 15	Kotarskoj šumar. u Rajevomselu	8245	2520	2/10. 1911.
84 16	Kotarskoj šumar. u Otku	8246	2527	— —
84 18	Kotar. šumar. Rajevoselo	9000	2613	25/10. 1911.
84 10	Kotar. šumar. Otok	9012	2615	25/10. 1911.

Opozka: ako se za svaku šumariju

OBRAZAC IV.

Očeviđnost blag. naklade

Tekući broj	Blag. naklada zaprimljena:			
	o d k o g a	pod brojem	pod blag. člankom	d n e
1	od gospodarskog ureda	84	238	2/10. 1911.
2	od gospodarskog ureda	98	254	25/11. 1911.

Opozka: za obračunavanje bl. naklade po šuma-

(za gosp. ured :)

		Obračun bl. naklade									
u iznosu		pod brojem	dana	godine	pod blag. član. kom	u iznosu		Stanje bl. naklade		Opazka	
K	f					K	f	K	f		
15.000	—	9215	30/10.	1911.	2644	15.000	—	—	—	—	—
4.218	—	9217	30/10.	1911.	2644	4.218	—	—	—	—	—
2.000	—	9215	30/10.	1911.	2644	894	—	1.105	80	—	—
225	—	9217	30/10.	1911.	2644	225	—	—	—	—	—

otvori posebni list, to je još bolje.

(za šumarije :)

		Obračun bl. naklade									
u iznosu		pod brojem	dana	godine	pod blag. član. kom	u iznosu		Stanje bl. naklade		Opazka	
K	f					K	f	K	f		
15.000	—	93	30/10.	1911.	Upor.	15.000	—	—	—	—	—
2.000	—	93	30/10.	1911.	izkaz	894	20	1.105	80	—	—

rijama, u mjesto bl. članaka, vrijedi uporabni izkaz.

OBRAZAC III.

Blagajnički dnevnik za šumarije.

OBRAZAC V. (kao prilog obrazcu IV.)

Brodska imovna općina u Vinkovcima.

Šumarija br. IV. u Rajevom selu.

Uporabni izkaz

blagajničke naklade za mjesec listopad 1911.

Tekući broj Broj priloga	Naznačenje	Iznos		Blag. član. šumarije	Ukupno			
		kruna	f.					
Primitak:								
	Glasom protunamire g. ur. od 10./10. Gbr. 8245	15.000						
	" " " " 25./10. " 9000	2.000						
	ukupno . . .	17.000						
Izdatak:								
A) Za gojitbu šuma:								
1 4	Sakupljanje žira	4.154	—	240				
2 2	Sadnja žira	2.220	—	244				
3 1	Kopanje zaštитnog šamca u Boljkovu	1.120	—	245				
4 1	Sadnja ml. biljki	3.215	—	248/9				
5 1	Naprava ograda od žice i stupova .	60	20	251	10.769·20			
B) Izradba i izvoz gradje:								
6	U srežu Rastovu	580	—	241				
	" " Boljkovu	780	—	242				
	" " Trizlovi	820	—	247	2.180—			
C) Procjena i bilježenje stabala:								
	U sjeći Trizlovi	1.200	—	252				
	" " Radjenovci	1.220	—	253				
	" " Radiševu	525	—	264	2.945—			
	Sveukupno	—	—	—	15.894·20			
Sravniv izdatak sa primatkom od								
	Pokazuje se ostatak od	—	—	—	17.000—			
		—	—	—	1.105·80			
Slovom: Jednu hiljadu stope Kr. 80 fil. koji se iznos pridržaje u blagajni šumarije (ili koji se iznos vraća u blagajnu gosp. ureda.)								
U Rajevom selu, dne 31. listopada 1911.								
N. N. nadšumar upr.			N. N. šum. pristav.					
Likvidacija: Odpad 15.894 kr. 20 fil. kao gore.								
N. N. protustavnik.								

Za knjiženja u obistinitbenoj knjizi H. J. kod gospodar. ureda dovoljno je, ako se u bl. dnevniku prema privitom obrazcu izdatci zaračunaju, jer je dužnost kotarskih šumarija, da vode očeviđnost izvesti se imajućih radnja prema ogojnoj i drvo-sječnoj osnovi, kao i očeviđnost izvedenih radnja, pa je svaka obsežnija provedba u blag. dnevniku suvišna. M. K.

Njekoje važnije vrsti eksotičnog drvlja u trgovini.

(Po L. Hufnagl. Kaufmännische Holzverwertung)

U novije doba, odkako se je uslijed usavršenja prometila svjetska trgovina podigla do vanredne visine, tako da obuhvaća malo ne cijelu zemaljsku kruglju, postale su razne vrsti eksotičnog drva važan factor u svjetskom prometu, a može se reći, da već skoro i neima na svijetu niti jednoga kraja toplije klime, iz kojega se nebi u većoj ili manjoj mjeri kakova dragocjenija vrst drva izvazala i stavljala u svjetski promet.

Za tehničku porabu sposobna eksotična drva, medju koje ubrajamo sve vrsti drva, koje rastu izvan Europe, možemo razdijeliti u tri glavne hrpe:

1. One vrsti drva, koje u sebi sadržavaju takove tvari, koje su predmet trgovine, kao gumija, kaučuk, kamfor, drva za bojadisanje i one vsti, iz kojih se vadi trijeslovina (tanin.)

2. Drva koja se odlikuju sa osobitom težinom, tvrdoćom, gustoćom i bojom, te koja se rabe za finu stolarsku robu, bijouterije i u opće galanterijske predmete. Ovo su dakle plemenite eksotične vrsti drva u užem smislu kao n. p. mahagoni, ebanovina, palisander i t. d.

3. One vrsti drva, koje se rabe kao obično gradjevno drvo, za brodogradnju, za pokućstvo i t. d. dakle za one svrhe, za koje se kod nas obično rabi hrast, smreka ariž i t. d. Našim domaćim vrstima drva uspješno konkuriraju na europskim tržištima, a napose u Engleskoj i Njemačkoj njekoji ekzoti tako n. p. teak drvo hrastovini, pitchepine hrastu, smrekama, arižu i

t. d. Kanadske vrsti smreka, bora i razne t s u g e raznim domaćim vrstima crnogorice. Duge iz američke hrastovine, natječu se sa slavonskom hrastovinom i t. d.

Čim je roba dragocjenija, tim laglje podnaša transport preko mora i na veće daljine, pa zato vidimo, da skupocjene vrsti drva, koje rabe za bojadisanje i ine dragocjene vrsti drva dolaze često na tržišta u najraznoličnijim, kadkada vrlo neuglednim dimenzijama, dočim se one manje cijenjene vrsti dovažaju već u obliku piljenih ili otesanih balvana, mostnica ili dasaka, u opće kao izradjena gradja.

Plemenite vrsti drva prodaju se po težini ili po kubičnom metru, a prodaja obavlja se u velikim lukama, dakle glavnim uvoznim postajama javnom dražbom. Spomenuti ćemo ovdje samo nekoje važnije vrsti eksotičnih drva uz oznaku porijekla njihova i uporabe.

Amaranta ili purpurno drvo, po njekima nazvana i modra ebanovina, potiče od *Copaifera bracteata*, a raste u južnoj i centralnoj Americi. Drvo je vrlo tvrdo, crvene boje kao krv, ali dosta krhko. U njegovoј domovini rabe ga kao stolarsko drvo, prave od njega i duge, a ponješto ga rabe, i u kolarstvu, a u Europi rabe ga za skupocjeno pokućstvo sa umetcima, za parkete, tokarske predmete i t. d.

Atlasno ili svilno drvo (Seiden, Satinholz) ima vrlo jaki atlasni dotično svilni sjaj. Boja mu je različita, žuta, smedja, kadkada crvena već prema vrsti od koje potiče. U vrućim krajevima Amerike izraduju u tu svrhu *Ferolin guianensis*, a u Indiji vrsti *Svietenia* i *Chloroxylon*. Od europskih vrsti drva rabe kao atlasno drvo ono od brekinje (*Sorbus torminalis*) i od šljive (*Prunus domestika*). Atlasno drvo rabi za fourniere, kao drvo za kefe, za tokarske predmete i t. d.

Bruyère nazivlju vržljivu i rebrastu panjevinu raznih drvenastih *Ericacea*, osobito od *Eric arborea*, koje rastu u Španjolskoj i Alžiru. Drvo je vrlo tvrdo, crvenkasto, a s vremenom postaje tamno smedje boje. Rabi se za lule

Ebanovina. Ovim imenom nazivlju više raznih vrsti vrlo tvrdog i teškog drva, koje ima veliku gustoću, te vrlo

tamnu ili posve crnu jezgru. Najviše se cjeni drvo od *Diospyros Ebenum* sa Ceylona, Indije i indijskog otočja. Ebanovalina se rabi za skupocijeno pokućstvo, fine galanterijske i tokarske predmete i t. d. Težina 1 m³ iznaša 1200 kg. Drvo se vrlo mnogo patvori, a za manje predmete rabe često u tursku drvo od *Cytisus laburnum* (zanovijet).

Jasen Američki raste u Sjedinjenim Saveznim Državama Amerike i u Kanadi. Imade ista svojstva kao naš obični jasen, te se mnogo uvaža u Englezku i Njemačku, gdje ga rabe za gradnju kola i vagona.

Fernambuk ili pernambuk drvo ili brazilsko drvo je tamne žuto-crvene boje, a dobiva se od raznih vrsta južno američkih *Caesalpinea*. Rabi za proizvodjanje crvene boje. Najbolje drvo potiče iz Brazilije. 1 m³ drva teži 1100 kg.

Grenadil ili crvena ebanovina raste u srednjoj Americi i na zapadno indijskom otočju. Vrlo je tvrdo, a 1 m³ teži 1000 do 1400 kg. Cijepa se lako, te daje vrlo dobar materijal za tokare, za glazbala i t. d. Pod ovim imenom dolazi u trgovinu materijal, koji potiče od raznog drveća kao n. pr. od *Brya ebenus*, *Courupita nicaraguensis*, *Jngaverai* t. d.

Greenhart, zeleno drvo. Ovim imenom nazivaju vrlo trajno trano drvo od *Nectandre*, koje raste u južnoj Americi. Imo zelenkastu ili smedje zelenu boju. 1 m³ drva teži 1080 do 1190 kg., a rabe ga u brodogradnji i vodogradnjama.

Hickory nazivaju u trgovini drvo raznih *Carya*, koje rastu u Saveznim Državama Sjeverne Amerike. Po izgledu je vrlo slično jasenovom drvu, a tako i po svojstvima, samo što je još gipkije i žilavije. U Europi ga upotrebljavaju za gradnju finih kola, osobito za žbice, prave ploče za oblaganje kolnih sjedala i t. d. 1 m³ teži 840 kg.

Campiche ili modro drvo, dolazi u trgovinu u raznim nuancama počam od ljubičaste do tamno crne boje. Raste u srednjoj Americi, a dobiva se od *Haematoxylon Campachianum*. U trgovinu dolazi samo jezgra drva u raznim

dimenzijsama. Drvo je vrlo tvrdo i teško, a rabi se za fine tokarske radnje, bijouterije i galanterijske predmete i t. d.

Karri nazivlju vrlo tvrdo, teško i trajno drvo od *Eucalyptus diversicolor*, koje raste u Australiji. 1 m³ drva teži 980 kg. Rabe ga u brodogradnji, za gradnju kola, za taracanje ulica i t. d.

Ljubično drvo (Veilchenholz) potiče iz Australije od *Acacia homolophyla*. Vrlo je gusto i vanredno teško tako, da 1 m³ drva teži oko oko 1800 kg. Boja mu je maslinasto zelenasta ili smedja. Rabe ga za skupocijeno pokućstvo, galanterijsku robu i t. d.

Mahagoni potiče od više raznih vrsti drvila. Najviše se cjeni drvo od *Srietenia Mahagoni* sa zapadno indijskog otočja, osobito sa Kube, koje ima vrlo usku bjelikovinu a svjetlo-crveno smedju jezgru sjajne boje sa mnogobrojnim srčanim zrakama. 1 m³ drva teži oko 730 kg. U trgovinu dolazi otesano kao klade ili u obliku piramida i to u dužinama od 3 do 10 met., i debljinama od 25 do 60 cm. u kvadrat. Drvo se vanredno cjeni, te se mnogo rabi u tvornicama pokućstva, osobito za fournire. Cvjetni ili piramidni mahagoni su sourniri rezani od onih komada debala, gdje su ista prelazila u rašlje ili gdje su se od njih odvajale jače grane. Ovakove pločice pokazuju raznoliko i valovito razdijeljene godišnje redke, te vrlo slikovitu strukturu.

Afrički mahagoni je isto što i afričko teak drvo.

Novoholandezki mahagoni je drvo od njekojih vrsta *Eucalyptus* (*gigantea*, *marginata* i t. d.).

Palisander ili jakaranda, takodjer nazvano modra ebanovina potiče od *Jacaranda brasiliiana* i raznih drugih vrsta Jacaranda. Drvo je tvrdo, gusto, cijepa se vrlo teško, boja mu je tamnosmedja poput čokolade, a kod nekojih vrsta opet više ljubičasta. Ubraja se medju najdrogocjenija drva. 1 m³ teži 900 kg, a rabi se za fine galanterijske stvari, ukrasne škatuljice, dragocijeno pokućstvo, tokarske radnje i t. d.

Pitschpine (pičpen) ili Yellow pine spada medju najvažnije drvo u svjetskoj trgovini. Potiče od t. zv. južnog

žutog bora iz sjeverne Amerike i to najviše od *Pinus palustris* i *echinata*, a redje od *Pinus taeda* ili *heterophylla*. Domovina tog bora jesu topli krajevi na sjevernoj obali Mehickog zaljeva, koji obuhvaća teritorij sjeverne i južne Karoline, Georgie, Floride, Alabame, Mississipia, Louisianae i Texas.

Drvo sadržaje mnogo smole, te je teže od drva običnog bora i ariša. 1 m^3 teži 750 kg. Inače imade ista svojstva i trajnost kao ariševina, te se rabi za raznu gradju, osobito u brodogradnji, za mostove, podvlake, u kolarstvu, za stolarske radnje i t. d.

Od žutog bora se vadi smola, te od iste potiče najveći dio smolnih produkata, koji se u Europi troše. Drvo dolazi u trgovinu u raznom obliku, kao cijela debla ili u obliku balvana, otesane ili piljene gradje, ili kao daske. U Austro-Ugarskoj i Njemačkoj je P. p. za 50% skuplje od obične borovine istih dimenzija.

Drvo, koje u Europi poznavaju pod imenom *Pitschpine*, nazivlju u Americi imenom *Longleaf Yellow pine* t. j. bor dugih četina, ili u koliko potiče od *Pinus palustris* ili *heterophylla* samo obično *Yellow pine*. Ako potiče od *Pinus echinata* ili *taeda* nazivlju ga *Shortleaf pine* (bor kratkih iglica) ili po njegovoj domovini *Carolina pine*. U Europu se najviše izvaja drvo od *Longleaf Yellow pine* i to balvani i daske.

Najbolju vrst dasaka, koja je rezana bez obzira na jezgru ili bjelikovinu, a koja na 80 do 90% čitave dužine dužine nesmije imati nikakovih čvorova zovu obično *Texas pine*.

German pine je vrst dasaka, koja na jednoj strani ne smije imati više od $\frac{1}{3}$ širine bjelikovine, a mora biti uz to bez čvorova. *Red pine* su one daske, koje pri piljenju trupaca odpadaju postrance (okorci), a sastoje se skoro iz same bjelikovine. U trgovinu dolaze obično daske, koje su umjetnim načinom sušene.

Guajak, *Lignum sanctum* (Gockholz) nazivlju drvo od *Guajak officinale*. Raste u zapadnoj Indiji i na sjevernoj

obali južne Amerike. Ima maslinastu boju, vrlo je velike gustoće, te se neda cijepati. Vrlo je tvrdo i teško, te izvanredno trajno. 1 m³ drva teži 1240 do 1340 kg. K trgovinu dolazi u komadima dugim oko 1·8 met. sa 25 cm. promjera. Iz njega se prave gumbi, kuglje za kugljane, zdjelice za ribanje, avani ili stupe (Mörzer), tucaki, kotači za kolture, batovi, držci za noževe, kotačići za pogon na remen i t. d. pri čemu osobito u obzir dolazi nepromjenljivost, čvrstoća i težina toga drva. U njemu ima 26% smole poznate pod imenom Gujakova smola.

Quebracho od Quebrachia Lorenzii. Raste u južnoj Americi i to ponajviše u Argentini, gdje se upotrebljava za podvlake, kod vodogradnja, zemljogradnja i t. d. Sadržaje u sebi mnogo treslovine, radi česa se je vrlo mnogo uvažalo u Europu. U novije doba vadi se iz njega treslovina u samoj domovini, gdje raste, tako da je radi toga uvoz drva jako pao, te se umjesto drva izvaža ekstrakt od istoga. Drvo još osim toga sadržaje i žutu boju, koja se rabi za bojadisanje.

Ružičnim drvom; nazivlju razna eksotična drva, koja sadržavaju u sebi miomirisna ulja, a koja imaju uz to još i lijepu boju. Takovo drvo se vanredno cijeni, te spada u opće medju najskupocjeniju vrst. Dimenzije komada, koje dolaze u trgovinu obično su malene. Američko crveno smedje drvo, koje je uz to crnosrebrasto ili ikrasto, potiče sa otoka Jamaike od *Myrsinaceae*. Indijsko purpurno crveno i tamno marmorirano drvo nazvano »Blackwood« potiče od *Dalbergia latifolia*. Afričko ružično drvo od *Pterocarpus erinaceus*.

Santalovo drvo, potiče od *Santalum album*. koje raste u istočnoj Indiji na Malajskom otočju. Vrlo je tvrd, ima veliku gustoću i ugodan miris. Bjelikovina daje tako zvano bijelo, a jezgra žuto santalovo drvo. Od njega izradjuju razne rezbarije i kipove kumira u Aziji, ukrase, lepeze, a rabe ga i za kadjenje.

Tamarak je drvo američkih ariša (*Larix occidentalis americanus*). Bjelikovina mu je bijela, a jezgra svjetla

crvena. Drvo je teško, tvrdo, ima veliku gustoću, a rabi se u istu svrhu kao i naš ariš.

T e a k (čitaj tik) rabi se vanredno mnogo u brodogradnji, te je prema tome vrlo važan trgovski objekt. Najviše se cijeni drvo od *Tectona grandis* iz Indije. Drvo je slično hрастovim, a ima ga razne boje počam od žute pa do tamnosmedje. Ima srednju tvrdoću, te se dade lako izradjivati. Pri sušenju negubi skoro ništa na objamu i nepuca. Imade osebujan miris, a kukci i gljivice ga nenapadaju. 1 m^3 teži 800 kg. U trgovinu dolazi u obliku balvana i platnica (mostnica) a najviše se traži *Rangoon teak*. Drvo sa Jave nazivlju imenom *Djati*. Englezi nastoje oko toga, da se šume od Teak drveća čim bolje sačuvaju, te je opredjeljena stalna količina drva, koja se svake godine može posjeći. Osim toga zasadjuju je umjetnim načinom u onim krajevima istočne Indije, gdje do sada to drvo nije raslo.

Šimšir raste kao mali grm u južnoj Europi, a osobito u Maloj Aziji uz obalu Crnog mora, na Kavkazu i u sjevernoj Africi. Raste vanredno sporo tako, da tek iza par stotina godina dosegne visinu od 8 met. i debljinu od 50 cm. Drvo je vrlo tvrdo, žute boje i teško, tako da 1 m^3 teži 950 kg. Drvo se cijeni kao material za drvoreze, za glazbala, fine tokarske radnje itd. ali zbog prekomjerne sječe biva sve redje.

Yarrah (iarah) je vrlo tvrdo i trajno drvo iz Australije od *Eucalyptus marginata*, koje se mnogo rabi u brodogradnji, za gradnju kola itd. Vrlo je tvrdo i trajno, a navodno ga nekvare morske ljuštture. Težina 1 m^3 iznaša oko 1010 kilograma.

Cedrovina. Pod tim imenom dolaze u trgovinu drva raznoga porijekla i to naročito od vrsti *Thuya*, *Juniperus*, *Chamaecyparis*, *Cupressus* i *Cedrus*.

Španjolski ili meksički cedar raste u tropskim krajevima Amerike i Azije, te je većinom drvo od *Cedrela odorata*. Ima sivo crvenu boju sličnu mahagoniju, samo je nešto laglje i mekše, te se najviše rabi za škatulje od cigara.

Crveni cedar za olovke, potiče najviše od *Juniperus virginiana*, koji raste u toplim krajevima Sjevero Američkih saveznih država. Vrlo je mehko, ima gusta vlakanca i jaki miris 1 m³ teži do 448 kg. U Americi prave iz njega pokućstvo, posudje, ravnala itd., a u Europi je to najviše traženi i najbolje plaćani material za olovke, te se vrlo mnogo uvozi u otesanim i okruglim komadima. Žalibože su u Americi sastojine tog drva već silno izharačene, tako da su lijepi eksemplari toga drva već dosta rijetki.

Bijeli cedar nazivlju u Americi drvo od *Chamaecyparis sphaeroidea*, a u Europi drvo od *Thuja occidentalis*. Obje vrsti daju vrlo lako i vrlo trajno drvo za običnu porabu kao za manje podvlake, šimle, ograde, itd. te drveni ugljen, koji se rabi za pravljenja baruta.

Himalajski cedar (*Cedrus Deodora*), raste u brdima južne Azije. Ima crvenkasto drvo, koje je puno smole. Vrlo je trajno, a nije odviše tvrdo. U domovini rabe ga kao gradju za kuće, mostove, za kola, kao stolarski material itd., ali se inače u Europu ne izvaja.

Libanonski cedar (*Cedrus Libani*) i Cedar sa Atlasa (*Cedrus atlantica*) nemaju za svjetsku trgovinu nikakove važnosti.

Temelji uzgoja šum. sastojine i odatle izvedena opća i naposebna pravila proredjivanja.

Po predavanju c. kr. šumar. nadsavjetnika Adalberta Schiffel-a priredio:
N. Pleša-Kosinjković, šumar.*

Druga točka dnevnoga reda još dne 7. srpnja 1908. u Brnu obdržavane 62. glavne skupštine moravsko-šleskoga šumarskoga društva pod predsjedanjem g. Otta grofa Serényi-a bilo je vrlo poučno i zanimivo predavanje g. c. kr. šumar. nadsavjetnika šumar. pokusne postaje marijabrunske Adalberta Schiffela pod naslovom: „Die Grundlagen der Bestandeserziehung und die daraus abzuleitenden allgemeinen und speziellen Durchforstungs-

* Na želju pisca donašamo članak nepromiješen.

regeln“, koje predavanje radi njegove šumogojstvene važnosti, a na želju cijenjenoga uredništva našega glasila u slobodnom prijevodu donašam pred cijenjene čitaoce, e da bi se i oni na polju našega šumogojstva prema mjesnim prilikama, što bolje okoristili sa nazorima i stečevinama austrijskih pionira šumarstva.

Kratak izvadak ove temate mogu cijenjeni čitaoci naći pod naslovom: „Lichtanspruch und Bestandeserziehung“ na strani 423. stručnoga lista „Frick's Rundschau“ br. 16. od 20. kolovoza 1909., dočim potpuno predavanje prema stenografičkim bilježkama na strani 365. četvrte sveske za g. 1908. lista »Verhandlungen der Forstwirte von Mähren und Schlesien«, prema kojem zadnjem predavanju i ja moj članak otpočinjem.

Sa praktičnoga gledišta za proizvodnju drva jesu kod gojenja šuma najvažnija ova tri momenta: izbor vrsti drveća i njihova smjesa, osnutak sastojine i njega (uzgoj).

Nu ipak su još mnijenja o sva ta tri momenta različita.

Uzrok bi se zato imao naročito tražiti u tome, što se mjestimično stečena iskustva ne vazda potpunim pravom uzimaju općenito vrijednima.

Nazori o njegovovanju sastojine ili o proredjivanjima ipak se počimlju polagano bistriti, jer se je uvidjelo, da svaka uobičajena metoda proredjivanja ne vodi svrsi pod svim okolnostima.

Do te uvidjavnosti se je došlo kroz dulje vremena točno motrenima pokusima, u tu svrhu zasnovanima, koji nam ujedno pružiše na ruku materijal, po kojem možemo zaključiti na djelovanje uzroka različitoga razvoja, te na taj način doći i do sigurnih temelja za uzgoj i njegu sastojine.

Poznato je, da sastojine imadu svrhu, da se u najkraćem vremenu pospješi proizvodnja što više vrijednoga drva. U najkraćem vremenu toga radi, jer je vrijeme vrlo skupi proizvodni faktor, a što vrijednije drvo s razloga, da se prihodna vrijednost kod jednakost ostalih ili što manjih proizvodnih troškova povisi.

Cijenu drva određuje tržište. Ne gledeći na ponudu i potražbu, u prvom redu za cijenu drva jesu mjerodavna tehnička svojstva i dimenzije drva. — Zadaća je dakle njezi sastojine, da djeluje na razvoj tehnički dobroga, zdravoga, a po mogućnosti krupnoga (debelog) i dugačkoga drveta.

Bez obzira nadalje na svakoj vrsti specifično vlastita tehnička svojstva, kadra je vrst svake njege sastojine znatno uplivisati na punoču drva, čistoću grana, ravnost debla, debljinu i širinu godova.

Osim toga o gospodarstvenom postupku sa sastojinom ovisi u njekom stalnom stupnju i rast u visinu, a s tim i duljinu debla.

Poznato je, da na jednakoj stojbinskoj dobroti na samo odraslo stablo ima niže grane, ima manje deblovine, širje godove, a kod listača je i manje ravno, nego li stablo u gustom sklopu; — ali je zato stablo izraslo na zračnom, sunčanom prostoru deblje, nego li stablo iste starosti, a u sklopu izraslo.

Poznato je takodjer, da sklop djeluje i na visni rast, a što pri tome osobito u obzir dolazi, jest, da se deblo ne dijeli u glavne grane, odnosno, da se (kod listača) osovina stabla manje gubi, da dakle deblo u sklopu postizava veću uporabivu duljinu.

Ne smatram nužnim, da pobliže rastumačim, kako sklop djeluje na tehnička svojstva deblovine, jer je to svakome šumaru dobro poznato, ali naročito naglasujem, da se djelovanje sklopa ne kreće u jednom te istom smjeru, t. j., da sklop povoljno djeluje, ali i da se taj dobitak na dobrim tehničkim svojstvima umanjuje s umanjenjem debljinskoga rasta.

Sklop dakle unapredjuje kakvoću debla, ali umanjuje debljinu debla.

Stojbina je odlučni faktor za kolikočudrvne proizvodnje, dočim je za kakvočudrvne množine ipak odlučan sklop, u kojemu je sastojina odrasla.

Za svaku vrst drveća na jednakoj stojbinskoj dobroti imademo dakle pri ruci djelovanje na kakvoču drva po debljini i tehničkim svojstvima.

Njegovanje dakle sastojine nije ništa drugo nego li samo reguliranje sklopa.

U uskom sklopu dobijemo dakle punije stablo, čisto od grana, ravnoga i dugačkoga debla t. j. stablo sa krošnjom na vrhu, nasuprot pako na slobodnom prostoru stablo slabije kavkoće, ali debelo.

Ta su nam svojstva sklopa dobro poznata, nu poteškoće, da ta svojstva izrabimo za njegu sastojine, leže samo u tome, da pogodimo ono povoljno izjednjačenje, koje je kadro dovesti u sklad štetno djelovanje slobodnjega prostora na faktore, i koristne uplive, koji čine sastojinu vrjednjom.

Pošto traženje svrsi shodnoga stupnja sklopa čini jezgru uzgoja sastojine, to ćemo s tim i pozabaviti.

Za to se ne mogu općenite norme postaviti s razloga, što se, ne gledeći na to, da nadasve promjenljiva stojbina znatnu ulogu igra kod raščenja šumskoga drveća, takodjer i razlika u fiziološkim svojstvima vrsti drveća gledom na mjerodavne faktore, t. j. zahtjev svjetla, razvoj krošnje i debla, zatim na visni rast mora pri tome osobito u obzir uzeti. Ob ovim trim faktorima sada ćemo u kratko raspravljati.

1. Zahajev svjetla.

Poznato je, da se naše sastojinsko drveće prema potrebi svjetla različito odnosi, te da je i u pogledu razvoja krošnje različito. Od naših glavnih vrsti jesu n. pr. ariš, hrast i breza, koje osobito svjetlo ljube, dočim bukva i jela podnašaju sjenu.

Prve vrsti dakle više trebaju prostora za svoj razvoj, nego li zadnje.

Za razvoj krošnje trebaju listače uopće više prostora, nego li četinjače.

Iz toga odnošaja za uzgoj i njegu sastojine slijedi vrlo važan zaključak, da na jednakoj površini i kod jednake visine stabla mnogo više takovih imade, koje sjenu ljube, negoli onih svjetlo ljubećih.

Ako pri 20 m stabalnoj visini na jednoj srednjoj boniteti jeli možemo nabrojiti 1500 jelovih ili 100 bukovih stabala, to

ćemo se na jednoj srednjoj boniteti za istu stabalnu visinu moći zadovoljiti sa 400 ariševih ili 300 hrastovih stabala. — Uza sve to ćemo morati dopustiti, da u svim tim slučajevima imademo normalan sklop.

Samo se taj sklop mora različito prosudjivati za različite vrsti drveća i krošnjene oblike.

Dok u bukviku i jeliku nikakova sunčana zraka na tlo ne dopre, to ćemo u ariševoj i hrastovoј šumi naći kod spomenute visine, već trajnu i živu prizemnu vegetaciju.

Podsjećam na ovaj poznati pojav, da mogu razjasniti, da normalni sklop sastojine nije nikakov konstantan pojam, već promjenljiv prema vrsti drveća, obliku krošnje, a zatim i prema stojbinskoj boniteti.

Jedna definicija, koja bi sklop sastojine kao jedinu funkciju stupnja zasjene tla, a neovisno od vrsti drveća i bonitete, htjela uzeti, bila bi po mojoj nazoru za svrhe uzgoja sastojine neuporabiva.

Na dobroj stojbini može od iste vrsti drveća i kod iste sastojinske visine više stabala biti, nego li na lošoj stojbini.

Stupanj sklopa može ipak jednak, isti biti. — Tako n. pr. može kod 18 m. visine na dobroj stojbini bora 1200 stabala, na lošoj već 800 stabala normalan sklop činiti jer je u oba slučaja stupanj zastora tla isti.

Normalni se sklop (zastor) može ali i kod iste vrsti drveća i jednake bonitete i jednake sastojinske visine različitim brojem stabala polučiti.

Tako se n. pr. može u jednoj smrekovoј šumi od 20 m. visine isti stupanj sklopa i na istoj boniteti isto tako sa 1400, kao što i sa 800 stabala glavne sastojine polučiti.

Ali će ipak kod većega broja stabala biti krošnja slabije razvijena i viša, a srednji stabalni promjer manji, nego li kod manjega broja glavnih jakih stabala.

Mora se dakle kraj stupnja sklopa (zastora) još i njekakov oblik sklopa razlikovati, jer baš ovo prosudjivanje sklopa po obliku krošnje i njezinoj visini, t. j. po gustoći sklopa, igra glavnu ulogu kod uzgoja sastojine.

Kod stupnja sklopa se dakle samo pita: da li je tlo potpuno ili nepotpuno zastrto, dočim se oblik sklopa odnosi na sposobnost vrsti drveća, da je isto kadro po svojem biološkom svojstvu, ovisnom od potrebe svjetla, oblika i gustoće krošnje, tlo zastirati.

Pa i kod potpunoga sklopa može oblik njegov biti gušći ili redji.

Kod svake vrsti drveća djeluje užitak svjetla na razvoj krošnje, od koje opet ovisi oblik debla, debljina mu i prirast.

Čim više svjetla, tim veća krošnja. — Pošto nam je ali vazda u ruci, da isjekom užitak svjetla i razvoj krošnje pospješiti možemo, t. j. da možemo uplivisati na stupanj i oblik sklopa, a time i na razvoj debla, — to je uzgoj i njega sastojine ovisna u zahvatu u nju unutar njezinih bonitetom i vrsti drveća zadanih granica.

Deblo je tekar nješto, što konačno uspjeh drvne proizvodnje predstavlja.

Stoga ćemo se u kratko i sa razvojem debla pozabaviti Svaka vrst drveća ima svoje specifično svojstvo u razvoju svoje glavne osi t. j. debla.

Dok četinjače već od naravi razvijaju oštro izrazito deblo, a položaj i smjer grana je više manje po njekom stalnom zakonu, te o užitku svjetla neovisan, to razvoj debla, položaj i smjer grana kod listača u veliko ovisi od užitka svjetla t. j. o sklopu, u kojem rastu.

Četinjače dakle i na slobodnom prostoru stvaraju nerazdjeljeno, ravno deblo, dočim su listače na to prisiljene sklopom sastojine, jer one teže za tim, da svoje grane tako dijele i u smjer stavljaju, da se stvori prostor, kako bi lišće bilo zgodno razdjeljeno i položeno u svrhe asimilacije; naprotiv kod četinjača svjetlo djeluje na smjer grana, ali ne i na razdjeljenje istiju.

Dakako, da taj različiti odnošaj šum. drveća ovisi podjedno i o obliku lišća.

Lišće (iglice) četinjača imade ponajviše ovalan, jajolik prezrez, te nije prisiljeđeno njeku stanovitu površinu svjetlu okretati, jer

je pri svakom položaju iglice jedan dio asimilirajuće plohe svjetlu okrenut.

Stupanj, u koliko je šumsko drveće sposobno ravno i nerazdjeljivo deblo stvoriti, jest, kako je poznato, takodjer različit.

Medju četinjačami na prvom mjestu u tome pogledu stoe smreka i jela, a medju listačami breza, jalša i topola.

Na slobodnom prostoru pako svaka vrst listače teži, da razvije razgranjenu krošnju, t. j. da glavnu os razdijeli.

Nu pošto je u šum. gospodarstvu deblo glavni proizvod, te jer o njegovom svojstvu i vrijednosti drva ovisi, to je jasno, da su sve mjere, koje su prikladne djelovati na razvoj i oblik debla, od velike materijalne važnosti.

Četinjasto drveće dakle već po naravi stvara deblo, koje do skrajnjega vrška siže; listnato drveće to svojstvo neimade, ali se na to sklopom ipak na неки način prisiliti može.

Kada bi nam bilo samo stalo do toga, da deblovinu proizvedemo, tada bi mogli pustiti četinjače i na slobodnom prostoru izrasti; ali pošto i od četinjastoga drveća želimo dobiti što čišće deblo od grana, to mora i ono od njekoga stavnog vremena u sklopu rasti.

Oto vrijeme ovisi na isti način od fizioloških svojstva različitoga četinjastoga drveća u visnom rastu, razvoju krošnje i od njezine sposobnosti, da u sklopu žive grane uzdrži, t. j. o njezinoj potrebi na svjetlu.

Visni rast kod raznih vrsti drveća je različit.

Po sebi se razumjeva, da ovdje nemamo pred očima okolnost, da na različitim stojbinam, t. j. na takovima, koje pojedinim vrstima drva na jednak način ne prijaju, — može i visni rast različitih vrstih drveća biti jednak, već da imademo pred očima samo karakteristična svojstva svake vrsti drveća obzirom na tečaj visnoga rasta.

Razlikujemo brzo rastuće vrsti drveća, kao ariš, bor i brezu, te lagano rastuće, kao bukvu i jelu. — Razlikujemo nadalje jednu periodu najvećega visnoga rasta, koja kod brzo rastućih vrsti drveća prije nastupa i kraće traje, nego li kod spororastućih.

Tako n. pr. postignu ariš i bor mnogo prije periodu uzdužnoga (visnoga) rasta, nego li bukva i jela, dočim zadnje pokazuju dulje trajući visni rast.

Perioda najvećega uzdužnoga rasta je ali od velike važnosti za nastup dobe i stupanj zahvata sječe sastojine, jer se u tome stadiju prekidnost sklopa najbrže ispunii, odnosno prekinut zastor se najbrže sklopi.

O kakvoći krošnje u velikom stupnju ovisi debljinski i visni rast.

Znamo, da četinjače već od naravi teže, da debalnu os dalje razvijaju, te da je na uzdužni rast sklop od manjega upliva, nego li kod listača.

Četinjače uzdužno (visno) rastu i na posve slobodnom prostoru. Nasuprot će jedna listača na slobodnom prostoru više u širinu, nego li u visinu rasti, te čim je krošnja više stisnuta, to će ona više težiti za svjetлом u visini, dakle i uzdužnu os više razvijati.

Sklop sastojine će dakle kod listača pospješno na visni rast djelovati, dočim će kod četinjača, pogotovo u mlađosti, prije obratno biti, t. j. da takodjer i slobodno stanje visni rast pospješuje.

Konačno pregusti sklop kod sviju vrstih drveća prijeći sveukupni rast. Njeki minimum kod krošnje ima za posljedicu i minimum prirasta.

Mora se dakle kao njeko temeljno pravilo uzgoja (njegu) sastojine smatrati, da se sklop tako regulira, kako bi prirast samo tada počeo malaksavati, kada to višji obziri deblovinskoga razvoja traže.

Podržavanje na prirast povoljno djelujuće krošnje je dakle pod svim okolnostima jedan bitni uvjet uzgojnih mjera sastojine.

Kada je jednoč krošnja stabala glavne sastojine deformirana, tada to traje najmanje dotle; dok se regeneracijom opet oporavi. Za taj oporavak nužno vrijeme je davno za prirast izgubljeno.

O razvoju krošnje ne ovisi samo duljina od grana čistoga dijela debla, već i stupanjdrvne punoće.

Uopće je deblo tim punije, čim je krošnja viša.

Postignuće najvećedrvne punoće, koja se u najgušćem sklopu postigne, naravski da ne smije nikada kao glavni cilj pred očima lebditi.

Glavnom stvari vazda ostaje debljina stabla pri moguće postignutoj dužini debla čistoću od grana, zdravo stanje i ravnost.

I u tome, kakovu sposobnost različite vrsti drveća imadu, da se u dolnjih grana čiste, jesu takodjer različite.

Izmedju četinjača najlakše kod ariša izumiru dolnje grane, a najteže kod jele.

To je svojstvo u uskom savezu sa zahtjevom svjetla pojedinih vrsti i u biološkom svojstvu njihovom, da li jake ili slabe grane razvijaju.

A pošto su i grane u istoj starosti ili takodjer i kod jednakestablovne visine pojedinih vrsti drveća takodjer razno jake, te pošto se jake grane teže suše, otkidaju i prerašćuju, to se kod reguliranja sklopa mora nuždan obzir uzeti takodjer i na jakost grana.

Naročito bor obzirom na to, da naginje razvoju jakih grana, treba već u mladosti gušći sklop, nego li bi mu inače pripadao, kao brzo rastućoj četinjači.

Već se iz ovih kratkih upozorenja o biološkim svojstvima našega šumarskoga drveća, na koja se pri uzgoju sastojina mora obzir uzeti, uvidja, da se za uzgojne sijekove ne mogu općenito vrijedna pravila stvoriti, dapače niti onda, kada bi samo sa čistim sastojinam posla imali.

Vazda se ali mogu baš iz ovih svojstava slijedeće općenite upute izvesti, a te jesu:

Pažnja na visni rast. O visnom rastu kod četinjača u velike ovisi sâmo stvaranje sklopa. Veliki zasjeci (isjeci) mogu se dakle kod četinjača preduzimati samo u periodi najvećega visnoga rasta.

Pažnja na visni rast kod mješovitih sastojina u pojedinačnu smjesu, kako je poznato, je od velikoga značenja.

Znamo, da njeku svjetlo ljubeću vrst drva u sastojini najjakše tada možemo dobiti, ako ona trajno pred drugima raste.

Ako smreka ili jela prerastu bor i ariš, tada su i bor i ariš u svojem opstanku ugroženi.

Akoprem bor redovito nadrašćuje smreku, ipak imade dosta stojbina (vrlo plitki ili vrlo vlažni položaji), gdje smreka bor nadraste. Isto tako imade slučajeva, da na stojbinam, koje su manje za hrast prikladne, bukva hrast potišti.

Brzi dakle rast njeke vrsti drveća sam po sebi ne pruža još nikakovo jamstvo, da u mješovitim sastojinam brže rastuće vrsti takodjer i trajan premah uzdrže.

Radi toga će se vazda dobro učiniti, da u svim slučajevima, gdje nismo na čistom o odnošaju vrsti drveća na visni rast u mješovitim sastojinama, miješanje preduzmemu hrpmično i u manjim površinam, a ne pojedinačno.

Svaka se vrst drveća najsigurnije i najbolje razvija u istovrsnim jednakodobnim sastojinam, t. j. u čistim sastojinam.

U čistim, jednakost starim sastojinama mogu svi ogojni isjeci na jednaki način ispasti, t. j. sijek se proteže površno, prostorno i vremenito na čitavu sastojinu. Radi toga se prišedi neprekidna pažnja (oprez), trajna i u godinam opetujuća se proredjivanja, opsjeci, čišćenje od grana, što razne tegobe oko nadziranja, izradbi drva, premjerbi, transporta i u prodji preduzeta dobivenoga drva prouzročuje. Čim je više koncentriran i jednostavniji posao, tim je jeftiniji.

Pažnja na bonitetu. O stojbinskoj dobroti ovisi u opće intenzitet (jakost) rasta. Na dobrim stojbinam se sastojina u svakoj periodi prije sklopi nego li na slabijoj, pa radi toga se i sa isjekom na dobrim stojbinam pod inače jednakim okolnostima prije otpočne i jače izvadja, nego li na slabijima.

Oblik sastojine. Čim je pravilniji oblik sastojine po boniteti, vrsti drveća, visini, sklопu i starosti, tim će i isjek jednoličnije ispasti.

Bolesna, oštećena, kriva i takova stabla, koje se neće ili nemože trajno u sastojini pridržati, moraju se iz sastojine što

prije ostraniti, samo ako nisu potrebna za sklop t. j. za razvoj debala.

Već kod osnutka sastojine mora se ista pripraviti na svrshishodno gojenje i njegu.

Pošto četinjače u opće ravno deblo tvore, a i visni rast na slobodnom prostoru ne trpi, to one u mladosti slabiji sklop trebaju, nego li listače; mogu se dakle redje osnovati, nego li listače, pa se smije već mlađi stadij na debljinski rast izrabiti.

U pogledu gustoće pri osnutku sastojine evo slijedećega poretka. Za četinjače: ariš, smreka, jela i bor; posljednji čini ujedno prelaz k listačam, stoga, što on izmedju četinjača ne samo obzirom na debalna svojstva, ravnost, drvnu punoću i čistoću, grana zadnje mjesto zauzima nego on i u mladosti, gušći sklop potrebuje zbog svojega svojstva, da na slobodnom prostoru jake grane razvija, od njih se teško čisti, te da u visnom rastu zaostaje.

Kod listača je svojstvo, da nerazdijeljene grane tvore, različito razvijeno. Nerazdijeljena debla razvijaju: breza, jalša, jasen takodjer i na slobodnom prostoru, na dijeljenje debla više nagnju: javor, brijest, hrast i bukva.

Ako želimo ravno deblo kod listača dobiti, to one moraju u mladosti u gustom sklopu stajati. Razumjeva se, da se pri tome mora obzir uzeti i na potrebu svjetla, tako, da bi se obzirom na zahtjev nerazdijeljenih i ravnih debala kod listača imala breza najredje, a bukva najgušće uzgajati.

Prema tome bi bio po prilici ovaj red: breza, jasen, jalša, javor, hrast, brijest, bukva.

Bukvu dakle treba najgušće uzgojiti, a ariš najredje.

Dokle se u svrhe uzgoja sastojine može izaći sa **2500** ariševih biljka po 1 ha, dotle u jednolikom razmaku treba najmanje **20** struko više, t. j. 50.000 komada bukovih biljka za isto toliku površinu.

Obzirom na fiziološka svojstva vrstih drveća i na svrhu, da se u njekom zadanom vremenu vrijedna deblovina proizvede, neće biti dakle teško takodjer i za stanovite sastojinske oblike specijalna pravila uzgoja sastojine stvoriti.

O tome je Schiffel svoje nazore izrekao u raspravi »Ueber Bestandeserziehung« u »Zentralblatt für das gesammte Forstwesen 1906.« Evo o tom najvažnijega u svrhu diskusije ovih pravila, a napose o svakoj hrpi, četinjačam i listačam. Za konačni uspjeh uzgoja četinjača u pravilu je mjerodavan postupak sa sastojinom u mladosti, u dobi sposobnosti za letve i stožine.

U opće, a naročito na boljim stojbinama, moraju se četinjače u toj dobi u redjem sklopu držati, da mogu snažnu, normalno razvijenu krošnju razviti i debljinski prirast poduprijeti.

Kakovo štetno djelovanje na tlo uslijed kasnije razvijenoga sklopa nije dosada ustanovljeno, osim samo kod tla posebnih svojstava.

Ariš se mora u najbolje progaljenom stanju držati, a bor u najguščemu do dobe, dok ne počne sklop stvarati.

Sastojine, koje su u primjerenoj udaljenosti biljka zasadjene n. pr. ariš u razmaku od 2 m, smreka 1.5 m, bor 1 m, nesmiju se prije izsjecati, dok stabla ne postignu visinu letava ili stožina. Gušće osnovane sastojine i naravno uzgojene jele, moraju se već u mladosti u tako progalmnom stanju držati, dok se u visini od 5 do 6 m potpuno ne sklope.

U nijednom slučaju starost sastojine nije mjerodavna, jer nastup sklopa kod iste vrsti drveća ne ovisi o starosti već o gustoći uzgoja, sjetve ili sadnje, te o brzini rasta, t. j. o stojbini.

(Nastavit će se.)

Osobne vijesti

Imenovanja. Kr. povjerenik u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji imenovao je nadšumara Gedeona Ogrizovića šumarnikom i upraviteljem gospodarstvenog ureda u VIII. činovnom razredu kod I. banske imovne obćine u Glini, zatim je imenovao protustavnika Ivana Jerbića nadšumarom u IX. činovnom razredu kod otočke imovne obćine, nadalje šumara Stjepana Prpića nadšumarom u IX. činovnom razredu kod I. banske imovne obćine, Josipa Šmidta kotar šumarom u X. činovnom razredu kod otočke imovne obćine; absolventa kr. šumarske akademije zagrebačke, Pavla Polovića privremenim šumarskim vježbenikom kod slunjske imovne obćine i Matu Ostovića akcessistom otočke imovne obćine u XI. činovnom razredu.

Kr. povjerenik za Hrvatsku i Slavoniju imenovao je profesora kr. šumarske akademije dra. Miroslava Hriča koji je pridijeljen na službovanje zoološkom odjelu narodnoga muzeja u Zagrebu, profesorom iste akademije u VIII. činovnom razredu sa sustavnim berivima, ostavljajući ga i nadalje pridijeljena istom muzeju. Jednako je dr. Milan Metelka profesor šumarske akademije imenovan profesorom u VII. činovnom razredu na istom zavodu.

Društvene vijesti.

Zapisnik spisan dne 15. travnja 1912. u »Šumarskom domu« u Zagrebu prigodom obdržavanja sjednice upravlјajućeg odbora hrv. slav. Šumar društva.

Prisutni: I. podpredsjednik Robert Fischbach, II. podpredsjednik Josip Havas, tajnik Josip Jakopec, blagajnik Ljudevit Szentgyörgyi, odbornici: Bokor Robert, Dojković Vilim, König Ivan, Dr. Petračić Andrija i Tölg Vilim, dočim se ostali odbornici izpričaše.

Nakon što je konstatovan dovoljan broj odbornika, otvara I. podpredsjednik Robert Fischbach u zastupanju g. predsjednika sjednicu, u kratko srdačnim riječima pozdravlja prisutne i javlja, da je društveni predsjednik preuzv. gosp. Marko grof Bombeles pismeno izjavio, da žali, što je zapriječen zasjedanju prisustvovati.

Prije prelaza na dnevni red priobčuje predsjedatelj žalostnu vijest, da su u razdoblju od obdržavanja prošle odborske sjednice pak do danas umrli mnogogodišnji i revni članovi I. razr. hrv. slav. Šumar. društva i to: Božidar Kranjc, kr. kot. Šumar u Osijeku i Milan Mirković, kr. kot. Šumar u Irigu, pak predlaže, da se milim pokojnikom u znak počasti klikne »slava!«

Prisutni odbornici uzimaju tu žalostnu vijest na znanje, ustaju sa svojih sjedala i kliknuše pokojnikom »slava im!«

Nadalje predsjedatelj saobćuje, da se je sa II. društvenim podpredsjednikom presv. g. Josipom Havasom u ime hrv. slav. Šumar. društva poklonio Njegovoj Preuzvišenosti g. banu Slavku pl. Cuvaju, kojemu su toplo preporučili, da blagoizvoli pokloniti svoju naklonost i brigu društvenim probitcima i naprednom razvoju šumarskih prilika.

Preuzvišeni gosp. ban. vrlo ih je ljubezno primio, iztaknuv, da se je i od prije mnogo zanimalo za šumarske prilike u zemlji te rado podupirao svako pregnuće oko unapredjenja Šumarstva u obće, a napose i oko procvata šumarskog društva, pak da će to rado učiniti i nadalje kao glavar zemlje.

Odbor uzimlje ovo saobćenje do ugodnog znanja.

Potom se prelazi na ustanovljeni dnevni red.

Točka I. Predsjedatelj pozivlje tajnika, da pročita zapisnik prošle odborske sjednice od 10./XII. 1911. Tajnik čita.

Nakon pročitanja zapisnik se ovjerovljuje, a za podpis istoga izabiru se p. n. gg. Tölg Vilim i Dr. Petračić Andrija.

Točka II. Izvješće o tekućem poslovanju. Društveni blagajnik izvješćuje slijedeće:

1) Prigodom preduzete skontracije društvene blagajne dne 14. travnja 1912 zaključen bje blagajnički dnevnik

a) društvene imovine sa primitkom od	K. 16.356.82
izdatkom od	" 750.20
dakle ostatkom od	K. 15.606.63

Ovaj ostatak uložen je u:

1) 3 kom. $4\frac{1}{2}\%$ komunal. zadužnica hrv. slav. hipotekarne banke u Zagrebu.	
ver. III. br. 192, 166. Ser. IV. br. 295 u ukup.	

nom. Srijed. od	K. 4.000.—
2. 1 kom. $4\frac{1}{2}\%$ založnici I. hrv. šted. u Zagrebu	

Ser. VIII. br. 1006 u nomin. vrijednosti od	" 5.000.—
3. založnici I. hrv. šted. u Zagrebu br. 167.064 glasećoj na	" 6.400.—

4. u gotovom nadjeno u blagajni	" 206.63
što čini ukupno	K. 16.606.63

b) Pripomoćne zaklade (V. Köröskeny) sa primitkom od	K. 12.962.—
izdatkom od	" — —
dakle ostatkom od	K. 12.962.66

Ovaj ostatak uložen je u:

1. 8 kom. $4\frac{1}{2}\%$ kom. zadužnica hrv. slav. zemalj. hipotek. banke u Zagrebu. Ser. III. br. 147, 157, 184, 205, 206 i 207. Ser. IV. br. 229 i 230 u ukupnoj nom. vrijednosti od	K. 7.200.—
2. 7 kom. $4\frac{1}{2}\%$ založnica I. hrv. štedionice u Zagrebu, Ser. VIII. br. 5114, 5115, 5116, 5117, 5118, 3161 i 3164 u ukup. nom. vrijednosti od	" 5.400.—

3. založnici I. hrv. štedione u Zagrebu br. 103.876 sa	" 362.66
što čini ukupno	K. 12.962.66

c) Literarne zaklade A. Borošića.	
sa primitkom od	K. 2.710.—
izdatkom od	" — —
dakle ostatkom od	K. 2.710.36

Ovaj ostatak uložen je u:

1. 3 kom. $4\frac{1}{2}\%$ založnica I. hrv. štedione u Zagrebu. Ser. III. br. 3844 i 3844. Ser. II. br. 747 u ukup. nomin. vrijednosti od	K. 2.500.—
2. založnici I. hrv. šted. u Zagrebu br. 154.580 sa	" 210.—

što čini ukupno	K. 2.710.36
-----------------	-------------

Uzimlje se do znanja.

2. Prigodom otvorenja subskripcije za zajam grada Zagreba u iznosu od K. 15.000.000 subscribiralо je ovo predsjedništvo iznos od K. 5.000 uz dvogodišnju stegu odnosne $4\frac{1}{2}\%$ zadužnice, koja će se dobiti uz 98% , dakle će pri tom društvo dobiti 2% ili 100 K.	
Prima se na znanje.	

3. Uplata dužnih članarina je dosta povoljna, te se je opravdano nadati, da će, uzraje li dosadanja ambicija članova u tom pogledu, koncem godine biti članarine do malenih iznimaka posvema uplaćene.	
--	--

Dosadanji uspjeh u tom pogledu imade se pripisati hvalevrednom nastojanju gg. predstojnika i upravitelja svih ureda koli kr. držav. šum. uprave, toli i gospodarstv. ureda krajiških imov. obćina.

Današnje je stanje dugovina na članarini:

I. razreda bivših članova	K 910·20
> sadanjih , , , ,	K 2.835·77
II. razreda dužna i tekuća članarina	K 850—
	Ukupno K 4.595·97

Od gore navedene dugovine bivših članova I. razr. u iznosu od 910 K 20 f. neutjeriva je svota od 665 K 20 f., uslijed posvemašnjeg lošeg materijalnog stanja u privitom izkazu navedenih dužnika — jer usuprot posredovanju odvjetnika i suda prema svojedobnom zaključku upravljujućeg odbora, nije se nikakov uspjeh polučio, dapače još i trošak prouzročio, s toga se predlaže, da se ta svota odpiše, odnosno te duguvine u društvenim knjigama brišu.

Predlog se prima — te dozvoljava brisanje dugovina prema predloženom izkazu.

4. Lugari križevačke imovne obćine, koji su jur g. 1908. brisani iz članstva, jer su dugovali članarinu 3-8 godina, duguju i danas još oko 520 K za tu članarinu, pak pošto uslijed uzaludnih mnogokratnih požurka te dugovine nisu mogle biti ubrane, a od tih lugara sijegurno mnogi već niti neživi ili se već ni ne nalaze u službi, to se predlaže, da se te dugovine odpišu. — Prima se.

5. U ime podupirajućeg prinosa za god. 1912. dostaviše do sada: Vlastelinstvo presv. g. grofa D. Eltza u Vukovaru K 50

			kneza Odescalchia u llokusu	20
Imovna občina brodska				400
»	gjurgjevačka			400
»	križevačka			200
»	gradiška			400
»	petrovaradinska			100
»	2. banska			80
»	slunjska			50
»	ogulinska			50
Poglavarstvo grada Zagreba				20
»	Osijeka			20
»	Varaždina			20
»	Križevca			20
»	Petrinje			20
»	Požege			20

Predsjedništvo ovo zahvalilo se p. n. darovateljima jur pismeno za te podpore, pak se predlaže, da se to učini i u današnjem zapisniku naše siednice.

Prima se na znanje i zahvala izriče zapisnički.

Družtveni tajnik izvješćuje slijedeće:

6. Da je po čuvaru muzeja prof. F. Ž. Kesterčaneku naknadno pri-godom preduzetog čišćenja i premontiranja u lóvnoj dvorani smještenih naključanih životinja pronađeno, da je 17 komada sisavaca i ptica u

ukupnoj u odnosnom inventaru navedenoj vrijednosti od 78 K 60 f. po moljcima tako uništeno, da bi se dotične životinje imale iz muzeja odstraniti. Te oštećene životinje povjerensveno su pregledane dne 24. veljače i 28. ožujka 1912. Povjerensvo sastojalo se iz čuvara muzeja profesora F. Kesterčaneka, kr. šumar. akademiju zastupala su p. n. gg. pročelnik Dr. Milan Metelka i Dr. Gjuro Nenadić, a hrv. slav. šumarsko društvo družveni tajnik Josip Jakopec. O tome je spisan i povjerensveni zapisnik pod br. 33—1912., u kojem su poimenično navedene odnosne oštećene životinje sa naznakom vrijednosti i tek. broja, pod kojim su unešene u odnosnom inventaru. Pošto se povjerensvo uvjerilo, da su dotične životinje doista po moljcima tako napadnute i oštećene, da se više u muzeju ostaviti ne mogu, zaključeno je, da se imadu s mjesta odstraniti i u inventaru staviti u otpad.

Odbor uzimlje ovaj izvještaj s odobrenjem do znanja.

7. Prema toč. II/11. zaključka prošle odborske sjednice pozvani su poznatiji ovomjestni ličilački obrtnici, da društvu stave ponudu glede olijenja vanjskih strana uličnih i dvorišnih prozora i vrata, te je u svemu stiglo šest ponuda.

Odbor prihvata ponudu Josipa Vlašića kao najpovoljniju, koji se obvezuje, sve u ponudi potanje navedene radnje izvesti solidno i iz dobrog materijala uz cijenu od K 578 60, te ovlašćuje predsjedništvo, da sa tim dostalcem o izvedenju upitnih radnja uglavi potanje uvjete.

8. Na zaključak prošle odborske sjednice toč. V./5. izvješće se, da je akad. družtvu Hrvata agronoma »Lipa« u Beču odposlan iznos od 50 K, i time je hrv. slav. šum. društvo družtvu »Lipi« pristupilo kao utemeljiteljni član, na čemu se je društvo »Lipa« najsrdaćnije zahvalilo.

Uzimlje se do znanja.

9. Savezno na zaključak prošle odborske sjednice toč. V./7. izvješće se da je kr. kot. šumar Dr. Aleksa Ugrenović u Pakracu pozvan, da izvijesti, kako su napredovale radnje oko sastavka kazala za »Šumarski list« i da li mu je stigla ponuda od tamošnje tiskare glede uvjeta tiskanja upitnog kazala.

Rečeni kot. šumar izvijestio je, da je sa radom oko registriranja došao do god 1885, i da će posao do konca ove godine dovršiti. Ujedno umoljava, da mu se saobjći, u koliko bi se primjeraka imalo tiskati upitno kazalo, jer će prema tomu moći tamošnja tiskara staviti svoju detailjiranu ponudu.

Odbor uzimlje izvještaj do znanja i k jednu zaključuje, da bi se upitno kazalo imalo tiskati u 700 primjeraka.

10. Na zaključak odbora od prošle sjednice toč. V/8 izvješće se, da se je uredništvo »Šumar. lista« stavilo u sporazum sa kr. kot. šumarom u Zlataru Arnoldom Gerstmanom glede načina prevoda Hufnagelove knjizice »Praktische Forsteinrichtung« na hrvatski jezik i objelodanjenja u »Šumarskom listu«. Šumar Gerstman dostavio je na to dopis autora, glasom kojega autor dozvoljuje, da se prema našim prilikama jedino preradi odsjek V., koji govori o pravnim odnošajima, koji se kod uređenja šuma imedu uvažiti, a ujedno traži za preradnju svoje knjige iznos od 50 K, pak rečeni kot. šumar moli, da mu se tih 50 K doznači iz družvenih sredstava.

Odbor zaključuje, da u načelu nema zapreke, da se kot šumaru A. Gerstmanu u svrhu prevoda knige »Praktische Forsteinrichtung« od L. Hufnagela izplati iz društvene blagajne iznos od 50 K, ali da se k jednu uredništvo »Šumarskoga lista« ovlašćuje, da u svom djelokrugu odluči glede te izplate kao i glede ostalih uvjeta o prerađnji upitnog djel, odnosno o predlogu kot. šumara A. Gerstmana.

11. Savezno na zaključak uprav. odbora od 9. kolovoza 1911. izvješće se, da se je prof Dr. Anton Büchler u Tübingenu u ime izdavača internacionalne šumarske bibliografije izjavio, da se jošte ne može dati definitivni odgovor o stavljennim uvjetima, uz koje je hrv. slav. šum. društvo voljno za pokriće troškova izdanja upitne bibliografije doprinjeti iznos od 150 K, — nu uvjerava, da će se stavljennim uvjetima moći uđovljeti i da će hrvatska literatura u upitnoj monografiji biti prikazana poput one ostalih zemalja, — a o svemu tomu da će se definitivno još ove godine odlučiti.

Odbor uzimlje izvještaj do znanja.

12. Na zaključak odbora od 3. lipnja 1911. toč. VI./3 izvješće se, da jo I. hrv. stolarska udruga u Zagrebu pozvana, da podnese proračun glede izradbe ormara iz fournirane hrastovine za pohranu knjiga u društvenoj knjižnici.

Rečena udruga prema izradjenom troškovniku traži za ormar, koji bi po veličini, kvaliteti i obliku posve odgovarao sadanjim ormarima, nalazećim se u društvenoj knjižnici, iznos od 325 K.

Upravni odbor dozvoljava naručbu ormara za društvenu knjižnicu prema podnešenom troškovniku za cijenu od 324 K.

13. Izvješće se, da je gradskomu poreznom uredu uz potvrdu predana valovnica o dugovinah na kamatima, koji se imadu odbiti od obćeg dohodarinskog prireza kućnoga posjeda »Šumarski dom«.

Uzimlje se do znanja.

14. Za društvenu knjižnicu naručene su slijedeće knjige:

1 Pohl. Grundzüge einer Dienst Pragmatik für Verwaltung grösserer Güter.

2. Charbula F.: »Zur Reform d. öst. Staats-Forstverwaltung«.

3 Diebl: »Gewohnheitsfehler in der Güterverwaltung«.

4. Grubišić nadmijernik: »Agrarne operacije u Dalmaciji za podignuće ekonomije«.

5. Kubelka: »Die intensive Bewirtschaftung der Hochgebirgsforste«.

6. Frankl: »Verstaatlichung der Grundrente«.

7. »VIII. internat. Agricultur-Congress in Wien.«

8. Dr. Richard Hess: »Der Forstschutz.« Zweiter Band, zweite Hälfte.

9. »Der Forstmann u. Berufsjäger.« Glasilo austrijskih lugara, što izlazi u Beču

Uzimlje se s odobrenjem do znanja.

Točka III. Pretres prisjelih podnesaka:

1. Saobćuje se, da je srbsko šumarsko udruženje u Beogradu dopisom od 27./XII. 1911. br. 61 najavilo svoj pristup hrv. slav. šum. društву kao utemeljiteljni član i u tu svrhu uplatilo u društvenu blagajnu utemeljiteljnu pristojbu od 200 K, te da se je predsjedništvo društva bratskom srbskom šumarskom udruženju na ovoj pažnji srdačno zahvalilo,

Odbor uzimlje ovo saobćenje do ugodnog znanja, a k jednu zaključuje, da i hrv. slav. šumar. društvo pristupi srpskom šumarskom udruženju kao utemeljiteljni član.

2. Za članove I. razr. hrv. slav. šumar. društva prijavljuju se: Jovan Mihajlović, kot. šumar petrovaradinske im. občine; Dragutin Steiner, vlastel. šumar u Podevčevu; Ivan Šark, vlastel. šumar. pristav u Vukovaru i Ivan Draženović, šum. vjež. gradiške im. občine. Primaju se.

3. Kot. šumar u Zlataru Arnold Gerstman prijavio je za društvene članove II. razreda lugare zemlj. zajednica: Miju Oršolića, Miju Jurčeca i Stjepana Vidička, a odbornik kot. šumar u Sisku Ivan König najavljuje, da žele društvu pristupiti kao članovi II. razreda slijedeći lugari zemlj. zajednica: Mirko Kellek, Ivan Katičić, Mato Cetin, Janko Lisko, Josip Karlović, Stjepan König i Ivan Palač.

Nadalje prijavljuju svoj pristup u društvo kao članovi II. razr. bos. herceg. nadlugar Ivan Peroševiz i manastirski lugari Gavro Stankić i Budimir Berisavljević. — Odbor prima najavljenje za članove II. razr.

4. Bivši član II. razr. kr nadlugar u Pakracu Zaharija Zjalić moli, da mu se radi loših materijalnih prilika otpiše društvu dugujuća članarina u iznosu od 24 K. — Uvaženjem molbenih razloga odbor dozvoljuje otpis.

5. Čita se podnesak uprave lista »Reklame-Anwalta« u Zagrebu, kojim stavlja ponudu o pristojbi za anonciranje »Šumarskog lista« u »Reklame-Anwaltu«.

Odbor ponudu »Reklame-Anwalta« ne prihvata s razloga, što je »Šumarski list« strogo stručne naravi, koji ne služi za širu publiku, a niti za oglašivanje inih objekta i poduzeća, koji nisu sa šumarstvom uzko vezani, pak ne uvidja, da bi ovakovo anonciranje donijelo društvu koristi.

6. Učenik Viktor Brosig moli podporu iz pripomoćne zaklade. — Odbija se, jer se podpore redovno razdijeljuju prije božićnih blagdana, u koje vrijeme može molitelj svoju molbu obnoviti.

7. Učenik Slavoljub Pibernik moli podporu iz društvenih sredstava. Odpućuje se s istih razloga.

8. Čita se molba prof. Franje pl. Kružića u miru, da mu se povodom izdanja njegove hrvatske praktične geodezije;

a) podijeli podpora;
b) knjiga ponovno preporuči u »Šumarskom listu« i »Lugarskom Vjesniku« za nabavu po šumarskom i lugarskom osoblju;
c) za društvenu knjižnicu nabavi oveći broj primjeraka.

Odbor molbu ne uvažuje i to:
ad a) radi pomanjkanja razpoloživih sredstava;
ad b) pošto je rečeno djelo u društvenom stručnom organu već oglašeno i preporučeno;

ad c) pošto se za društvenu knjižnicu ukazuje nepotrebnim nabava ovećeg broja primjeraka istog djela.

9. Čita se odpis kr. zem. vlade odjela za unutarnje poslove od 7.II. 1912. br. 3848, kojim vraća društveni zakladni list pod imenom »Literarna zaklada na uspomenu kr. zem. šumar. nadzorn. I. razr. Andrije Borošića« time, da se imade jošte u njekima točkama nadopuniti.

Odbor ovlašćuje društveno predsjedništvo, da u smislu visokog od-

pisa zakladnicu upotpuni te da ju po tom predloži ponovno na nadležno mjesto u svrhu prihvata i odobrenja.

Točka IV. Razprava o redigiranoj predstavci o poboljšanju štата sumarskih tehničara političke uprave.

Izvješće se, da se je prema zaključku upravnog odbora od 10. prosinca 1911. toč. IV. na dne 14. siječnja 1912. sastao posebni u tu svrhu izabrani pododbor, te je uzeo u temeljiti pretres već izradjeni u broju 8 „Šum. lista“ za god. 1911. priloženi obrazac u govoru stojeće predstavke.

Na predlog predsjedatelja odbor zaključuje, da se obrazac rečene predstavke imade umnožiti i po jedan primjerak isto dostaviti svim članovima uprav. odbora radi što temeljitijeg proučenja te da pojedini odbornici mogu u svrhu upotpunjena iste iznijeti eventualne svoje želje ili preinake.

Točka V. Razprava o obdržavanju ovogodišnje glavne skupštine.

Cita se dopis kr. ug. šumar. inžinir. vježbenika Milana Marinovića, upravljen uredničtvu »Sumarskoga lista« o šumskim objektima u području šumskih ureda u Marmarošu i Beszterczebányi, koje bi prigodom eventualnog poučnog putovanja manje ili veće skupine šumara bilo vrijedno pogledati. Razvija se kraća debata

Predsjedatelj predlaže, da se najprije održi glavna skupština u Zagrebu i ovdje svi predmeti riješe, a po tom da se eventualno van putuje.

Odbornik Dojković želi, da se prigodom ovogodišnje glavne skupštine upriliči skupni izlet u madjarske državne šume u okolicu Marmaroša.

II. podpredsjednik, zatim odbornik Robert Bokor zagovaraju skupni izlet u Madjarsku, nu obzirom na za sada jošte slabije komunikacije kod Marmaroša predlažu, da bi bilo uputnije, da se ove godine učini izlet u državne žume kod Beszterczebányi-a.

Odbor zaključuje, da se ovogodišnja glavna skupština svakako održi u Zagrebu, a k jednu ovlašćuje društveno predsjedništvo, da učini razpoložbu i pripreme glede mjesta, kamo bi se imao učiniti izlet i da o tom uprav. odboru u narednoj sjednici stavi shodan predlog.

Točka VI. Eventualni predlozi.

Predsjedatelj predlaže, da se kr. zemalj. vlasti, odjelu za unut. poslove, predloži imenik šumarskih stručnjaka, između kojih moglo bi se imenovati 12 povjerenika za polaganje državnog izpitna, osposobljujućega za samostalno vodjenje šumskoga gospodarstva za daljnju 6 godišnju periodu, naime od god. 1913. do uključivo god. 1918. obzirom na to, što ove godine iztiče djelovanje sadašnjeg upitnog povjerenstva.

Odbor ovlašćuje društveno predsjedništvo, da ono sastavi i na visoko mjesto predloži upitni imenik.

Pošto je dnevni red iscrpljen, a inih predloga nema, to predsjedatelj zahvaljujući ponovno prisutnima na trudu, zaključuje sjednicu, a zapisnik ovaj ovjerovljuju u slijedećoj sjednici od 2. srpnja 1912 izabrani odbornici Ivan König i dr. Andrija Petračić.

R. Fischbach v. r.

J. Jakopeč v. r.
tajnik.

Ivan König v. r.

Dr. A. Petračić v. r.

Zapisnik spisan due 2. srpnja 1912. u »Šumarskom domu« u Zagrebu prigodom obdržavanja sjednice upravljajućeg odbora hrv. slav. šumarskoga društva.

Prisutni: I. podpredsjednik Robert Fischbach, II. podpredsjednik Josip Havas, tajnik Josip Jakopac, blagajnik Ljudevit Szentgyörgyi, odbornici: Bona de Marino, Kosović Bogoslav, König Ivan, Metlaš Jovo, Dr. Nenadić Gjuro, Dr. Petračić Andrija, Polaček Dragutin, Slapničar Slavoljub, Tölg Vilim i Trötzer Dragutin, dočim se ostali izpričaše.

I. društveni podpredsjednik Robert Fischbach u zastupanju društvenog predsjednika otvara sjednicu, sračnim riječima pozdravlja prisutne, što se danas u tako velikom broju sakupiše i izporučuje pozdrav preuzv. gosp. predsjednika Marka grofa Bombellesa, koji da žali, što današnjem zasjedanju ne može osobno prisustvovati, jer se nalazi u Sanatoriju u Badenu. Po tom se prelazi na ustanovljeni dnevni red i to :

Točka II. Izvješće o tekućem poslovanju:

1. Predsjedatelj saoběuje, da je dne 1. srpnja 1912 preuzeo scontracijsku blagajnu te je tom prigodom zaključen blagajnički dnevnik:

- | | |
|---|-------------|
| a) društvene imovine sa ostatkom od | K 16.689,68 |
| b) pomoćne zaklade sa | 13.088— |
| c) zaklade A. Borošića sa | K 2.766 61 |

Svi ti ostaci odnosno gotovine uložene su u $4\frac{1}{2}\%$ vinkuliranim založnicama I. hrv. štedionice i $4\frac{1}{2}\%$ komunalnim zadužnicama hrv. slav. hipotekarne banke u Zagrebu te vinkuliranim uložnim knjižicama I. hrv. štedionice u Zagrebu, kako je to potanje navedeno u izvješću, danom u sjednici upravljajućeg odbora hrv. slav. šumarskog društva dne 15. travnja 1912 pod toč. II./1.

Uzimlje se do znanja. Tajnik izvješćuje slijedeće :

2 Savezno na zaključak prošle odborske sjednice od 15./4. 1912. točka II./2. izvješćuje se, da je 10 komada $4\frac{1}{2}\%$ komun. zadužnica investicionog zajma slob. i kr. grada Zagreba u nominalu od 5000 K., koje su nabavljene uz dvogodišnju stegu uz tečaj od 98%, za vrijeme dok traje dvogodišnji zaporni rok pridržane u depositu kod emisionog zavoda srpske banke u Zagrebu, koja ih je posredovanjem činovničke štedionice za naše društvo nabavila; — nadalje, da je povodom zamolba društvenog predsjedništva od 6. svibnja 1912. broj 70. srpska banka upitne zadužnice vinkulirala tako, da kamate za vrijeme trajanja dvogodišnjeg zapornog roka, a nakon izminuća ovog zapornog roka i same zadužnice mogu podići I. podpredsjednik i blagajnik našega društva. Originalni list srpske banke sa popisom odnosnih zadužnica pohranjen je u društvenoj blagajni. Uzimlje se do znanja

3. Društvenoj knjižici poklonio je Dr. Gjoko Jovanović, predsjednik srpskog šumarskog udruženja u Beogradu svoje dvije rasprave i to:

a) Nauka o uređenju šuma, b) Kratke pouke iz nauke o poznavanju zemlje, klimatologiji, dendrometriji itd., na kojem se je poklonu predsjedništvo pismeno zahvalilo.

Prima se do ugodnog znanja, a zahvala ujedno ovime i zapisnički izrazuje.

4. Za društvenu knjižnicu nabavljena su slijedeća novo izašla djela :
a) I. Internationale Jagdausstellung. Wien 1910.

b) Einrichtung von Viehweiden auf genossenschaftl. Basis von Dr. M. Augustin.

c) Geschäftsordnung für die kg. sächsische Staatsforstverwaltung.

2. Band. Forsteinrichtung u. Betrieb.

d) Die Grundlagen der räumlichen Ordnung im Walde von C Wagner 2 Aufl.

e) Der Blendersaumschlag und sein System von C. Wagner.

f) Grundriss der Wildbachverbauung von Ferd. Wang, 2. Teil. Uzimlj se do znanja.

5. Prema zaključku uprav. odbora od 10./XII. 1912. točka II./9. izvješće se, da je alfabetičnim redom autorskih imena sastavljen izkaz onih knjiga i časopisa, skojima se je u vrijeme poslijednjih dviju godina društvena knjižica što poklonom starijih i novijih djela, a što nabavom novo izašlih djela obogatila. Taj će se izkaz objelodaniti u narednom broju »Šumarskog lista« za porabu društvenim članovima kao nastavak izkaza knjiga otisnutog u broju 7./8 Šumarskog lista od god 1910. Uzimlj se do znanja.

6. Poput prijašnjih godina, tako se je i ove godine predsjedništvo obratilo na vis. kr. zemalj. vladu sa molbom za podrštu, te je naredbom kr. zemalj. vladinog odjela za unutar. poslove od 8/5. 1912. br 30.068 društvu doznačena podršta u iznosu od 1200 K., a za izdavanje «Lugarskog vjestnika» naposeb u iznosu od 400 K, ukupno 1600 K. Uzimlj se sa zahvalom do ugodnog znanja

7. Na dne 15. lipnja 1912. bijaše po gradskom poglavarstvu u Zagrebu odredjen očevid na licu mjesta u predmetu gradnje trokatnice društva »Merkur« na trgu Khuen Hedervary-a, koja će se novogradnja oslanjati na zapadno krilo »Šumarskoga doma«. Kod očevida zastupao je šumarsko društvo upravitelj „Doma“ Josip Jakopec, a proti novogradnji nisu se mogli staviti nikакi prigovori niti od zastupnika šumarskoga društva niti od strane ostalih okolnih interesenata. Uzimlj se do znanja.

8. Povodom podnešene molbe dozvolilo je društveno predsjedništvo dobrovoljnem vatrogasnemu društvu u Zagrebu privremeno postavljenje željeznog nosioca za vattrojavni i telefonski žicovod na istočnom pročelju društvene zgrade »Šumarski dom« i to radi svake eventualnosti do opoziva, koje može poslijediti uz jednomjesečnu prethodnu obavijest. Uzimlj se do znanja.

9 Društveni član Gjuro Cesarić u Osijeku bijaše umoljen, da društvo zastupa na glavnoj skupštini hrv. slav. gospodar. društva u Osijeku, koja se je glasom poslanog poziva obdržavala dne 29. lipnja 1912. u Osijeku.

Nadalje je na skupštini društva gospodar. i šumarskih činovnika kralj. Hrv. i Slav. u Osijeku, koja se je glasom poziva obdržavala dne 26. i 27 svibnja 1912. u Iloku naše društvo zastupao p. n. g. Gjuro pl. Ilić, predsjednik rečenoga društva.

Hrv. slav. gospodarsko društvo u Zagrebu obdržavalo je ovogodišnju svoju glavnu skupštinu dne 20. lipnja o. g. u Zagrebu, na kojoj je naše društvo bilo zastupano po svom društvenom tajniku Josipu Jakopcu.

Isto tako poslalo je poziv srpsko šumarsko udruženje za svoj glavni godišnji zbor, koji se je obdržavao dne 23. travnja u Beogradu, pak bijaše predsjednik rečenog udruženja Dr. Gjorgje Jovanović umoljen, da na zboru naše društvo zastupa.

Kod toga uzimlje riječ odbornik Jovo Metlaš i predlaže, neka bi se u buduće poziv za sudjelovanje na zboru srpskog šumarskog udruženja posao gospodarstvenom uredu petrovaradinske imovne obćine. On će sam, a u koliko bi eventualno bio zapriječen, i ostali društveni članovi činovnici gospodarstvenog ureda rado osobno zastupati hrv. slav. šumar. društvo, jer su u neposrednoj blizini sa Beogradom. Istoči korist i važnost da hrv. slav. šumar društvo stupi na taj način u saobraćaj i užu vezu sa srpskim šumarskim udruženjem i da se potanje upozna sa šumarskim prilikama susjedne kraljevine Srbije, a naročito za petrovaradinsku imovnu općinu bilo bi to upoznajanje od posebnog interesa, jer mu je na primjer poznato, da bi se za pravoužitnike imovne obćine moglo tamo dobiti potrebno ogrjevno drvo, na kojem već vrlo oskudjevaju.

Odbor uzimlje izvještaj do znanja i ujedno prihvata predlog odbornika Metlaša, da se u buduće poziv na glavni zbor srpskog šumarskog udruženja pošalje gospodarstvenom uredu petrovaradinske imovne obćine, da tamošnji društveni članovi mogu na istom hrv. slav. šumar. društvo osobno zastupati.

10. Na zaključak prošle odborske sjednice toč. VI. izvješćuje se, da je kr. zemalj. vlasti odjelu za unutarnje poslove predložen imenik šumarskih stručnjaka, između kojih bi se moglo imenovati 12 povjerenika za polaganje drž. ispita sposobljujućega za samostalno vodjenje šumarskoga gospodarstva za daljnju 6 godišnju periodu naime od god. 1913. do uključivo god. 1918. Uzimlje se do znanja.

11. Na zaključak odbora od 15./4. 1913. toč. II./12. izvješćuje se, da je I. hrv. stolarska udruga izradila i u društvene prostorije postavila naručeni ormar za društvenu knjižnicu.

Pošto je ormar točno prema naručbi izradjen, to upravni odbor dozvoljuje, da se za nj isplati pogodjena cijena od 325 K.

Točka III. Pretres prispjelih podnesaka.

1. Čita se dopis odbornika Vilima Dojkovića, kojim polaze čest društvenog odbornika. Uzimlje se do znanja.

2. Urednik stavlja na pretres dopis finskog šumarskog društva u Helsingforsu od 20./II. 1912. broj 61.j kojim se predlaže, da bi se „Šumarski list“ slao u zamjenu za list »Finska Forstfereiningens Meddelanden«, koji počin od god. 1910. sadržaje za inozemstvo posebni njemački uredjivani odjel.

Odbor svom pripravnošću dozvoljava zamoljenu izmjenu publikacija.

3. Čita se podnesak člana Ante Kerna, zemalj. šumar. nadzornika I. razreda, kojim priobćuje, da mu je za priredjenje nacrta o lugarskim stanovima, otisnutim u broju 5. Lugar. vijestnika god. 1912., obredjeno 27 K 50 f. t. j. 55 stranica. Drži to neizpravnim, jer samoga teksta ima 3 strane a 5 K = 15 K., dočim bi se za nacrte prema odborskrom zaključku od 19./XII. 1909. toč. VII./5. sada, kada se za tekst plaća 5 K, po strani, imalo platiti 7 K. po stranici po prvotnom normalnom mjerilu 1:100, u kojem su ti nacrti faktično izradjeni, što bi iznosilo $6 \times 7 = 42$ K., ili sveukupno $15 + 42 = 57$ K., što moli da mu se naknadno obredi. Pošto je on nadalje za sastav tih nacrta morao platiti inžiniru Wursteru 70 K., o čemu prilaže i potvrdu, to da za svoj rad u interesu struke ne bude očito oštećen, moli odredbu, da mu se isplati i taj manjak od 13 K. odnosno ukupno 42 K 50 f.

Odbor molbu uvažava i dozvoljuje izplatu rečenog iznosa od 42 K. 50 fil.

4. Savezno na zaključak od 15/4. 1912. toč. VI./10. o ponudi šumara A. Gerstmana glede prevoda knjige »Praktische Forsteinrichtung« od L. Hufnagela na hrvatski jezik i objelodanjenja u Šumarskom listu, čita se dopis knjižare Wilhelm Frick u Beču, kojim ista saobćuje, da je u sporazumu sa autorom o prevodu djela »Praktische Forsteinrichtung« uglavila slijedeće uvjete:

»Šumaru A. Gerstmanu dozvoljava se prevod rečenog djela uz uplatu honorara od 300 K, koji se iznos imade po prihvatu uvjeta bezodvlačno kod knjižare W. Frick uplatiti, a osim toga istoj knjižari odmah nakon dotiskanja knjige dostaviti bezplatno 10. primjeraka.

Nakon oduljeg razpravljanja odbor zaključuje da sada uz take uvjete, koje stavlja nakladnik, ne može prihvati ponudu A. Gerstmana o prevodu rečene knjige, jer ne uvidja, da bi korist, koju bi prevod upitnog djela imao donjeti članovima, stajala u razmjeru sa troškovima prevoda.

5. Čita se dopis pročelnicičva profesorskoga zbara kr. šumar. akademije u Zagrebu od 25/6. 1912. broj 143, kojim se dostavlja izkaz popravaka, koji bi se u prostorijama šumarskoga doma imali obaviti za vrijeme školskih praznika.

Pošto je već učinjena razpoložba, da se za vrijeme ovogodišnjih školskih praznika obave važniji, u istom iskazu navedeni popravci, to odbor zaključuje, da upravitelj doma sa jednim odbornikom zgradu pregleda, a po tom da se nužni manji popravci dadu izvesti.

Točka IV.

Ustanovljenje programa i dnevnoga reda ovogodišnje glavne 36. skupštine.

Odbor prihvata predlog predsjedatelja, da se ovogodišnja glavna skupština održi u Zagrebu na dan 4. kolovoza 1912., a po tom učini poučni izlet u šume gradiške im. obć. u kojima bi se razgledali vrlo zanimivi objekti, kao; industrijalna željeznica žicara, za transport drva, kemijske tvornice i paropile, gospodarenje čistom sjecom u bukovim šumama uz ručno pomladjenje, a podjedno odbor ovlašćuje predsjedničtvvo, da gleda tog izleta u dogовору са гospодарственим uredom gradiške im. obćine ustanovi potanji program i radi ravnjanja društvenih članova pravodobno ga objelodani u Šumarskom listu. Ujedno odbor po tom nakon provedene razprave ustanavljuje za ovogodišnju glavnu skupštinu slijedeći dnevni red:

1. Otvorenje i pozdrav skupštinara po predsjedniku društva.
2. Čitanje izvješća o djelovanju upr. odbora u minuloj godini 911/12.
3. Ustanovljanje proračuna za god. 1913.
4. Izvješće odbora ad hoc o izpitivanju društvenih računa i stanju imovine koncem god. 1911.
5. Izbor jednog odbornika u upr. odbor šumar. društva.
6. Izbor dvojice članova u odbor ad hoc za ispitivanje računa i imovine društva za god. 1912.
7. Ustanovljenje mjesa, gdje će se održavati buduća glavna skupština.
8. Pretres nadopunjene zakladnice, osnovane u spomen A. Borošića.

9. Predlozi gg. članova, koji se u smislu §. 21. f) društvenih pravila barem 2 dana prije skupštine imaju pismeno podnijeti društvenom predsjedničtvu.

Točka V. Razprava o nacrtu proračuna za god. 1913.

Cita se zaključni račun o blagajničkom poslovanju u god. 1911. i to društvene imovine pripomoćne zaklade i literarne zaklade u spomen pokojnog Andrije Borošića, zatim izvještaj revizionalnog odbora od 20. lipnja 1912. o izpitajući računa za god. 1911. nadalje po predsjedničtvu sastavljeni nacrt proračuna za god. 1913.

Odbor prima i odobrava zaključne osnove o blagajničkom poslovanju društvene uprave te nacrt proračuna za god. 1913. bez primjetbe, s tim, da se predlože glavnoj skupštini na preter i prihvati.

Točka VI. Eventualni predlozi.

1. Urednik društvenog časopisa stavlja upit, da li se može pojedinim tvrdkam, koje u šumarskom listu oglašuju, uvažiti molba i zajamčiti im da se ne će primati konkurenčni oglasi inih sličnih tvrdkah.

Odbor zaključuje, da se takovo jamstvo nijednoj tvrdci ne može dati, pošto ni drugi listovi takova jamstva ne davaju.

2. nadalje urednik predlaže, da bi se za važne i zanimive originalne njemačke članke, koji su na zamolbu uredničtva priredjeni za naš strukovni list po inozemnim stručnjacima, naposeb platila pristojba za originalni sastavak i opet posebna za prevod.

Odbor u načelu predlog usvaja.

3. Odbornik Dragutin Trötzer predlaže, neka bi se uredničtvo obratio na trgovачke komore za podavanje honoriranih mjesecnih izvještaja, uz koje se cijene šumski proizvodi prodavaju, a isti izvještaji da bi se uvrštili u Šumarski list, da se njima mogu poslužiti članovi kod analiza cijena i nužnih podataka za sastav novčane procjene stabala, da se na taj način ne bi dolazilo do takovih rezultata procjena, koji su za nas skoro porazni.

Odbor predlog usvaja i prepušta uredničtvu, da u tom pogledu shodne korake poduzme.

Pošto inih predloga nema, a vrijeme je poodmaklo, to predsjedatelj predlaže, da se zapisnik prošle odborske sjednice od 15. travnja 1912. (toč. I. dnevoga reda) pročita u sljedećoj odborskoj sjednici, a za ovjerovljivanje istoga izaberi odbornici Ivan König i Dr. Andrija Petračić, što odbor prihvata, a po tom predsjedatelj, zahvaljujući se ponovno prisutnima, što se danas u tako velikom broju skupiše, zaključuje sjednicu.

Zapisnik ovaj pročitan je u sjednici od 4. kolovoza 1912., a za ovjerovljivanje istoga izabiru se odbornici gg. Tölg i Petračić.

Fischbach v. r. Jakopec v. r. Tölg v. r. Petračić v. r.

Zapisnik XXXVI. redovite glavne skupštine hrv. slav. šumarskog društva, koja bje obdržavana dne 5. kolovoza 1912 u Šumar. domu u Zagrebu.

Nakon, što je prvi podpredsjednik u zastupanju predsjednika Preuzvišenog gospodina grofa Marka Bombellesa pozdravio nadošlu g. g. članove i zastupnike inih društava, i to magjarskog društva u Budimpešti, hrv. slav. gospodarskog društva u Zagrebu i zemalj. društva gospod. i Šumar. činovnika u Osijeku, prelazi se na dnevni red.

Podpredsjednik imenuje perovodjom za skupštinski zapisnik Dra. Vasu Vučkovića.

Tajnik društva kr. šumar. povjerenik J. Jakopec čita izvještaj o dje-lovanju upravnog odbora za god. 1911/12., koji skupština prima na znanje.

Prelazi se na ustanovljenje proračuna za god. 1913. G. nadšumarnik Perc predlaže, da se proračun za g. 1913., pošto nema nikakovih znat-nijih promjena prema prošlogodišnjem, prihvati »en bloc«. Skupština jedno-glasno prima.

Izvješće odbora ad hoc o ispitanju društvenih računa i stanju imo-vine koncem god 1.911. uzima se na znanje.

Predsjedatelj prekida sjednicu, te imenuje skrutatorima za izbor jed-noga člana upravnog odbora šumarnika Lacha i zemalj. nadzornika Petrovića.

Nakon obavljenog skrutinija proglašuje se rezultat izbora. Izabran je Vilim Čmelik žup. šumar. nadzornik sa 34 glasa, dočim je u svemu predano 41. glas.

Prelazi se na izbor dvojice članova u odbor ad hoc za ispitanje računa. Predsjedatelj predlaže g. g kr nadinžinira Ladislava Stromska i Vjekoslava Bubnja računarskog revidenta. Skupština predlog jednoglasno prihvata!

Ustanovljenje mjesta, gdje će se obdržavati buduća glavna skupština, prepusta se odboru, da ga ovaj u svojoj sjednici kao i obično ustanovi.

Prelazi se na raspravu o nadopunjenu zakladnici, osnovane u spomen A Borošića. Tajnik Jakopec čita ispravak prema otpisu kr. zem. vlade.

Nakon toga što predsjedatelj konstatira, da za današnju skupštinu ni su stigli nikakovi pismeni predlozi, zaključuje skupštinu, time, da se zapisnik današnje skupštine imade stante sessione ovjeroviti, a za ovjero-vljenje istoga imenuje g. g kr. šumar. nadsavjetnika Kuzmu i Dr Petračića. Ujedno određuje, da se zapisnik imade u narednom broju »Šumarskoga lista« objelodaniti

Dr. Vaso Vučković v. r.
kao perovodja.

Kuzma Gyula v. r.

Fischbach v. r.

Dr. Andrija Petračić v. r.

Izvještaj o redovitoj XXXVI. glavnoj skupštini hrv. slav. šumar-skoga društva, obdržavanoj dne 5. kolovoza 1912. u »Šumarskom domu« u Zagrebu.

Prema ustanovljenom programu održana je ovogodišnja glavna skupština hrv. slav. šumarskoga društva na dne 5. kolovoza o. g. u društvenim prostorijama u Zagrebu.

Već u oči glavne skupštine dne 4. kolovoza došao je najveći dio učesnika u Zagreb, te se na večer sastao u vrtu svratišta »Imperial« u Frankopanskoj ulici na prijateljski sastanak, gdje su se stari znanci i drugovi pozdravili i uz ugodan zvuk bećke gospojinske glazbe do kasno u noći u razgovoru neprisiljeno pozabavili.

Nu već na samom tom prijateljskom sastanku bilo je predmijevati, da ovogodišnja glavna skupština ne će baš biti mnogobrojno posjećena, jer se na sastanku okupilo tek oko 28 učestnika. Glavnoj skupštini prisustvovalo je 48 članova i to : Althaler Franjo, Čop Andrija, Čmelik Vilim, Čeović Ivan, Demetrović Gjuro, Dojković Vilim, Dremil Oskar, Domitrović Radivoj, Erny Rudolf, Fischbach Robert, Franješ Juraj, Grdinić Matija, Hekner Josip, Heisinger Levin, Jakopec Josip, Jasić Dušan, Ki-seljak Josip, Kuzma Julio, Köröskeny pl. Velimir, Lasman Dragutin, Lach

Gustav, Layer pl. Šandor, Lazić Jovo, Mayer Mirko, Markulin Ivan, Markić Milivoj, Murgić Ivan, Ogrizović Gedeon. Perc Aleksander, Petrović Stevan Prpić Stjepan, Petračić Andrija dr., Paradjiković Gjuro, Renner Ante, Radojičić Svetozar, Solarić Teodor, Sever Dioniz, Simić Stjepan, Szentgyörgyi Ljudevit, Šimunović Živko, Škrljac Petar, Tölg Vilim, Thuransky pl. Bela, Trivanović Milan, Ugrenović Aleksander st., Ullreich Gyula, Vučković Vaso dr., Zec Dušan i Živanović Živko.

Palo je u oči, da je od vanjskih članova političke uprave bio na skupštini, samo 1 kr. kot. šumar i to iz najudaljenijega kraja (Gospic), dočim od gg. žup. šum. nadzornika niti jedan osim V. Čmelika. Isto tako ne bijaše od brodske im. občine ni jednog člana na skupštini.

Značajno je i to, da je u oči glavne skupštine putem novina bio zazvan sastanak sveukupnog šumarskog osobja političke uprave (nadmornika i šumara) kod svratišta k »Lovačkom rogu« u staleškom predsetu, nu da je na taj sastanak uz dvojicu mjestnih sazivača došao u vemu samo 1 kr. kot. šumar.

Nješto iza 8 sati u jutro otvorio je skupštinu I. društveni podpredsjednik velem. g. kr odsječni savjetnik Robert Fischbach, te je srdačnim riječima pozdravio skupštinare sa toplom željom, da današnji rad skupštine bude od koristi i na procvat društva.

Predlaže, da se perovodnjom zapisnika glavne skupštine izabere kr. kot. šumar dr. Vaso Vučković, što skupština usvaja, a perovodja zaužimlje svoje mjesto.

Po tom predsjedatelj srdačno pozdravlja zastupnike stranih društava i to presv. gosp. kr. minister. savjetnika Josipa Havasa, koji zastupa ug. zemalj. šumarsko društvo, nu koji je odsutan, jer se nalazi u Gasteinu na lječenju, zatim kr. zem. šum. nadzornika Vilima Dojkovića, koji zastupa hrv. zem. društvo gospodar i šumarskih činovnika u Osijeku, a ujedno saobćuje, da je njega zapala čast, da na današnjoj skupštini zastupa hrv. slav. gospodarsko društvo u Osijeku, što skupština uzimalje do zuanja uz poklik »Živili zastupnici.«

Predsjedatelj napominje, da se je predsjednik preuzv. g. Marko grof Bombelles izpričao i požalio, što ne može današnjoj skupštini prisustvovati, jer se nalazi u sanatoriju u Badenu na lječenju, pa moli od skupštine ovlaštenje, da može preuzv. gosp. predsjednika od strane hrv. slav. šumarskog društva pozdraviti i to pismeno, da ga sa brzojavom ne uznenimi, što skupština jednoglasno prihvata uz poklik »Živio predsjednik«.

Prema dalnjoj točki dnevnoga reda pročitao je po tom društveni tajnik o radu i djelovanju društvene uprave tečajem minule društvene godine slijedeći izvještaj:

Slavna skupštino!

O djelovanju upravljućega odbora u minuloj poslovnoj godini čast mi je slavnoj skupštini podnijeti slijedeće izvješće :

Od posljednje glavne skupštine sastao se je upravljući odbor 4 puta u svrhu rješenja redovitih tekućih posala i to: 10. prosinca 1911., 15. travnja, 2. srpnja i 4. kolovoza 1912.

Potanji rad upravljućega odbora na tim zasjedanjima vidljiv je iz odnosnih, u stručnom organu objelodanjenih sjedničkih zapisnika.

Od važnijih predmeta i zaključaka, koji su na tim sjednicama razpravljeni i stvoreni, kao i uobiće o cijelokupnom radu društvene uprave, navesti mi je slijedeće:

U izvršenju zaključaka prošle glavne skupštine podastrta je kr. zem. vlasti, odjelu za unutarnje poslove, predstavka društva za povišenje putnih naklada šumarsko-tehničkog osoblja i za povišenje putnih paušula kr. nadlugaru političke uprave zamolbom, da bi se k jednu naredbenim putem preciziralo, koja se putovanja kr. šumarskih tehničara imadu obavljati na teret putnih paušala, a koja na teret privatnih stranaka, nadalje su predložena na odobrenje po glavnoj skupštini prihvaćena pravila zaklade, osnovane na uspomenu blagopokojnog društvenog tajnika Andrije Borošića.

Na prvo spomenuto predstavku nije do danas jošte stiglo nikakovo riješenje, dočim je zakladni list u spomen pok. Andrije Borošića kr. zem. vlasta povratila s primjetbom, da se imade u njekim točkama jošte nadopuniti, pak će slavna skupština imati danas priliku, da konačno razpravi i prihvati po upravnom odboru priredjeni obrazac u govoru stajeće nadopunjene zakladnice.

Uslijed obnove cijelokupne društvene uprave u prošloj glavnoj skupštini nastupila je promjena u uredničtvu društvenoga organa Šumarskoga lista i Lugsarskoga vjestnika, te je urednikom tih listova izabran odbornik g. Bogoslav Kosović, kr. zemalj. šumarski nadzornik, dočim je mene zapala čast, da preuzmem upravu Šumarskoga doma.

Promjena u osoblju društvene uprave nastala je jedino u tome, što se je kr. zemalj. šumar. nadzornik I. razr. p. n. g. Vilim Dojković na časti odbornika zahvalio, pak će slavna skupština imati danas zadaću, da to ispraznjeno mjesto popuni.

Izdavačima internacionalne šumarske bibliografije nije jošte izplaćena proračunom osigurana svota od 150 K., pošto se izdavači sve do danas nisu mogli izjaviti, da li pristaju na svojedobno im stavljene uvjete, uz koje je hrv. slav. šumarsko društvo voljno za pokriće troškova izdanja upitne bibliografije doprinjeti iznos od 150 K. Nu u ime izdavača upitne bibliografije izjavio je profesor Dr Anton Büchler u Tübingenu, da će se stavljениm uvjetima moći udovoljiti i da će hrvatska literatura u upitnoj monografiji biti dostojno zastupana poput one ostalih zemalja, a o svemu tom da će se definitivno još ove godine odlučiti.

Prigodom previšnjeg imenovanja novog glavara zemlje pokloniše se u ime hrv. slav. šumarskoga društva I. i II. društveni podpredsjednik Njegovoj Preuzvišenosti g. banu Slavku pl. Cuvaju, kojemu su toplo preporučili, da blagoizvoli pokloniti svoju naklonost i brigu društvenim probitcima i naprednom razvoju šumarskih prilika u zemlji.

Kr. zemalj. vlasta, odio za bogoštovje i nastavu saobćila je dopisom od 13. rujna 1911. broj 16 643, da je preuzela u upravu cijeli šumarski muzej temeljem konačno dovršene primopredaje, te da je s odobrenjem uzela do znanja i povjerenstveni zapisnik od 4. svibnja 1909. o primopredaji svih predmeta preuzetih na temelju od prije postojećih inventara, kao i zapisnik od 20. srpnju 1911. o primopredaji lovne dvorane i njekih ukrasnih predmeta na temelju novo sastavljenog inventara — nadalje da je profesor Franjo Ž. Kesterčanek postavljen čuvarom šumarskog muzeja i pozvan, da sve predmete na čuvanje preuzme.

Prigodom naknadno preduzetog čišćenja i premontiranja u lovnoj dvorani smještenih naključanih životinja, pronašao je čuvar muzeja, da je 17 komada sisavaca i ptica u ukupnoj, u odnosnom inventaru navedenoj vrijednosti od 78 K 60 fil. po moljcima posve uništeno, pak pošto se je posebno povjereno, kod kojeg je bilo zastupano i šumarsko društvo, uvjerilo, da se odnosne životinje ne mogu više u muzeju ostaviti, zaključilo se je, da se imadu iz muzeja smjesta odstraniti i u odnosnom inventaru staviti u otpad, - o čem je spisan i povjerenski zapisnik.

Pošto ove godine iztiče djelovanje sadanjeg povjerenskoga za polaganje državnog ispita, osposobljujućega za samostalno vodjenje šumskoga gospodarstva, to je kr. zemalj. vlasti, odjelu za unut. poslove predložen imenik šumarskih stručnjaka, između kojih bi se moglo imenovati 12 povjerenika za polaganje rečenog državnog izpita za daljnju šest godišnju periodu, naime od god. 1913 do uključivo 1918.

Kako prijašnjih godina, tako je i ove godine vis. kr. hrv. slav zemalj. vlasti, odio za unut. poslove, poduprla naše društvo doznačivši mu za promicanje društvenih svrha iz zemaljskih sredstava podporu od 1200 K., a za izdavanje Lugarskoga vijestnika iznos od 400 K., na čemu neka joj bude ovim izrečena najtoplja hvala.

U minuloj godini razdijeljene su po običaju u oči božića udovicama i siročadi društvenih članova slijedeće podpore:

1. Iz Köröskeny-eve pripomoćne zaklade:

Tonki pl. Rukavina, udovi šumara 50 K., Milki Gürler, udovi šumara 50 K., Anki Vraničar, udovi šum. nadzornika 50 K., Mariji Furlan, udovi nadšumara 50 K., Dragi Laitmanović, udovi nadlugara 50 K., Dragi Škorić, udovi nadlugara 50 K., Juliji Kordić, udovi lugara 50 K. i Mariji Antoš, udovi šumara 100 K., ukupno 500 kr.

2. Iz društvene imovine:

Dragici Brosig, udovi nadšumara 140 K., Albini Čelija, udovi šumara 90 K., Tereziji pl. Dragančić 80 K., Olgi Belamarić, udovi šumara 50 K., Mariji Ilijić, udovi šumara 90 K., te iznimno Pavlu Antoliću, nemocnom lugaru u miru, inače članu pripomoćne zaklade 50 K., ukupno 500 kruna.

Društvena blagajna skontrirana je za ovo vrijeme 4 puta po I. predsjedniku društva i svaki put pronadjena u najboljem redu, kao što je pronadljeno u uzornom redu i vodjenje društvenih računa, dočim će izvješće o konačnom preizpitivanju računa za god. 1911. podnijeti danas slavnoj skupštini posebni, naročito u tu svrhu izabrani odbor ad hoc za preizpitivanje društvenih računa prema toč. 4. dnevnoga reda.

Broj članova našega društva je danas slijedeći: začasnih 8 (od toga je 6 mrtvih, 2 živa), utemeljiteljnih 61 (od toga 18 mrtvih 43 živa), podupirajućih 19 članova I. razr. 297, prema 309 prošle godine članova II. razr. 1017, prema 970 prošle godine.

Osim toga imade pretplatnika za Šumarski list 31, prema 36 prošle godine, za Lugar. vjestnik 18 prema 15 prošle godine.

Pošto se je upravni odbor uvjerio, da se usuprot posredovanja odvjetnika i suda prema svojedobno stvorenom zaključku, kod utjerivanja starih dugovina od nekih članova I. razr. radi njihovog posvemašnjeg

lošeg materialnog stanja nije mogao polučiti nikakav uspjeh, naprotiv da su društву prouzročeni jošte parbeni troškovi, zaključeno je, da se ne utjeric i dvojbene tražbine otpisu a odnosni članovi iz društva brišu, time, da će brisani član, ako bi ponovno htio u društvo pristupiti, imati naknadno na prije namiriti i dugujuću članarinu. Uslijed toga umanjio se je broj članova I. razreda za 12 čanova, dočim se je nastojanjem revnih gg. članova, broj članova II. razr. povećao za 47 člana

Društveni organ Šumarski list tiska se u 550, a Lugarski vjestnik u 1600 primjeraka.

Članovi su dobivali te listove badava, preplatnici uz pravilima odredjenu naknadu, a osim toga je društvo davalo badava Šumarski list u zamjenu za razne listove, te raznim učevnim zavodima i klubovima daka — i to u svemu 48 komada.

U ime članarine duguju danas:

bivši članovi I. razreda	K 130.-
sadanji članovi I. razreda	K 1864.93
sadanji članovi II. razreda	K 354.50
Sveukupno	K 2359.43

Taj dug će biti do konca ove godine svakako većim dijelom, a možebit i posvema uplaćen.

Iz toga se vidi, da je uplata članarine ove godine vrlo povoljna, a pošto je jošte u godini 1900. bilo na dugu oko 10.000 K. to se ujedno razabire, da je za utjerivanje dužnih članarina, a tako i tekućih, u prošle četiri godine mnogo truda uloženo — te da su tražbine društva napram članovima hvalevrijednom potporom predstojnika i upravitelja svih šumskeh ureda, te vanrednim marom, i nastojanjem društvenog blagajnika, spale eto na minimum, a razpoloživa gotovina društva narasla od 5701 K. u godini 1908. na današnji iznos od okruglo 18.500 K.

Stanje društvene imovine pripomoćne zaklade utemeljene na uspomenu pok. nadšumara Vladoja pl. Köröskenyi a te zaklade utemeljene u spomen pok. kr. zemalj. šumar. nadzornika Andrije B rošića koncem godine 1911. vidljivo je iz bilanca otisnutih u broju 7. Šumarskog lista od ove godine, iz kojih proizlazi da iznose aktiva:

a) društvene imovine	K 179.707.05
b) pripomoćne Köröskenyi-eve zaklade	K 12.750.66
c) zaklade A. Borošića	K 2.614.36

Slavna skupštino!

Sa stranim šumarskim i inim domaćim i susjednim društvima podržavani su i ove godine isti dobri odnošaji.

Prigodom naučnog izleta »Austrijskog Reichs Forst-Vereina u slavonske šume u području kr. nadšumarskog ureda u Vinkovcima na 13. rujna 1911. zastupao je naše društvo odbornik velem. gosp. Robert Bokor kr. šumar. nadsavjetnik u Vinkovcima.

Pri skupštini ug. zem. šumarskog društva u Budimpešti zastupao je naše društvo član velem. gosp. Vinko Nagy, kr. šumar. ravnatelj kod kr. ug. ministarstva za poljodjelstvo u Budimpešti. Nadalje bijaše hrv. slav. šumar društvo zastupano na glavnoj skupštini hrv. slav. gospodarskog društva u Osijeku po članu Gjuri Cesariću, kr. žup. šumar. nadzorniku u Osijeku; na skupštini društva gospodar. i šumarskih činovnika kralj Hrv.

i Slavonije u Osijeku po predsjedniku rečenog društva p. n. g. Gjuri pl. Iliću; na skupštini hrv. slav. gospodarskog društva u Zagrebu po svom tajniku Josipu Jakopcu — i konačno na glavnem zboru srpskog šumarskog udruženja u Beogradu po predsjedniku istog udruženja Dr. Gjorgji Jovanoviću.

Srpsko šumarsko udruženje u Beogradu najavilo je svoj pristup hrv. slav. šumarskom društvu kao utemeljiteljni član, a za uzvrat zaključio je upravni odbor, da se i hrv. slav. šumarsko društvo upiše bratskom svom srpskom šumarskom udruženja za člana utemeljača.

Nadalje je hrv. slav. šumarsko društvo temeljem zaključka upravnoga odbora od 10. prosinca 1911. pristupilo akademskom društvu Hrvata agronoma »Lipa« u Beču kao utemeljni član uplatom odnosne pristupnine od 50 K. Zatim je upravni odbor prihvatio predlog finskog šumarskog društva u Helsingforsu glede medjusobne izmjene publikacija, naime da se Šumarski list daje u zamjenu za list »Finska Forstvereinigungens Meddelanden«.

Društveni inventar povećan je time, što je za društvenu knjižnicu za pohranu strukovnih knjiga nabavljen četvrti ormar uz nabavnu cijenu od 325 K.

I u ovoj su godini za društvenu knjižnicu nabavljena važnija novo izašla šumarska stručna djela. Osim toga je društvo dobilo nekoliko novo izašlih stručnih knjižica na poklon. Naročito mi je napomenuti, da je gdje Wilma udova Rossipal poklonila društvu 89 komada raznih strukovnih knjiga iza ostavine blagopokojnog svog supruga, a utemeljitelnog člana našega društva Ede Rossipala. To su sve stara djela, ali za našu knjižnicu od lijepe vrijednosti, jer preko polovinu tih starih djela nije naša knjižnica do sad posjedovala.

Glede svih tih novo nabavljenih i poklonjenih djela sastavljen je iskaz alfabetičkim redom autorskih imena i objelodanjen u broju 7. Šumar. lista od ove godine za porabu društvenim članovima.

Za popravak i uzdržavanje društvene zgrade izdano je za okitanje 137 K. Nadalje je sa soboslikarom i ličilcem Josipom Vlašićem putem jeftimbe sklopljena pogodba, da uz cijenu od 578 K 60 fil. olići sve vanjske strane prozora i vrata na »Domu« da od vlage i kiše ne počme drvo trunuti.

U koliko bi uprav. odbor pronašao za potrebno, da se na godinu pristupi vanjskom poljepšanju društvene zgrade, (facade), to je u obrazac proračuna za god. 1913. uvrštena odnosna potrebna svota.

Pitanje plaćanja vodovodne pristojbe konačno je obzirom na to, što je za potrošak vode u cijeloj zgradi postavljen jedan vodomjer, uređeno odpisom kr. zemalj. vladinog odjela za bog. i nastavu od 24. lipnja 1912. br. 5074 onamo, da će zemaljski erar plaćati gradskoj občini pristojbu za potrošak vode u cijeloj zgradici, dočim imade šumarsko društvo za potrošak vode u svojim društvenim prostorijama i u stanu svoga pazuće zemalj. eraru refundirati godišnje 24 K 40 f. i to počam od dana postavljenja vodomjera.

Slavna skupštino!

Konačno imadem žalosnu dužnost slavnoj skupštini izvjestiti, da smo u ovom vremenu neumoljivom smrću izgubili mnogogodišnje revne

članove i to: Božidara Kranjca, kr. kot. šumara u Osijeku i Milana Mirkovića, kr. kot. šumara u Irigu.

Kliknimo vrijednim i milim pokojnicima »Slava!«

Molim slavnu skupštinu, da izvoli uzeti ovo izvješće do znanja.

Predsjedatelj pita, prima li slavna skupština tajnikov izvještaj do znanja.

Požto je taj izvještaj primljen bez primjetbe do znanja, prešlo se na 3. točku dnevnoga reda: Ustanovljenje proračuna za god. 1913. Budući da je taj proračun u cijelosti otisnut u 7. broju Š. l. od ove god., pita predsjedatelj, ima li tko od gg. skupština na obrazac proračuna staviti kakove upite i primjetbe i dali se želi, da se čita i razpravi stavku po stavku.

Skupštinar nadšumarnik Aleksander Perc predlaže, da se proračun za god. 1913. prihvati »en bloc« obzirom na to, što u njemu nema никакih važnijih promjena prema prošlogodišnjem proračunu, što skupština usvaja i po tom prima proračun družtvene imovine sa primitkom od 23 924 K i isto tolikim razhodom, nadolje prima u cijelosti proračun »Pripomoće zaklade«, dočim uzimlje do znanja sadanje novčano stanje zaklade, osnovane u spomen pok. A. Borošića.

Na poziv predsjedatelja čita tajnik izvještaj odbora ad hoc o izpitivanju društvenih računa i o stanju imovine koncem godine 1911., koji je izvještaj takodjer već otisnut na str. 277 Š. l. za mjesec srpanj 1912.

Skupština uzimlje taj izvještaj bez primjetbe do znanja i k jednu podjeljuje revizionalnomu odboru i blagajniku apsolutorij.

Prema toč. 5. dnevnoga reda prelazi se na izbor jednog odbornika u upr. odbor. šumarskog društva.

Predsjedatelj prekida sjednicu i određuje kratki odmor, da se skupštinari glede izbora dogovore, a k jednu imenuje skrutatorima članove šumarnika G. Lacha i šum. nadzornika S. Petrovića. Iza kratkog odmora daje poimence prozivati članove, te nakon obavljenog skrutinuma proglašuje, da je izabran član Vilim Čmelik, kr. žup. šumar. nadzornik koji je dobio 34 glasa, a u svemu bijaše predan 41 glas.

Iza toga budu u odbor ad hoc za izpitivanje računa i imovine društva za god 1912. na predlog predsjedatelja izabrana gg. Ladislav Strom-ky, kr. šumarski nadinžinir i Vjekoslav Bubanj, kr. rač. revident.

Kod točke 7. dnevnoga reda zaključeno je, da se po dosadanjem običaju prepusti svojedobnoj odluci upravnoga odbora, da ustanovi mjesto gdje će se imati obdržavati slijedeća glavna skupština i u koje vrijeme, zatim kamo bi se imao upriličiti s njom savezni naučni izlet.

Iza toga pozivlje predsjedatelj tajnika da prema točki 8. dnevnoga reda pročita načrt nadopunjene zakladnice, osnovane u spomen pok. A. Borošića, koja je odpisom kr. zemalj. vladinog odjela za unutar. poslove od 7. veljače 1912. broj 3848. povraćena na izpravak, odnosno na nadopunjene.

Glavna skupština u cijelosti prihvata obrazac rečene zakladnice, kako je nadopunjeno po uprav. odboru i pročitan.

Iza toga predsjedatelj konstatira, da za današnju skupštinu nisu stigli nikakvi predlozi i predlaže, da se za ovjerovaljenje današnjega zapisnika izaberu p. n. gg. kr. šum. nadsavjetnik Kuzma i Dr. Petračić.

što skupština prihvaća. Po tom predsjedatelj u 10 sati do podne zaključuje skupštinu i srdačno zahvaljuje prisutnim skupštinarima na uloženom trudu i sudjelovanju. A k jednu želi izletnicima sretan put i dobru zavodu, požto je sam službeno zapriječen da izletnike osobno vodi, koje riječi prisutnici pozdravljaju sa »Živio predsjedatelj«. Zapisnik bude potom pročitan i stante sessione ovjerovljen.

Konačno je napomenuti, da su glavnoj skupštini stigli brzovjni pozdravi od p. n. gg. šumarnika Hajeka i Potočnjaka, urednika Kosovića, šumara Pleše Kosinjkovića i ličko-dalmatinskog paševinskog povjerenstva što je skupština popratila sa poklikom »Živili!«

Poslije podne krenuće učesnici skupštine na skupni izlet u Novu Gradišku, o kojem ćemo donijeti potanje izvješće u slijedećem broju Š. I.

Različite vijesti.

Pošumljivanje goljeti. O pošumljivanju goljeti, koje su se već davno pred više stoljeća zakrašile, piše c. kr. kotar. Šumar F. Leisz slijedeće:

Imala se je pošumiti ogoljela strma površina sastojeća se iz sivog alpinskog vapnenog konglomerata. Vez pojedinih vapnenih komada sačinjava crvenasta laporasta tvar. Plodne zemlje imade samo u pukotinama i udubinama, no ona je izmješana sa kamenim gruhom, te je posve plitka i suha. humusa u opće neima, a na ostalim mjestima izbija gola temeljna podloga. Kroz cijelu godinu izvrgnuta je ta površina, jakim suhim vjetrovima sa istoka.

Budući da u okolini imade dosta sastojina crnoga bora, kušalo se je malo ne 10 godina tu površinu s crnim borom pošumiti, i to na taj način, da su kopali oveće jame, u koje su donašali zemlju te u istu sadili biljke. — Sadnja je obavljana vrlo pomno, a crni bor rasao je tako dugo dosta povoljno, dok ga je od vjetra štitila slabašna trava i izbočine tla, a kada su borići u toliko odrasli da više nisu imale zaštite, počele su iglice odpadati, gornje se grančice sušiti, te u koliko ti borići nisu posvema propali, pognuli i svinuli su se uslijed vjetra, te poprimili oblik kosodrvine. Kašnje se kušalo pošumljivati raznim drugim vrstima bora (*Pinus banksiana*, *maritima*, itd.) no sav posao bio je uzaludan.

Ponukom spomenutog pisca počeli su u godišnje gojitbene predloge uvršćivati nasadjivanje ovećih biljaka (*Heister*) raznovrstnih listača kao akacije, mlječa, jarebika, bjele johe, divlje kruške dapače i trnja, koje su imale od vjetra štititi crni bor.

Načim radnje ostao je i nadalje isti kao i prije, te se je u jamice donašala kulturna zemlja, ali da se prebrzo sušenje zemlje zapriječi, počeli su jamice pokrivati sa pločicama od treseta, te streljom od listača i četinjača. Pošto su konačno uvidili, da je tamošnje zemljишte vanredno mršavo, počeli su pomicljati, kako bi ga popravili sjetvom leguminoza-buharskom djetelinom. Ta biljka dosegne već druge godine visinu od preko jednoga metra, lističi su joj uski i sitni, tako da samo malo zasjenjuje sadjenice crnoga bora, koji svejedno dobiva dosta svjetla i zraka, ali je uz to zaštićen od vjetra i prejakog sunčanog žara, što ga odrazuje okolno golo kamenje.

Ako se buharska djetelina dok je još zelena požanje, a dobivena trava ostavi da istrune, to ona izvrstno poboljšava tlo, pošto se brzo rastvara, a uz to obiluje dušičnim spojevima. No žetva djeteline nije apsolutno nužna, jer ako se stabljika ostavi da se osuši, to ona posadjenim biljkama ni najmanje ne smeta, a uz to postane krhka, tako da je vjetar lahko lomi, a ni snijeg se na njoj nemože u većoj mjeri ustavljati.

Mlade izbojke buharske djeteline vrlo rado brsti divljač, a uslijed toga nestradaju posadjene biljke od divljači.

U svrhu poboljšanja tla, rabilo se i umjetno gnojivo, i to kainit, sumporno kiseli amoniak, čilska salitra, super fosfat, te je njima postignut vrlo povoljan uspjeh.

Na taj način pošumljen je tečajem više godina jedan dio te goljeti a postignuti uspjesi pobudjuju opće priznanje, akoprem je u prvi mah proti takovom načinu pošumljivanja bilo mnogo prigovora.

Mora se napose istaknuti, da se je ove godine posušilo tek 18%, posadjenih biljaka i to najviše breze, akoprem je velika većina i suša trajala punih 13 nedelja, a sušenje iglica (Trockenschütte), na crnom boru opaženo je u vrlo maloj mjeri.

Polučeni uspjeh pokazuje se tim veći, što je od obližnjih ovogodišnjih kultura crnoga bora, a koje su još uz to izvedene na dobrom tlu, na nekadašnjim oranicama, propalo oko 70% biljaka.

Dakako da su troškovi takovog pošumljivanju razmjerno dosta znatni te iznaju za 1000 biljaka oko 35 kruna. No usprkos visine troškova ipak se takov način sadnje isplaćuje, pošto su se na prijašnji način izvedene kulture morale po više puta popravljati, a ipak su konačno uginule.

Primjećuje se, da prava svrha radi koje su posadjene listače nije ta, da se od njih stvore buduće sastojine, već se one sade samo za to, da se pod njihovom zaštitom lakše uzgoji crni bor.

Pobliže naputke glede uporabe umjetnog gnojiva, nabave sjemena i sijanja buharske djeteline, obrezivanja listača itd. nije pisac u llstu naveo, već napominje, da je u tom pogledu voljan svakom dati razjašnjenje u časopisu „Forstmann und Berufsjäger“.

Prípomoćnoj zakladi V. Köröskenyi-a pristupio je g. V. Fuksa nadšumar gjurgjevačke imovne občine uplativ 10 kruna.

Literarnoj zakladi osnovanoj u spomen A. Borošića šumari sakupljeni na izletu u Novoj Gradiški sabrali i dostavili su 37 kruna 21 fil.

Trgovačke usance (uvjeti) koje vrijede na bečkoj burzi za trgovinu sa svima vrstima drva, valjane od 1. travnja 1911 otisnute su posebno u 100 primjeraka, te ih p. n. gg. članovi mogu dobiti kod predsjedništva hrv. slav. šum. društva u Zagrebu (Markov trg broj 3) uz cijenu od 1 K. Cijena je istih za nečlanove 1 K. 50 fil.

V. J. Havliček i brat je tvrdka u Lazně Podjebrady koja se bavi trgovinom platnenih i suknjenih lataka itd., pak upozorujemo cijenjene čitatelje na njezin oglas koji je priložen ovom broju Š. L.

Zadnje cijene bečkoga tržišta za trgovinu šum. proizvoda na veliko.

Gorivo: po 1 pr. m. na bečkomu kolodvoru:

bukove cjepanice 1 r. nesplavljane	11·50—12·50	K
» » 2 »	10·50—11·50	»
» » 1 » splavljane	10·50—11·50	»
» » 2 »	9·50—10·50	»
jelove i omorikove cjepanice nesplavljane	11·50—12·50	»
» » » splavljane	11·50—15·50	»
borove cjepanice	9·50—11·50	»

Gradja: po 1 m³ na bečkomu kolodvoru:

jelovi i smrekovi rogovi (Sparren)		
$\frac{10}{13} - \frac{16}{18}$ široki, do 10 m. dugački	44—48	»
$\frac{18}{20} - \frac{21}{24}$ » do 12 m. »	46—52	»
jelove i smrekove grede (tramovi)		
$\frac{18}{24} - \frac{24}{29}$ cm. široki, do 6—8 m. dugi	52.—	»
jelove i smrekove tanke platnice	40—44	»
» » prosta brvna	46.—	»
jelove daske i brvna 1 r.	50—60	»
smrekove daske i brvna 1 r.	68—88	»
borove » » 1 r.	55—70	»
hrastove daske nesortirane austr. i ug. porijekla	130—190	»
» » » slavonskog	180—240	»
hrastovi frizi 1 r. (kratki bečki)	100—130	»
» » 2 » (»)	90—100	»
» » 1 » (export)	125—135	»

Broj 51059.

I. 3—1—1912

Oglas dražbe.

Glede prodaje na panju u šumi u sjekoredu IV. gospodarstvenog razreda A. kr. šumarije u Škarama, te u sjekoredima II., III i IV. gospodarstvenog razreda A. kr. šumarije u Ljeskovcu u redovitim drvosjecima za godinu 1912. nadalje u sjekoredima I., II., III. i IV. gospodarstvenog razreda A. kr. šumarije u Škarama, te u sjekoredima II., III. IV. i V. gospodarstvenog razreda A. kr. šumarije u Ljeskoveu u redovitim drvosjecima za godinu 1913. konačno u sjekoredu IV. gospodarstvenog razreda A. kr. šumarije u Škarama, te u sjekoredu IV. gospodarstvenog razreda A. kr. šumarije u Ljeskovcu u redovitim drvosjecima za godinu 1914. se nalazećih, sa doznačnim čekićem dotičnih kr. šumarija za izradbu doznačenih, sa kolobrojem obrojčenih, te u roku od 5 (pet) godina nakon odobrenja sklopit se imajućeg ugovora izraditi se imajućih 15906 kom. jelovih i smrekovih, te 11958 kom. bukovih stabala obdržavati će se kod kr. šumarskog ureda na Sušaku dne 25. rujna 1912. u 11 sati prije podne putem zatvorenih pismenih ponuda javna ponudbena razprava.

Drvna gromada za prodaju opredjeljenih stabala isnaša polag procjeno 59.436 m³ jelovine, te 28.619 m³ bukovine.

Izklična cijena je dvije stotinu pet hiljada četiristotideset i šest (245.436) kruna.

Ponudbeni i potanki ugovorni uvjeti kao i potanki izkaz na prodaju razpisanih drvosjeka mogu se ugledati kod kr. šumarskog ureda na Sušaku.

U Budimpešti, u mjesecu kolovozu 1912.

Kr. ug. ministar za poljodjelstvo.

Kr. kotarska oblast

Broj 3919/1912.

Čabar, dne 9. kolovoza 1912.

Predmet: Plešće z. z. prodaja stabala
u Breznom potoku uz cestu.

Oglas dražbe stabala.

Na temelju odpisa kr. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove od 30. srpnja t. g. broj 46292. prodavati će se putem javne pismene dražbe dne 12. rujna 1912. u 11 sati pr. podne 56. kom. jelovih stabala stojeci u šumi Brezni potok uz cestu u procjenbenoj vrijednosti od 1186 K 50 fil.

Dražba će se obaviti jedino na temelju pismenih ponuda; na zakasnjenje i brzojavne ponude neće se uzeti obzir.

Ponude propisno biljegovane i dobro zapečaćene imadu se najkasnije do 11. sati pr. podne rečenoga dana u uredu kr. kotarske oblasti predati.

U ponudi valja naročito spomenuti, da su nudiocu dražbeni uvjeti dobro poznati i da ih u cijelosti prihvaca

Ponudi treba priložiti 10% procjenbene vrijednosti u ime žabbine u gotovom ili u državnim ili inim vrijednostnim papirima, koji imadu u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji pupilarnu sigurnost.

Kupac se obvezuje uplatiti 0,2% od kupovnine u korist zaklade za uzgoj djece šumarskih činovnika u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji.

Svi ostali dražbeni uvjeti mogu se doznati kod kr. kotarske oblasti u Čabru u uredovnici kr. kotarskog šumara.

Kot. upravitelj:
Stilinović v. r.

Broj 53, 1811/1912.

Oglas.

Kr. hrv. slav. dalm. zemaljska vlada odjel za unutarnje poslove oglašuje ovime, da će se u smislu naredbe od 20. lipnja 1907. broj 17010 državni ispit, osposobljući za samostalno vodjenje šumskog gospodarstva, obdržavati dne 21. i slijedećih dana mjeseca listopada 1912. u Šumarskom domu u Zagrebu.

U Zagrebu, dne 13. kolovoza 1912.

Kr. hrv. slav. dalm. zemaljska vlada,
odjel za unutarnje poslove.

Broj 911/1912.
ravn.

Prodaja hrastova.

Na vlastelinstvu valpovačkom prodavati će se putem pismenih ponuda u šumi Zvjerinjak porezne općine Valpovo, po prilici 3660 hrastovih stabala.

Spomenuta šuma leži u neposrednoj blizini slavonske podravske željeznice, a hrastovi, što se prodaji izvrgavaju, prikladni su za tehničku robu svake vrsti.

Ponude imadu se najkašnje do 14. rujna 1912. u 11 sati do podne predati ravnateljstvu vlastelinstva valpovačkog i podgoračkog u Valpovu.

Ponuda imade glasiti na paušalni iznos t. j. u djuture.

U ponudi imade nudioč očitovati, da su mu uvjeti prodaje poznati, te da je s njima sporazuman, osim toga imade ponudi svojoj priložiti jedan primjerak uvjeta prodaje, na kojem treba da napiše: »Sa gornjim uvjetima sporazuman,« te da te riječi vlastoručno potpiše.

Ponudi imade nudioč nadalje priložiti 5% od ponudjene paušalne kupovnine i to ili u gotovom novcu, ili u pupilarnu sigurnost pružajućim vrijednosnim papirima kao žaobinu.

Na omot zapečaćene ponude valja napisati riječi: »Ponuda na hrastove, koji će se 14. rujna 1912. na vlastelinstvu valpovačkom prodavati.

Uvjeti prodaje leže u ravnateljskoj pisarni vlastelinstva valpovačkog i podgoračkog u Valpovu, kod vlastelinskog šumskog nadzorništva u Valpovu i kod vlastelinskih šumarija u Koški i Podgoraču na uvid.

Reflektanti mogu u ravnateljskoj pisarni u Valpovu dobiti i prepis uvjeta prodaje.

Vlasnik vlastelinstva valpovačkoga, presvijetli gospodin grof Rudolf Norman-Ehrenfelški, pridržaje si pravo od podnešenih ponuda po slobodnoj svojoj volji prihvatići onu, koja mu se po njegovom mnijenju i njegovom sudu bude najbolje svidjala, a pridržaje si pravo, da može sve ponude odbiti.

Tko spomenute šume pregledati i procijeniti želi, neka se izvoli kod vlastelinskog šumskog nadzorništva prijaviti.

Valpovo, 23. srpnja 1912.

Ravnateljstvo vlastelinstva valpovačkog i podgoračkog.

Oskar Müller.

Br. 3920—912

Kr. kot. oblast u Čabru.

Oglas dražbe stabala.

Na temelju odpisa kr. zem. vlade, odjela unutarnje poslove od 27. srpnja 1912. broj 46.291, prodavati će se putem javne pismene dražbe dne 12. rujna 1912. jelova i bukova stabla zem. zaj. Plešće, kod kr. kot. oblasti u Čabru nalazeća se u skupinama.

Broj skupine	Naziv skupine odnosno predjela	J e l a					
		Tekući broj u naravi označenih	Skupni broj	Drvna gromada		Procien- bena vriednost	
				stabala	m ³	tvoriva	ogrjeva
I.	Zelinski lug	1—690	690	1843 41	41	13.943	50
II.	Veliki Klanjec	691—1210	520	1394 73	31	10.019	86
III.	Briesni potok	1—883	883	2553 03	53	13.765	32
Ukupno		—	—	—	—	37.028	68

Broj skupine	Naziv skupine odnosno predjela	B u k v a						Iz stabla poje- dine skupine ustanovljena izključna cijena	
		Tekući broj u naravi označenih	Skupni broj	Drvna gromada		Procien- bena vriednost			
				stabala	m ³	tvoriva	ogrjeva		
I.	Zelinski lug	1211—3820	2610	2589 98	2589 68	8812	67	22.056 17	
II.	Veliki Klanjec	3821—5680	1850	1552 97	1552 97	5284	86	15.304 72	
III.	Briesni potok	1—1636	1636	1458 44	1458 44	4310	45	18.075 77	
Ukupno		—	—	—	—	18407	98	155.436 66	

O p Ć i d r a ž b e n i u v j e t i :

1. Dražba će se obaviti izključivši ustmene jedino na temelju pismenih ponuda; na zakašnjene i brzjavne ponude neće se uzeti obzira.
2. Ponude propisno biljegovane i dobro zapećaće, imaju se predati kr. kot. oblasti, u Čabru najkasnije do 10 sati prije podne određenoga dana po uru kr. kot. oblasti. Ponude mogu glasiti na jednu, dvije ili sve skupine.
3. U ponudi valja naročito spomenuti, da su nudiocu dražbeni uvjeti valjano poznati i da ih u cijelosti prihvaca.
4. Ponudi treba priložiti 10% procjenbene vrijednosti u ime žaobine

u gotovom ili u vrjednosnim papirima Nakon dražbe pretvara se žabina u jamčevinu.

5. Kupac dužan je kupovnину платити следећим начином:

a) ako dostane једну скупину, тада plaća polovicu 14 дана иза примљене обавести о одобренju dražbe, а полovicu prije izvoza drva.

b) ako dostane више скупина, тада имаде једну полovicu платити и то: за ону скупину у којој ће најприје радити у року означеном под а), а за остale скупине прије negoli zatraži doznaku, доћим другу полovicu имаде платити прије него ли поčme са извозом из дотичне скупине, nu свакако прије izminuća roka za izvoz

6. Prodaja se obavlja на panju bez тако зв. naknadne premjere, a prodaje se tvorivo i ogrijev.

7. Kupac se обvezuje od kupovnine 0·2% uplatiti u korist за узгој djece šumarskih činovnika.

8. Svi ostali dražbeni uvjeti mogu se uviditi kod kr. kot. oblasti u Čabru, za vrijeme uredovnih sati kod kr. kot. šumara.

U Čabru, dne 9. kolovoza 1912.

Kot. upravitelj:
Stilinović v. r.

Prodaja hrastovih stabala.

Dozvolom kr. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove, od 10. srpnja 1912. broj 59929 ex 1910. prodavat ће се dne 19 rujna 1912. u $11\frac{1}{2}$ sati прије podne putem писмених понуда код župnog ureda u Pokupskom 676 komada hrastovih stabala nalazećih se u šumi Brdo i 2187 komada hrastovih stabala nalazećih se u šumi Hrtić, procijenjenih ukupno na 40.000 K

Stabla имаду прсну debljinu oko 40 do 60 cm Šuma Brdo udaljena je 3,5, a шума Hrtić 0 5 klm. od rijeke Kupe.

Posebni dražbeni uvjeti mogu se uviditi i dobiti kod župnog ureda u Pokupskom.

Nudioc je dužan naročito u svojoj ponudi spomenuti, du su mu ti uvjeti poznati i da ih prihvata bez primjetbe.

Župna nadarbina.

U Pokupskom, dne 14. kolovoza 1912.

Janko Rogoz, župnik.

Kupujem

žir od hrasta lužnjaka i kitnjaka. Dobava ima uslijediti u jeseni 1912. Ponude имаду se slati na uredništvo „Šumarskoga lista“ pod chifrom „Quercus.“

Uredjuje kr. zem. šum. nadz. Bogoslav Kosović. Tiskara C. Albrecht. Zagreb.

Š u m a r

rodjen u Českoj, porjeklom Hrvat, svršio šum. školu u Jemnici u Moravskoj, slušao nauke i kao vanredni slušatelj šumarstva na bečkoj visokoj školi za kulturu tla, zdrav i čvrst, govori česki i njemački, želi biti namješten za šum. pristava u Hrvatskoj ili Slavoniji. Isti je već položio I. drž. izpit a doskora će polagati i II. drž. izpit. — Ponude neka se izvole upraviti na adresu: Franjo Starčević u Černuce z. p. Velvary, Česka.

Br. 49.961

I. B. — 3

Oglas dražbe hrastovine.

Kod kr. nadšumarskog ureda u Vinkovcima obdržavati će se dne 24. rujna 1912. u 9 sati prije podne dražbena razprava, radi prodaje hrastovog, jasenovog, brjestovog i inog drvnog materijala na panju, na dolje potanko izkazanim sjećinama.

Tek. broj	Ime šumarije	Naziv šumskog sreza	Površina sjećna k.-jut.	Broj stabala				Procjenjena vrijednost
				hrast	jasen	briest	ino	
				komada				Kruna
1	Jasenovac	Čadjavski bok 2.	93.40	1080	7770	3335	2219	227.687
2	Lipovljani	Čardačinska greda 8	58.02	1624	67	6	—	346.624
3	"	Savički gjol 12	50.00	897	1835	66	152	108.436
4	Raić	Suše 20	65.09	860	10765	—	—	235.378
5	Jamina	Puk IV	46.41	1332	—	12	66	186.121
Ukupno			312.92	5743	20437	3419	2437	1,104.246

Ponude imaju se providiti odgovarajućom pet postotnom (5%) žabinom ponudjene kupovnine.

Dražbeni i ugovorni uvjeti mogu se kod kr. nadšumarskog ureda u Vinkovcima uviditi, te će se na zahtjev po rečenom nadšumarskom uredu i pripislati.

U Budapešti, u mjesecu kolovozu 1912.

Kr. ug. ministar za poljodjelstvo.

Zlatna kolajna sa izložbe u Parizu 1900.

Neuhöfer i sin (Neuhöfer & Sohn)

c. kr. dvorski mehaničar
Beč, V. Hartmaungasse 5.



Izrađuje podjamstvom izvrstne izrade i točne rektifikacije

Bonsolne strojeve
sa optičkom distanzijerom.



Mjerače stolove. Perspektiv ravnala.
Letve za nivelliranje. Šumarske bousole.



Promjerke

iz željeza i drva.

Mjeračke vrpce
iz platna ili očjela.

Planimetre itd. — Pantografe.

Brojne čekiće, aparate za prenasanje, crtala kao i sve vrsti matematičkih strojeva i mjerila.

Ilustrovani cjenici badava

Svi se popravci obavljaju najbolje i u najkraćem roku.

Sveudiljna zaliha
svih vrsti mjeračkih
strojeva i pomagala.

